

Người Dân

Số 220
tháng 12, 2008

P.O. Box 2674 - Costa Mesa - California 92628 - USA
Phone + Fax 1(714) 549-3443

Email: nguoidan@ix.netcom.com
Web: <http://www.nguoidan.net>

Kính chiếu yẬu

Người Dân

Hĩn nay, chĩng tái nh^n ½lnh nhõ sau:

1. Ặng CẶng S'nn Vi'it Nam cũ l-nh thã, cũ nhj nõec, ½õic cũc nõec cáng nh^n / bang giao, vj lj hæi vi'An Li'An Hi'p Qu'ac.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la dúa vjo ½ũ ½l khuy'En dò ngõei Vi'it ph'i ch'lp nh^n cẶng s'nn.

2. Ặng vi'An CẶng S'nn tranh gijnh, ½'lu ½'Y v' ½'la v'ũ, v' ½'quy'En li'i, vj m'ũc ngo'c ljm 'n b'lt chĩnh n'An ½- gi- u cũ, ti'en r'ũng b'ac bi'ẽnh nhưng t'oi đ'at đ'at số đ'ong b'ao v'ũn bị t'uo'c đ'uat quy'en tư h'ũu, quy'en s'ong, quy'en mu' sinh, quy'en suy nghi, và mi'ẽn c'ũng kh'uat ph'uc b'ao quy'en.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la dúa vjo ½ũ ½l n'ũi lj ½- cũ nhưng thjnh ph- n ngo;ij Ặng cũ ti'En, cũ quy'En, ½'lt nõec ½- cũ đ'at tranh chĩnh trj và cũ m'ũm m'ong t'ự đ'at đ'at chủ.

3. Ặng CẶng S'nn vj b'ao quy'En t'ũ ½'ang nh'lt h'ũa v'ei Tã Qu'ac, Qu'ac Gi'a, D'ân T'oc.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la cho r'ang nhưng ai cũn ch'ang Ặng, ch'ang Nhj N'õec lj kh'ang Y'i qu'ac vj cũn tr'ẽ cáng ph'yt tr'ĩn ½'lt nõec.

4. Qu'ac T'E CẶng S'nn ½- tan, nay Ặng CẶng S'nn Vi'it Nam n'ũi chung, ½'ng vi'An cẶng s'nn n'ũi ri'ang, ra s'oc ca t'ong cáng lao cũa Hã Chĩ Minh vj cũa Ặng, g'Yn h'Et t'at l'at cho L'ã Du'n, L'ã Ặ'oc Thã vj nhưng kã th'lt th'E, ½l duy tr'õ quy'En b'ĩnh vj ½'la v'ũ.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la h'ĩa theo, b'ij ra chuy'ĩn "½a nguy'en" đ'ể duy tr'ĩ s'ự hi'ẽn h'ũu cũa Đ'ang, h'ong t'ang cũng và ½'õic cho 'n k'ũ.

5. Ặng CẶng S'nn Vi'it Nam b'ij k'E ph'ĩn t'nh, ch'ang ½'at cũai, ½l trong tr'õng h'ĩp njõ cũng ch' l'at s'ĩng x'ũng n'ia: V'n cẶng s'nn phe njy, phe n'ã th'ang tr'ĩ.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la ca t'ong phe ph'ĩn t'nh cũai l'ã nh'ũng... ch'ĩn s'ĩ t'ự đ'at đ'at chủ, đ'ể quy'en b'ĩnh cũ vào tay phe njy, th'ũ h'ã v'n cũ cặ 'n cũ.

6. B'ao quy'En cẶng s'nn k'au g'ài l'Yng th'õcng y'AU ½'lt nõec, t'án gi'Yõ, ½'ang b'ij cũa ngõei g'ac Vi'it Nam, ½l nhưng ngõei njy b'ij tai mang cáng cũa v' ½'ũng g'ũp.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la x'ĩ ngõei g'ac Vi'it Nam theo t'ĩnh t'ự v'ề ngu'õn, đ'ự đ'õ đ'ầu tư ti'en b'ac, ch'át x'ám, g'ũ ti'en nhi'ũu th'ẽm v'ề cho th'ân nh'ân đ'ể x'ũy đ'ựng qu'ẽ h'ũng, th'uc ch'lt lj ½l t'õ b'ĩn ½'p vj tay sai b'p t'ĩ.

7. B'ao quy'en cũng s'ản Vi'et Nam ph'át đ'ộng m'ạnh ch'ĩn đ'ịch h'òa h'op h'òa gi'ải đ'ân t'oc b'ip b'om đ'ể l'ũng g'at nh'ũng ngõei đ'ĩ qu'An vj ngõei tr'ã tu'at l'ĩ h'ĩu bi'Et v' Ặng s'nn.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la ti'Ep s'oc b'ang nhưng l'ei l'ã "cao th'õi ng" x'ũa b'p h'õn th'ĩ, qu'An qu'Y kh'õ ½l ru ng'õ ngõei

g'oc Vi'et Nam ở h'ải ngo'ai.

8. Ặng CẶng S'nn, b'ao quy'En vj ½'ng vi'An cẶng s'nn ti'Ep t'ục l'ên án nh'ũng ng'ũoi th'ực t'âm ch'õng b'ao quy'en l'ã Vi'et gian, ph'ản qu'oc, tay sai, gi'án đ'iep đ'ể t'ao án t'ượng b'at l'oi ở nh'ũng ngõei kh'ang am t'õng v'ln ½'E.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la ½'ang t'ũu, cho nhưng ngõei ch'õng b'ao quy'en l'ã ch'õng cũng l'ac h'ũu, x'õ cũng, ngo'ac cũ vj qu'Y kh'ĩch.

9. CẶng s'nn tung s'Ych b'Yõ, b'ng đ'ũa, g'oi v'n cáng ½i tr'ĩnh đ'ĩn đ'ể lung l'ac nh'ũng th'anh ph'ần t'õ mò, đ'ể t'ĩnh và ch'ũ'ng l'ã.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la ti'Ep tay b'ang vi'ic cũ v'ũ giao l'ưu đ'oi th'oi'at m'ot ch'ieu, lo'an t'ĩn, ph'õng v'án c'ác th'anh ph- n cẶng s'nn, thi'An cẶng, ph'ĩn ½'at vi'ic ch'ang ½'at giao l'ưu m'ot ch'ieu l'ã kh'õng t'õn tr'ong đ'ân chủ và thi'ũu t'ĩnh th'ân t'ự đ'at.

10. CẶng s'nn thu'ũ m'õen nhưng kã ½ũn gi'ũ tr'ẽ cũ ẽ m'ài l'ãn v'ũc, t'ũng b'ũc l'ũng đ'at cũng đ'ong ng'ũoi Vi'et Nam h'ải ngo'ai.

- Nhung k'ẽ cũ h'oi chủ ngh'ĩa t'ang b'oc nh'ũng tay sai đ'ón gi'ũ tr'ẽ cũ njy lj th'õc th'ei, ph'ũng kh'õ'ng, cũi m'ẽ, y'AU nõec vj bi'Et th'õcng x'ũt ½'ang b'ijõ.

11. C'ũng s'ản cho b'õn tư s'ĩ qu'oc đ'o'anh ra ngo'ai qu'oc b'õn ti'en t'ĩn h'ũu v'ề x'ũy đ'ựng cũ s'õ b'ũn th'ân b'án th'ánh.

-Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la ti'Ep tay x'ĩ i gi'oc cẶng ½'ang g'ac Vi'it ½'ũng g'ũp h'õu h'ũ.

12. CẶng s'nn ljm tay sai cho M'p trong vi'ic ng'ĩn ch'ĩn Tr'ung CẶng b'ĩnh tr'õng.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la l'õp l'ẽ k'au g'ài ch'ang Tr'ung CẶng, cũng cũ ch'E ½'ũ cẶng s'nn ½'c lúc trong vai tr'Y tay sai.

13. CẶng s'nn ½'õic H'oa K'ũ y'ĩm tr'ĩ vjo WTO, kh'uy'En kh'ĩch t'õ b'ĩn M'p vjo Vi'it Nam ½- u t'õ ½l cũ tay sai, ½l ½'õic tr'ao quy'En kh'ai th'Yc đ- u l'õa vj ½l Vi'it CẶng mang ti'en b'ac, nh'ân s'ự sang làm ăn ở H'oa K'ỹ.

- Nhung kã cặ hæi chõ ngh'la k'au g'ài cẶng ½'ang g'ac Vi'it v' ½'õec k'ĩnh đ'o'anh, ch'lp nh^n ngõei vj v'ũn trong n'ũ'c mang ra k'ĩnh đ'o'anh t'at h'ải ngo'ai.

Tr'õec b'lt k'ũ l'ei l'ã, h'ĩnh ½'ang njõ cũa cẶng s'nn vj cũa nhưng ai t'ũ x'õng lj y'AU nõec, lj tr'ĩ th'õc, chuy'An gi'a, ch'ĩnh tr'ĩ gi'a, ½'õjn th'ĩ, ½'ng ph'Yi, n'ũu ch'ĩng ta th'õ suy x'ũt theo nh'ũng nh'ận đ'ĩnh tr'ên đ'ây, th'ĩ r'át cũ th'ẽ th'ấy r'õ h'õ th'ũ'c th'ĩnh ph- n njõ, mu'ân cũi g'ũ, vj ngõei Vi'it Nam trong vj ngo;ij nõec cũ li'i g'ũ hay kh'ang.

Ch'ũng t'õi hi v'õng l'ã c'ác th'ân h'ũu / đ'oc gi'ã s'ẽ đ'óng g'óp th'ãm cũc nh^n ½lnh kh'Yc vjo b'ij nh^n ½lnh ½'ng th'õng tr'uc njy, ½l ch'ĩng ta cũng suy g'ĩm vj ½l kh'p'i b'ũ b'ũ l'ĩn ph'ĩn b'õi qu'oc gi'a, đ'ân t'oc l'ũng g'at, kh'ĩn đ'at n'ũ'c và đ'ân t'oc ch'ũng th'õ'Yt Y'ch th'ang tr'ĩ cũa ch'ĩng.

Trong Sâ Nj y

Tranh dân gian
tr.1

Kính chiÆu yÄu
Người Dân, tr. 2

Dân Với Dân
Người Dân, tr. 3

Câu Chuyện Hôm Nay:

ChuyÄn Cá Tim
Tì Kÿp, tr. 4

V'n ChuyÄn Cá Tim
Phạm Thị Trùng Dương, tr. 7

Rãi Thô Sao?
Ting Tiïu Nhj n, tr. 8

Mæt Vj i Vñn ðÈ Mþ &ThÆ Gièi:

Mỹ Quốc Quá Khứ, Hiện Tại & Tương Lai
Đại Dương, tr. 11

Kinh TÆ ThÆ Gièi TrÄn ChiÆc VÝng SÄ 8
Đại Dương, tr. 12

Vj i ChuyÄn C· n Thanh Thþa
Phan Lô, tr. 14

T÷ ðæc Tj i ½ÿn Dân Chủ (tiÆp theo)
Gene Sharp, tr.20

Sử Việt Cận và Hiện Đại
Nguyễn ðnh Hång, tr. 23

Bil n (Løa) Caspain (tiÆp theo)
Nguyễn Tr· n Ai, tr. 25

Phòn Vinh GiẢ TẠO (tiÆp theo)
Thi Sçn, tr. 28

Tj u D· u Tsùn (tiÆp theo)
Nguyễn Tr· n Ai, tr. 31

Cöt Quý (tiÆp theo)
Mþ Læc, tr. 34

Vài Hiäu Biết Sơ Sài Về Cư Dân
Vĩng ðáng Nam Ý (tiÆp theo)
Thi c Nguyễn, tr. 36

MERRY CHRISTMAS AND

HAPPY NEW YEAR

DÂN VỚI DÂN

Ban Phò Trÿch Người Dân:

Lý do chính Người Dân hiện diện là vì tình trạng bế tắc chung, ch²ng biÆt lj m gõ cho cũ Ìch hçn! Thô ½j nh thu vj o lj cç quan ngán lu°n, Ìt nhñt, ½l mài ngōi cũ phōng tiï n nũ i vÈ viïc, vÈ ngōi, vÈ ½ñt nōc. NÆu kháng sō ðòng ½ōi c ngay bây giờ, cũng đành làm tài liệu để những thế hệ mai sau biết sự thực là gì và tại sao những thế hệ chúng ta đã để tình trạng đất nước thành như thế. Những người có lòng ½j nh ph·i bũ tay vì cũ quỖ nhiẾu khũ kh·n, trê lúc.

Cũng vì thÆ NgD ch× mong ½ōi c nhiẾu ngōi viÆt, nhiẾu ngōi ½àc, suât 20 n·m câ giũ giỖ bỖ mãi sÄ 1\$50, kháng thay ½ài. Tuy nhiÄn, v°t giỖ ngj y cj ng t·ng, nhñt lj bōu phĩ, quỖ cao ½ài vèi NgD con nhj nghço. Næi ½la hiï n nay bōu phí bulk rate là 0\$60 một số, first class 1\$50/số, tạm còn gōng ðược; hải ngoại 4\$50/số, gōng hết nổi. Do đó, bắt đầu từ năm mới 2009, NgD ðành phụ lòng một số bạn ðọc ngoại Hoa Kũ, ngōng gọi bỖ biÆu. Xin mong ½ōi c tháng c·m.

Ðồng thời, để ðối phó với tình trạng... kinh tế khủng hoảng, Người Dân muốn lợi dụng khả năng quảng bá của internet, dù trí t÷ thÿng 3 n·m tòi, sÄ cũ m·t trÄn 2 ½la ch×

1. www.nguoidan.net, gãm:

- CỖc bji vè mèi vj cũ (½÷ ½·ng trÄn NgD t÷ sÄ ½· u trê ½i) mj chñ ng tái xñt ra bã Ìch vj ½ōi c xÆp thj nh t÷ng ½È mōc
- Bài vở lấy từ tạp chí Người Dân hàng tháng (bản in), trong mōc ½ìch ½÷ hj i ra
- Ññn bản ðiện tử (dạng pdf) của tạp chí Người Dân hàng thÿng (b·n in), vj
- Phã biÆn ð·n ð·n tñt c· cỖc tỖc ph·m do tō sỖch Ngōi Dân phát hành qua hình thức ấn bản ðiện tử (dạng pdf).

2. www.nguoidan.com gãm cỖc bji vè cũ trÄn Ngōi Dân từ số 151 (3-2003) tới số 184 (12-2005) sẽ còn tạm hiï n ðiï n cho ½Æn hÆt n·m 2009.

Vậy, các thân hữu/ðọc giả có thể ðọc cả tạp chí cùng các

sách của Người Dân trên “mạng”, vừa đầy đủ, vừa đỡ tốn kém, ch× tốn gi¶y mức nêu tú download vj in l¶y.

Trinh Xuan Mai, Sugarland, TX:

Tái v=a nh°n ½ôi c sâ bÿo thÿng 10 (sâ 218).

Th¶y ½- ½ên lĩc ph¶i ½Ûng thãm tiên bÿo cho n°m 2089, m°t khÿc nh°n th¶y bõu phĩ ½- t°ng, quĩ vĩ ph¶i trả \$1,51 cho mỗi số. Vậ tôi xin gửi theo đây một chi phiêu 35\$ ½ĩ ½ôi c nh°n bÿo b±ng 1st class mail. Xin kính chào và chúc quý vị luôn vui mạnh.

BPT Người Dân:

Vô cùng tri ân quan tâm của quý hữu.

Phan V°n Thu°n, Forth Worth, TX:

Tái t°n Phan V°n Thu°n, ê Forth Worth, Texas, ½°t mua hai n°m bÿo. Xin quĩ vĩ t°ng tái mæt cuân sÿch nũi vÊ tãi Ýc cõa cæng s°n, tÿc gi° njo cõng ½ôi c. Kjm thõ này là một ngân phiếu năm chục đô và một số bài thơ djnh cho sâ bÿo tòi.

Bÿo NgD sâ 213 ½- in sai hà cõa tái. Nêu quĩ vĩ ½°ng thç hóc bji viêt cõa ½æc gi°, xin câ g°ng in t°n hà hóc bĩt hiũ chính xÿc ½ĩ mãi tÿc gi° chũu trÿch nhiĩm vÊ bji viêt cõa m°nh.

Riêng thơ của tôi không phải loại tình lãng mạn, than mây khóc gió vô hại. Toàn bộ thơ tôi chống bọn buôn dân bán nước, gieo đau thương tang tóc cho dân tộc Việt Nam; chống bọn xu thời đón gió trở cờ; chãm biêm lĩ vong thì nh°n s×.

Sau một loạt thơ kể tội ác cộng sản, ngọn bút của tôi sẽ quay lại phe ta cho có sự cân bằng và khách quan. Nếu có sự đụng chạm, tôi chấp nhận tứ bề thọ ½ũch. Vô thê, tái kháng muân ai bl hjm oan vÊ nhùng bji thç kháng ngàt ngjo ½ũ. Ngõói chũu trÿch nhiĩm ph¶i lj chính tái, Phan V°n Thu°n. Thjnh th°t cÿm çn quĩ vĩ.

BPT Người Dân:

Xin thành tâm nhận sự sơ sót và mong quý hữu đại xÿ. Truy ra thõ lj do vũ chuy°n viĩ c ½ÿnh bji gbl m chũ N ra chũ M (hai phĩm kê ngay nhau). ±ên lòi t vũ soÿt bji cho ngay r±ng thiêu d¶u “n°ng”, liên t°ng vjo. Vĩ đọc lại thấy không có gì đáng ngờ, cho qua luôn, chú xõa nay NgD lĩc njo cõng tán trång t°n tÿc gi°.

VÊ v¶n ½ê trÿch nhiĩm, thõ cũ hai m°t: m°t phÿp lũ vj m°t tinh th°n. M°t njo thõ chõ nhiĩm chõ bĩt cõng ph¶i gÿnh hê (hay ph°n lèn, nêu tÿc gi° ½âng ù gÿnh k%). Tuy nhi°n, tr°n thúc tê, ê xõ njo y, quyên tú do ngán lu°n ½ôi c b°o vĩ ½ên m°c tãi ½a, tr± trõng hĩ p vu cÿo, mậ lj. Vậ chỉ còn mặt tinh thần. Gần 20 năm nay, chủ trõng cõa NgD ½ĩ ng y nhõ cõa quĩ hữu, thõ ch°ng cũ gi trở ngại. Minh vạch những sai trái, ca tụng những cáng lao vèi nh°n quan, ngán ngũ cõa ngõói thõng dân lương thiện thì vấn đề trách nhiệm chẳng có gì phải b°n kho°n.

Kĩ ra, ít nhiều gũ cuân njo do NgD xu¶t b°n vj phÿt hành cũng chống bạo quyền, bên này cũng như bên kia. Vô ½ũ lj chõ trõng cõa chĩng tái. Nhõng nũi vÊ tãi Ýc cõa cæng s°n thõ ph¶i chính ngõói sâng Æ chÊ dõei chê ½æ cæng s°n mèi xÿc thúc. Thĩ dò nhõ tÿc gi° Vĩĩt Thường. Tiéc rằng cuốn “Vietnamese Communists” lại lj b°n dlch ra Anh ngữ, thjnh kháng biêt quĩ hữu cũ chũng chãng, nên chúng tôi đành cứ tạm gửi quý hữu cuân “Dũ V°ng” cõa Sĩ Quác, t°p ½- u ti°n trong toj n bæ hçn 10 cuân, ½ĩ quĩ hữu thũm ½ũnh. Nêu th¶y thĩch, muân xem thãm, xin cho biêt, chĩng tái sã gõi tiêp.

CÂU CHUYỆN HÔM NAY

LTS: Hai bài dưới đây phản ảnh hai cái nhìn về cùng một sự việc. Người Dân mong có những cÿi nhĩn khÿc ½ĩ chĩng ta cũ thĩ cũ mæt thÿi ½æ đúng đắn đối với một vấn đề phức tạp.

CHUYỆN CÔ TIM (I)

Tĩ K¾p
(Toronto 4-11-2008)

Talawas

Trõc khi vjo chuy°n, Tĩ K¾p xin kĩ cho bji con nghe mæt chuy°n dzui: Ngjy xõa ngjy xõa, cũ mæt áng quan r¶t thanh liãm. Mæt ½éi lj m quan mj khi hõu trĩ, ch× cũ mæt mÿi tranh lõp xõp. ±ĩng lj mæt tĩp lêu tranh, hai trÿi tim vjng.

Mæt hám, quan áng ½au n°ng. Nhj nghçõo kháng

tiên thuac thang. Quan áng ngho r±ng phen n· y sá toi mạng. Nhưng không hiểu sao, sau một thời gian hôn mê, quan tỉnh lại rồi dần dần mạnh khỏe. Khi lành bĩn, trong mæt bùa cçm, quan hpi vì: "Nj y bj, hôm tôi đau nặng, tưởng sắp chết, bà lấy tiền đầu mà thuốc thang tằm bỏ cho tôi được khỏe mạnh trở lại?" Quan bj sì quY, röt rj tr' léi vèi quan áng r±ng: "Tái thóa th^ot vèi áng, xin áng ½±ng r· y la, thò tái mèi dYm nŭi." Quan áng g^ot ½· u ½±ng ú. Bj vì liEn kl: "Ông một đời làm quan thanh liêm, không ăn hối lộ bñt cõ cõa ai. Lj m gổ cũ tiEn ½l gi nh. Cũ mæt l· n áng gi p ngóeí ta. Ngóeí ta biÆt áng rñt thanh liAm, kháng dYm ½õa tiEn tr' çn, mj ch× hpi tái r±ng áng tuái gổ. Tái tñnh th^ot tr' léi áng tuái tú. Ngóeí ta liEn mang ½Æn t'ng cho tái mæt con chuæt b±ng vj ng. Tái thñy ½Æp quY, cñt lj m ký niAm, kháng ngé hám áng ½au n'ng, nhj hÆt tiEn, tái nhè ½Æn con chuæt, liEn ½em ½i bYn ½l thuac thang cho áng." Nghe đến đây, quan ông đập bàn cái rầm, mấy đĩa thức ăn đạm bạc trÅn bj n rung rinh, suýt rèt.

Quan bj sì quY n' n×: "Thái mj áng, chuyĒn xõa rāi, tái ½- xin áng tha lāi tái mèi dYm nŭi, áng cYn la tái nũa sao?"

Quan áng liEn b'õ: "Kháng, tái muān nŭi vèi bj rằng tại sao không nói với người ta tôi tuổi sũu (con trâu) mà lại nói tuổi tý (con chuột)?"

Hà hà, con trâu bự hơn con chuột bà con ơi!

Câu chuyện này chỉ là một chuyện tầm phào cho vui, không cñg cũ mæt ù nghħa nj o ½ũ cho chĩng ta suy nghĩ. Con người dù thanh liêm trong sạch, không rāi cñg cũ lĩc, do hojn c'nh nj o ½ũ, mæt nhu cầu nào đó, điều kiện nào đó lại yếu lòng trước ½±ng tiEn. Vĩ v^oy, muān duy trở sũ trong sYng trong tiền bạc, luôn luôn phải có một cơ chế quản lý rõ ràng, gồm nhiều người mới có thể tránh được lạm dụng cá nhân.

Ở các nước tây phương, trước vấn đề tài chính, để cho chắc chắn, việc quản lý tiền bạc luôn luôn phải cũ nguyĒn t'c chi thu, kiĩm soYt rB rj ng. Trong mæt cáng ty, mæt ngóeí kháng bao gié ½õic n' m hÆt tiEn bạc một mình, mà ít nhất phải có bộ "tam xên" tướng sũ tõi ng. Ngoj i giYm ½±c hay chõ tũch, hay lj cYi

áng gổ ½ũ, ph' i cũ thõ qup, cũ ngóeí chi thu, ph' i cũ hũa ½çn, chõng t± ½· u vj o ½· u ra, rāi cũ ngóeí kiĩm soYt.

Viĩt Nam ngj y nay luán luán cũ ½đ bæ s^ou nhõ thÆ mj cñg tham nhĩng trj n lan. Tham nhĩng è Viĩt Nam ngj y nay trê thj nh quYn tĩnh cõa cYn bæ VC, đến nổi dân chúng trong nước kháo nhau rằng kháng tham nhĩng thõ kháng ph' i VC.

ThÆ mj v±a qua, è Toronto, cũ mæt hiĒn tõi ng lạ lùng: Cõ Tim Thụy Sĩ đến Toronto, nhân danh mæt hāi t± thiĒn è Viĩt Nam do cá l'p ra, quyĒn tiEn bà con. Bà con Toronto vốn tốt bụng tốt dạ, mở hầu bao giũ p ½è cá Tim. (Nghe nŭi cũ ngóeí cho c' vj i chực ngàn, tiền đầu mà lām thế? Tiền sạch hay tiền rửa? Tiền nữ hoàng chứ đầu phải tiền già râu của mafia VC, mj tiĒu xj i sang quY dz^oy?)

Tuy nhiên, nếu bà con tinh ý, trong cuộc lạc quyen này có ba điều lạ:

1. Điều lạ thứ nhất là tở chúc của cô Tim, chỉ có mæt mñnh cá Tim, v±a lj m giYm ½±c, v±a lj m kÆ toYn, v±a lj m thõ qñy, v±a xuñt chi, v±a thu nh^op, nghĩa là một mình cô độc diễn chuyện tiền bạc. Điều này lại được mấy cái video (DVD) không biết lj ½l khen cá Tim quYn xuyĒn mài vĩc cõa hāi t± thiĒn, hay lj ½l bYõ ½±ng mæt cYch kĩn ½Yõ chuyĒn cõ Tim độc diễn tiền bạc, nhắc lui nhắc tới hoài hoài j!

Vèi sã tiEn ít ít, thõ kháng sao, không vèi nhũng sã tiEn lèn, ai dYm b'õ ½' m con tim cõa cá Tim kháng bāi hāi rung ½±ng nhõ quan áng, quan bj trong chuyĒn con chuæt vj ng kl trÅn. NÆu - Tĩ Kñp nói nếu mà thõ- cõ Tim lõ để quên con tim ở đâu ½ũ, rāi lè quĒn mæt sã tiEn nj o ½ũ, hay lj m rçj rèt mæt sã tiEn nj o ½ũ (nghħa lj Tĩ KÆu gi' thiÆt lj cá Tim rồi ro chõ kháng cá tñnh lj m thñt thoyt tiEn bạc), rồi chỉ đem về Việt Nam một ít trong số tiền cá quyĒn ½õic, thõ lj m sao ai cũ thĩ biÆt? Mj cũ biÆt thõ lj m gổ nhau? ±ũ lj chõa kl ngóeí ta cũ thĩ røa tiEn, nhè cá Tim c· m vÈ Viĩt Nam cho ½Ym Mafia VC thõ sao?

2. Điều lạ thứ hai là sau khi nhận những số tiền khY lèn, cá Tim mang vÈ Viĩt Nam sá khai bYõ thÆ

ngi o vèi Viĩt Cæng? Viĩt Cæng cũ cho mang tiẽn ra vj o dĩ dĩng kháng? Viĩt Cæng hay xj i lu^ot r=ng, ½ũng hòì ph- n tr- m. Cá Tim ph- i ½ũng tiẽn m- i læ bao nhiâu? Mæt sâ ngœi ê nõec ngoj i vĕ Viĩt Nam cõu trì ½ĕu ph- i biĕt "lũch sũ". Ngj y nay, ngœi ta kháng cŷn dĩng "thõ tũc ½- u tiĕn", mj ngœi ta quay qua biĕt "lũch sũ" vèi nhau mj thái. Ai biĕt "lũch sũ" thõ ngœi ½ũ biĕt sâng. V^oy Cá Tim biĕt "lũch sũ" nhiều ít cho Việť Cõng đấy?

3. Điều lạ thứ ba, trên mỗi bàn tiệc ở nhà hàng tại Toronto mj cá Tim tã chõc, cũ ½ t mæt phĩu l^op danh sŷch ngœi cho. Danh sŷch n- y ghi ĩn, hà, ½la chỉ, số điện thoại, nghề nghiệp của người cho. Cách n- y, Viĩt Cæng gài lj lũ lũch trích ngang. Lũ lũch trích ngang này, cô Tim nộp cho ai? Cho tòa đại sứ Việť Cõng ở Ottawa hay cho công an ở Tân Sơn Nhất? Qua danh sách này, tòa đại sứ VC ở Ottawa sẽ dễ dàng nắm rõ những nhà "hảo tâm" để tổ chức tiếp những cuộc "lạc quyên" khác hay sao?

Chuyện cô Tim ngang đấy chưa hết. Sau Toronto, cá Tim th- a th^ong xáng ĩn, qua Hoa Kũ. Cá ½ĕn nhiều nçj ½ĩ quyĕn tiẽn. Mæt trong nhũng chũ cá ½ĕn lj Hæi Ngœi Viĩt ĕ San Fernando Valley (California) ngày 25-10-2008. Vĩ đấy là trụ sở Hội Ngœi Viĩt ĩn cũ s³n cĕ Viĩt-Mp. Nhõ thág ĩĩ, Hội Người Việť làm lễ chào cõ trước khi sinh hoạt. Cõ Việť đấy là cõ của người Việť tỵ nạn, tức cõ quốc gia. Cá Tim liẽn b^p hæi trõeng, ra ngoj i Parking ½õng, vj kháng chj o cĕ Quác Gia. Cá cŷn yĕu c- u ban tã chõc ph- i cŷt hĕt cŷc lŷ cĕ quác gia, cŷt luán cŷi logo cõ Hæi Ngœi Viĩt, cá mèi chũu vj o.

Cũ mæt sâ ngœi bĕnh vúc cá Tim cho r=ng cá Tim kháng chj o cĕ vũ cá sĩ khi vĕ Viĩt Nam, cág an Cæng s³n sĕ ljm khũ kh- n ½ai vèi cá. Lũ lu^on này có người phẩn bác ngay. Sợ công an gây khó khăn, sao không ở lại trong nước xin tiền công an, mà lại chạy ra nước ngoài xin tiền tại tỵ nạn là tỵ nạn chạy theo đế quốc sau năm 1975. Công an Việť Cæng dĩ biĕt tiẽn n- y lj tiẽn mũc ruæt cõ ngày quân nguy quyền mà!

Lŷ cĕ lj biũu tũĩng thiĕng liĕng cõ ngœi Viĩt Hæi ngoại, không khác gì bàn thờ của cộng đồng

người Việť Hæi ngoại. Cô Tim tũĩ trụ sở Hội Người Viĩt xin tiẽn mj cá b^o cŷt cĕ ½i, thõ kháng khŷc gũ tũi nhj ngœi ta xin tiẽn, mj b^o ngœi ta cŷt bjn thĕ ½i. Cá chçj cha quŷ dz^oy? Mj cŷc áng ngœi Viĩt ĕ San Fernando Valley cŷng kũ quŷ dz^oy? ½ŷng ĩĕ ph- i tâng cã kĕ ngj o kháng chũu chj o cĕ Viĩt Nam Quác Gia ra khõĩ trụ sở của người tỵ nạn, các ông lại để cho tiếp tục lũng hành chương trình "xin đũ" nhõ thĕ? Tĩ K³p viĕt hai chũ "xin ½ĩu" vũ cá b³n- y lŷu cŷ quŷ, ch^x xin tiẽn cõ cæng ½ĕng ngœi Viĩt Hæi ngoại mà không kính trọng người Việť Hæi ngoại, không kính trọng biểu tượng của cộng đồng. Hjnh ½ĕng cõ cá Tim kháng ph- i lj mæt sç sũt hay lũĩ lĩm đĩu nha. Hành động này là một cố ý, quyết tâm rõ rệt, là một chủ trương có sẵn trong đầu óc cô Tim. Sç sũt ĩĩ m thõ cũ thĩ b^p qua, vũ trong ½ĩ người ai cũng có thể làm lũĩ. Nhưng đấy là chủ tâm cõ cá Tim theo mæt bji b³n cũ s³n t- trõec.

Hjnh ½ĕng n- y lj bji b³n cág an cæng s³n Viĩt Nam ½- cho cá Tim hác t^op, giĕng y chang cŷc áng bà tu sĩ quốc doanh, ra hải ngoại này chỉ khoái chơi cŷc nĕt ½á-la, chõ trŷnh tŷt c³ nhũng nçj cũ treo cĕ vàng. Việť Cõng bây giờ ở trong nước kiếm đũ tất cả mảnh khõc để moi tiền hải ngoại, nhưng tiền thõi nhũ, nhũng chuyĕn khŷc, lj VC xin ch- a.

Lũ nay, người Việť hải ngoại biết chuyện cô Tim ½ĕu xũt xoa khen ngĩ i: mæt cá gŷi trĕ nõec ngoj i, vj o Viĩt Nam giĩp trĕ em mã cái, th^ot lj quũ hũa. Ai cũng quĕn r=ng viĩc giĩp trĕ em mã cái n- y lj viĩc cõ chĩnh quyĕn Viĩt Cæng. Cŷn bæ VC ch^x tham nhũng, còn dân chúng sống chết mặc bay. Cô Tim ljm viĩc n- y lj gŷnh dĩm gŷnh n³ng cho VC, nám na thõeng gài lj ½i vŷc ngj voi.

Cŷi nh- n hiũu ngœi nõec ngoj i cŷng ljm cho cá Tim dĩ xin tiẽn, ½em vĕ nũĩ lj nuái trĕ em, chĩnh lj giúp cho VC giải quyết tĕ nạn xã hội do VC tạo ra.

Nũĩ cho ngay, chõa ch^oc cá Tim ½i vŷc ngj voi không công đĩu nha! Không biết cô Tim nghề nghiệp gì ở Thụy Sĩ, bây giờ qua Việť Nam có một cŷi job ngon lj nh, ljm tiẽn mæt cŷch dĩ ĩt. Job thçm quá, lại còn đũc dĩ du lịch miễn phí khắp nơi, đũc ½ũn tiĕp, ½- i ½ĕng - n ĕ. Vj kháng biĕt cá cũ rĕa tiẽn

đi m cho ai kháng? Nếu røa tiển thõ c;ng dĩ, vủ cũ gốc ở Thụy Sĩ, nơi có những ngân hàng kín tiếng nhqt thÆ giời.

Tuy nhiên, ½i ½âm cũng cũ ng; y g'p ma. Nhưng l-n vĩn du quyân tiển, cá Tim thõng tã chõc ê nh; h;ng, ãn uâng nh'y ½- m, nãn ch²ng cũ ch; o cé. L-n n-y tã trÿc, g'p ph'i trò sê Hài Ngõói Viĩt, cũ kính chiÆu yÆu yĩm s³n. Cé v;ng phát phối đã làm lòi chân tướng cô là cô Tim đồ. Thái thõ t- nay cæng ½ãng xin vñh biĩt em Tim!

ChuyĒn cá Tim (II)

Phạm Thị Trùng Dương
(Detroit, MI, 15-11-208)

Hài Thĩ y Nga l; m đũa 90 vinh danh phò nũ Viĩt Nam, trong ½ũ k; m thãm vĩc giời thiĩu m;ly vủ l; m vĩc phõec thiĩn, ½- cũ ngõói ½- t v;ln ½Ë vË cá Tim (Aline Roubeaud), cho l; cá cąg tÿc cho Viĩt Cæng. ChuyĒn n; y ch²ng thĩ xÿc ½ñh th'ot hõ, tr- khi có những chứng cứ minh bạch.

Đại khái cô Tim là một phụ nữ độc thân người Thõy Sĩ, sang du l;ch Viĩt Nam, tñh cé g'p mæt trẢ bư vư, động lòng, ra tay cứu vớt, rồi từ đó xả thân ở lại làm việc từ thiện và thành công vượt bực.

Do nhu c- u cõa cąg tÿc t- thiĩn, cá ½i n; y n; y kia quyân gũp. M;ly ng; y nay cá Tim quyân gũp các người Việt tại Hoa Kỳ khá thành công, chứng tỏ đồng bào Việt Nam rất quan tâm đến nỗi khổ của bà con bản nh;. Theo tin t'oc bÿo chỉ, cũ nhũng cuæc quyân gũp ê Washington DC (ng; y 11 thÿng 10), ê Philadelphia (12-10), ê Orange County (24-10), ê San Francisco (25-10), ê San Jose (26-10), ê Seattle (30-10), g; y đư'c trên cõ 400 ngàn.

Tuy nhiên ê San Fernando Valley, thõ cũ ngõói phàn nàn về vấn đề cõ quạt: Cô Tim không chấp nh'õn cé v;ng ba sác v; Hài Ngõói Viĩt San

Fernando Valley cũng s³n lÿng đ; p b; cé v;ng.

Theo cô Tim trả lời phỏng vấn của ông Võ Thạnh ðáng, chõ nhĩm tu- n bÿo Phõcng ðáng v; kũ gi' Nguyễn Tấn Lai, vào ngày 30-10, khi đến g; y quĩ tại Seattle, thì: “*Nếu bạn tã chõc muân treo cé hay l; m g' ½ũ t; y ù, nhõng trong chõcng trñh cõa tã kháng thĩ cũ cé v;ng ba sác ½b. ðiÆu n; y quĩ vủ biĩt hçn ai hÆt, tã kháng thĩ ½õng dõei b;lt kũ mæt lÿ cé n; o c'’*”.

Kĩ cũng ½i ng. Kháng ph'i b;lt cõ cuæc hài h; p n; o cũng ½iÆu cũ ch; o cé, hÿt quác ca. Cá Tim vË Thõy Sĩ ch²ng ph'i ch; o cé hÿt quác ca Thõy Sĩ; sang Phÿp ch²ng ph'i ch; o cé Phÿp, hÿt quác ca Phÿp. Thõ sang M; p, ch²ng ph'i ch; o M; p, cé V; ng, hÿt quác ca M; p, hÿt quác ca Viĩt. Khÿch muân, chõ quĩ khÿch thõ chiÆu, kháng chiÆu thõ khÿch kh; i tòi, cô không phải chiều ai cả. Có điều là dân Thụy Sĩ, dân Pháp họ không mất nước, nhà nước họ không là bạo quyền. Còn chúng ta lưu vong, nên quý lá cờ, quý quốc ca, quĩ chính ngh; a, nhõng ½ũ kháng ph'i l; òu t'õ cõa cá Tim.

Nếu cá ½Æn n; y cũ cé v;ng ba sác, khi vË cá bũ nhà nước cộng sản làm khó dễ, thiệt hại cho công vĩc cõa cá. V'õy, ai v'ñn muân l; m vĩc thiĩn, ½ũn cô thì chấp nhận điều kiện cô đưa ra, cô đâu có bắt ai ½ũn tiÆp.

ThÆ thõ Hài Ngõói Viĩt San Fernando Valley ch; p nh'õn ½iÆu kiĩn cõa cá Tim l; vĩc cõa hà. Ngược lại, ai muốn phản đối thì cứ phản đối. Ỉt nhqt cũng cũ áng chõ t;ch Hài Cúu ChiÆn Sĩ Viĩt Nam Cæng Hÿa/San Fernando Valley v; Phò C'õn Nguyĩn Quang C'ñh (bÿo Thói Lu'õn sã thõ b'õy 8-11).

Tuy nhiên, léi gi'i thĩch cõa áng Mõói Trõcng, chõ t;ch Hài Ngõói Viĩt San Fernando Valley kháng chấp nhận đư'c. Ông này cho rằng sau khi chào cõ, mặc niệm và khai mạc chương trình văn nghệ 20 phĩt cá Tim mèi tòi; vĩc đéi hai lÿ quác kũ l; do sân khấu quá hẹp (Thời Luận chủ nhật 9-11). Đây là léi chång chÆ thiÆu th²ng th'õn, kháng tán tràng sũ thức.

Ông Mười Trương và các hội viên nhất định đã biết trước điều kiện của cô Tim (ở các trung tâm

khỷc tă chöc ½Ùn tiÆp cá Tim tñt cñg ½- chñp nhõn ½iËu kiẤn ½Ù), b±ng kháng ½- kháng cũ chuyẤn cá Tim ch× ½Æn sau khi mài lí nghi ½- hojn tñt. Ljm gõ cũ chuyẤn tiÆp ½Ùn khỷch quĩ mj ph- n long tràng nhất lại diễn ra trước khi khách tới. Bộ ông Mười Tröcng muân mài ngôéi hiũu cỷc hæi viẤn cõa áng tojn lj ngè ng_n ch-ng? Cñg thÆ, hai lý quac kü, theo nhùng hõnh ình cõa cỷc gièi truyËn thág ghi lại, thì là ở ngay cạnh cái bục thuyết trình (podium), rñt gần ghÁ, ch²ng chiÆm chã gõ. Tröèc ½Ù cũ ngôéi nũi, cũ hai lý cé, khi cá Tim ½öng nũi, 2 lý cé bl dÆp.

Gi`n dù cũ thÆ, mj gi`i thĩch nhõ áng Mõéi Tröcng thõ thõt lj thiÆu thjnh thõt mæt cỷch trõng trìn, kháng c- n thiÆt.

Ljm viĩc cáng cæng, t- thiẤn mj thiÆu thjnh thõt, thõ h²n cỷi Hæi Ngôéi Viĩt San Fernando Valley ph`i cũ vñn ½Ë!

RÃI THỜ SAO?

± ñng Tiũu Nhjn

Nõèc Mþ ½- b- u xong tăng thàng thờ 44.

Kết quả đúng như sự thăm dò dân ý. Không có chuyẤn ngúa về ngõic nhõ mæt sâ, cho ½Æn phĩt cuối cùng, vẫn còn hi vọng. Điều này, chứng tỏ dân Mþ, ít nhñt ngjy nay, kháng cỷn kü thù chõng tæc vj ljm ½iËu mõnh ½- nũi, kháng lõçn IÁo nũi mæt ½jng ljm mæt nào kiũu “Bradley effect”. Kho`ng 61% cõ trĩ da trõng bP phiÆu cho áng Obama (thĩ thúc tái không hiểu làm cách nào dân thõng kê biết đợc số phiÆu cõa ngôéi da trõng, ngôéi da ½en, ngôéi la tinh, ngôéi da vjng,...)

ThÆ gièi v-a thỷn phõc nhõng chõc cñg v-a cõéi tõm trong bõng.

Là dân Mỹ gốc Việt, tôi chẳng có lý do gì kỳ thị màu da; lại cũng chẳng hề kỳ thị phái tính, vì ít nhất ba ½éi gia ½õnh tái tojn cỷc b; c- m quyËn. (Cò tái, thõ tái kháng biÆt. Nhõng áng tái về hõu sèm l`m,

rãi ch× “khi ch½n rõi u, khi cuæc cé”, ch²ng hË ½õyĩ hoji ½Æn viĩc gõ. Mài sú ½Ëu do b; tái liĩu lũ. ±éi bã tái cñg y chang. ±Æn ½éi tái thõ khPĩ nũi. Kháng th- n, kháng thÆ, kháng tji n-ng, kháng mỷnh lèi, tái ch× l; cáng chõc quçn lõçng chÆt ½Ùi, ljm ½õic gõ? Mài viĩc mj kháng nhè “mÃ chÿu” lo liĩu thõ cũ mj ñn mjy c` lñ).

...y v`y, nẤn kü tranh cõ v-a qua, b; Clinton ghi tẤn, tái thñy l; chuyẤn tú nhiẤn. Ch²ng nhùng l; chuyệu tự nhiên mà, điểm mæt, lại thấy bà là sáng giỷ hçn c`. Vj ½õnh r±ng sÁ b- u cho b; vj chõc b; thÆ njõ cñg thõng.

Có lẽ các ứng cử viên dân chủ cũng thấy như thế nẤn rĩt lui tuát luát. ThÆ nhõng cỷn cỷc õng cõ viẤn cộng hòa thì sao lại cũng rút êm? Hai đảng đều chỉ còn ứng cử viên hạng bét. Có vẻ là quý vị đó thánh mñi, ngõi thñy cỷi nhiĩm kü njy khũ kh- n l`m, ch²ng ljm ½õic gõ, sũ bl chỷy tiẤu, ph`i ché yÆu tã thèi gian, ít nhñt c` mæt nhiĩm kü, nẤn rĩt c`!

Chõc ngay chính b; Clinton cñg th-a biÆt rãi ch× t- bl thõçng ½Æn chÆt mj thái. Nhõng “quỷ lõa lè thì”, đâu có thể kén cá chọn canh. Chõ nhiệm kỳ tới “lì i thờ cũ lì i nhõng r-ng ch²ng cỷn”. Thái thờ liËu mạng ra kiểm cái chức “tõng thõng gái” đầu tiên của siẤu cõéng Cé Hoa cho nữ h` cỷi th- n hãn.

Thế nhưng mưu sự tại nhân thành sự tại thiên. Có và b; chõc ñn quỷ, hỷch xõ x±ng, nẤn cỷc quĩ áng/b; ãm ra bực mình, nhấy sang ủng hộ ông Obama. Thế là đi đoong. Ô hô, ai tai!

Cộng Hòa múa 8 năm rồi. Dân chúng ngấy, muân thay, ãi ch²ng biÆt thay thõ sÁ ½õic gõ.

Giỷ mj áng Obama l; ngôéi cũ thjnh tĩch, cũ kinh nghiĩm thõ nữ ½i mæt chuyẤn. Nhõng xem ra áng ta ch× cũ tji nũi dũc. Ngôéi Mþ quen hõèng thờ, thĩch chuyẤn mau IÁ, ½éi sãng dĩ djng, g`p chuyẤn kháng v-a ù l; muân thay ½ãi. RiẤng tái thõ thñy cũ lẽ chính ông Obama cũng không ngờ mình lại trở thành sáng giá đến vậy, quên cả sự non nớt bản thân, quẤn c` vñn ½Ë chõng tæc gay g`t, quẤn luán c` nguy cç cho chính mõnh. ±Ỗng IÁ khán ngoan hçn l; h-y tạm đứng phõ, về sắc tộc, nhiệm kỳ này, cũng như b; Palin, về phỷi tĩnh, trong liẤn danh cæng hỷa, sõa

lại rất có thể ông ta lại khe khắt với dân da màu để ra vẻ ta đây không thiên vị. Rút lại, bất cứ một cá nhân bất mãn nào cũng có thể thành mối đe dọa cho ông Obama, cho Hoa Kỳ.

Lịch sử rành rành mới đây. Ông Kennedy công giã (thiêu sâ), trã, bãm mĩp, hĩp d'n. Rĩt còc bĩ Khrushhev quay như con đé, thất bại ê chề ở Vịnh Con Heo, ê Lĩo, ê Viĩt Nam, rã bĩ chĩt oan. Liĩu áng Obama cũ bĩ thĩ giẻ coi thỏng vũ kháng thĩnh tích, không kinh nghiệm, có giám rút quân khỏi Iraq, cũ ng'n ng-a nã chuyĩn khỏng bã, cũ nũ chuyĩn ph'ĩ trũ ½õĩ c vẻĩ cĩc anh cĩ bã quac tĩ, vĩ sã lĩ m nã trũ gũ trong tũnh thĩ h- u nhũ mại ngỏĩ ½ĩu ph'ĩ bũ tay?

RĩAng tái thũ rĩt bi quan cho áng Obama, cho Hoa kũ, vĩ cho c' thĩ giẻ. Vũ nhũn kháng thĩly gũ ê ngỏĩ n'om giũ cĩ trũch nhĩĩm ½ũ. Nhỏng kháng ch-ng thĩly v'oy mĩ kháng ph'ĩ v'oy. Tái cũ hĩ ½ĩm trã sao hà khoĩĩ b- u cho áng Obama, vũ thĩly áng ch- lĩ mæt kã t'op tàng muæn mĩng cĩ trũ rã tiẽn cõa cộng sản điếu toa, lườg gạt... Thĩ họ trã lờĩ: Chúng tũi đũu có bầu cho ông Obama, mà là bầu cho nhóm áng ta. Bæ x'ou cõa áng ta cũ rĩt nhĩũ kinh tĩ gia sũng giũ. Hà lĩ nhũm ngỏĩ cũ thũ ½ãĩ phũ vẻĩ tũnh trạng khỏ khãn hiẽn nay.

Tất nhiên, thuộc loại già nua lỗi thời, tôi phải tin vĩo ngỏĩ trã, c- u ½ĩng Allah, ½'oc Chĩ a Lẻĩ, ½'oc Thĩch Ca Mâu Ni là ông Obama và bộ xâu sẽ là nhũng vũ tĩ ba, vũng tay lĩ, "th'ng gian nguy, tranh công đũu", mang lại ổn định thịnh vượng cho Hoa Kỳ, cho thĩ giẻ.

Nhân tiện cũng bàn qua về vụ ứng cử và bầu bán của người gốc Việt. Tạm riêng ở "thũ đô tĩ nạn" thũi.

Kháng hiũ lĩ do tũnh cẻ mĩ kũ b- u c' nĩy c' ông c' viĩn Mĩ Tr'ng l'ĩn Mĩ Viĩt ½ĩũ b'c m'p. Hay ph'ĩ ch'ng ½ĩũ nĩy ch'ng t'p hai c'ng ½'ng ½ũ b- u cho ngỏĩ x'ng ½'ng mĩ kháng b- u cho... gĩ nhĩ?

Rĩng về phía Mỹ Trãng, thĩ câu trã lờĩ là như trãn: hà muæn thay ½ãĩ, thĩch nghe nũĩ dũc, dĩ ch'ng biĩt ông c' viĩn cũ kh' n'ng hay thay ½ãĩ b'ng c'ch nào. Còn về phía Mỹ Việt thĩ hơi phức tạp. Trước đũy, ta thường theo cái mĩng "ngũĩ Việt bầu cho

ngũĩ Việt". Quĩ vĩ "dãn cũ" gốc Việt đãm ra tướng l- m lĩ m'nh ½õĩ c tĩn nhĩĩm hay c' lĩ m'nh tĩ ba lãm. Kỳ này đãm... chung hũng. Rãt nhĩũ vĩ gốc Viĩt ra ông c' v'ĩ ông c'. Kĩt qu' lĩ trũĩ t v'p chũĩ g- n tuat luat.

M-i ½'ĩn 2-12-08 mẻĩ cũ k'ĩt qu' chĩnh th'c. C'ĩn hãm nay, 15 th'ĩng 11, 2008, theo tái biĩt, hũnh nhũ có 13 ứng cử viẽn, cả ở cấp tiếu bang, quận hạt, lãn thũ x- . Rĩt cuac ch- cũ hai vũ Tr- n Thũĩ V- n vĩ Nguyễn Lâm Kim Oanh tái đ'c cũ.

Thất bại nãu nẻ có lẻ do khá nhĩũ lý do. Thiẽn nghũ ½ũ lĩ: c'ĩc s'c t'c kh'ĩc thĩly ra lĩ kháng thũ ½ĩ c'ng ½'ng Viĩt tung hoĩnh nũa; sã phi'ũ cõa c' trĩ Việt bị phãn tán; các ứng cử viẽn Việt đ'ũ đ'ũ nhau đũ đãn quá, cũ trĩ Việt hết cảm tũnh; hay lại rãt có thũ lĩ c' trĩ Viĩt nay ½- b- u theo sũ ½'ĩnh giũ kh' n'ng ông c' viĩn thay vũ theo c' m' tĩnh (hãĩ lũ do sau, chĩnh c'ĩc ông c' viĩn c'ng gi'ĩ thĩch vẻĩ c'ĩc ph'ng v'ĩn viĩn nhũ r'ũ)!

½' c' biĩt lĩ nhũm áng Tr- n Thũĩ V- n, ngoĩ ảng tr'ng nhũm, kháng ai ½'c c'. Ngỏĩ thũ hai ½'c c' là bà Nguyễn Lâm Kim Oanh, thuộc phe đ'ĩ lập v'ĩ áng V- n. ½'ĩũ n'ĩy ch'ng t'p giẻ trũĩn th'ng Hoa Kũ phong cho áng V- n ch'c "trĩm s'ĩ" (Godfather/kingmaker) là hoàn toàn ng'ũ ng'ũ, ch'ng hiũ gũ nhĩũ vẻ c'ng ½'ng Viĩt Nam. C' trĩ Viĩt b- u cho m'ly áng/bĩ ½ũ ch- gi'ĩn đũ vũ lĩ g'c Viĩt. Nhỏng khi thĩly m'ly áng bĩ ½ũ tĩ qu' thũ hà thũi bầu. Ông Vãn ch'ng là cái thũ gĩ. Các vĩ b'ãm v'ĩo áng V- n c'ng ch'ng n'ũc nãĩ gũ.

Đũy là bài học thãm thũ cho quĩ vĩ nào mu'ũn x'ng ra ph'c v'ũ... ½'ng h'ng: c- n ph'ĩ biĩt m'nh, biĩt ngỏĩ, biĩt v'ũ ½'ng ch' kháng thũ ch' y y v'ĩo c'ĩ... g'c Viĩt!

Chĩ Thĩch Cõa Tũc Gi'

[1] Thũ thũc, tái rĩt ng'ũn sũ thũũ trung thũc cõa giẻ trũĩn th'ng Mĩ, Viĩt (trũĩn thanh, trũĩn hũnh, internet,...), ỉt khi ½'ũ h'ĩnh, n'ũn ch'ng biĩt Letterman lĩ ai, Talawas là cái gĩ, nhũng có ông b'ũ gửi cho tài liếu thũ v'ĩt v'ũ ½ũ, vĩ vũ qu' cũ nhũng ngỏĩ nũĩ ½ĩũ (ph'ĩn t'nh) t'ng tũ vẻĩ tái. C'ĩn rĩAng áng Letterman cũ ph'ĩn t'nh vĩ Talawas cũ t'ng trũnh ½'ĩng ch'ng, tái ho'ĩn to'ĩn m'ĩ tũt!

Một Vài Văn Đề

Mp v; ThÆ gièi

MỸ QUỐC QUÁ KHỨ, HIỆN TẠI, VÀ TƯƠNG LAI

Đại Dương

Chiến dịch tranh cử tổng thống Mp năm 2008 đã kết thúc với Barack Hussein Obama đã giành chiến thắng trước ứng cử viên Đảng Cộng hòa McCain trong 4 năm hòa hoãn nhiều súng giũ.

Kể từ khi lập quốc, Hoa Kỳ đã trải qua nhiều biến động trầm trọng, những yêu cầu lần lượt đặt ra thách thức mãnh liệt. Hoa Kỳ được nhiều dân tộc thần phục mà cũng bị lطم kA chA bại. Tuy nhiên, khi mà bị các bP bóc lột m-nh liT cũng nhờ tinh thần khai phá của Hiệp Quốc Hoa Kỳ.

Các vị trí giới phòng ná Iĩ giữa thế kỷ 19, giới phóng các dân tộc thoát khỏi chủ nghĩa Quốc Xã và Quân Phiệt trong 2 trận thế chiến, cuốn chiếu chờ ngħa cæng s'n cuai thế kỷ 20 đã làm cho nhiều dân tộc tin vào vai trò không-thể-thiếu của Hoa Thịnh đân trong các vñn Æ quốc tÆ.

Cuộc chiến tranh chờ ngħa không bà, ngay khi nhân loại bước vào thiên niên kỷ thứ 3, tương chừng giản dị và dễ dàng đã trở nên phức tạp và quá tốn kém làm dân Mỹ bất mãn và nhiều dân tộc trên Æla c- u thĩt vàng.

Làn sóng bất mãn của dân Mỹ đối với chính quyền George W. Bush, đã có cuộc tranh cử Tổng thống 2008 thái phãng, đã kết hìp vèi vò không

hoảng tín dụng tạo thành trận bão trùng phạt giới c- m quyên.

Dân Mỹ đã đặt cuộc vào "giấc mơ thay đổi" và đang chờ đợi nó thành hiện thực; nhiều dân tộc trên thế giới hy vọng sẽ trở lại với đời sống Barack Obama.

Trong diễn văn chào mừng ½c cơ, Obama nói "Con Æóeng phía trước sẽ đi vì ph'i leo đac Æong. Chĩng ta kháng thĩ tèi Æĩch trong mæt n-m hay ngay c' mæt nhiĩm kü".

Làm cách nào để tránh hay "chx lĩ giĩc mç thời" sẽ có dạng sau 100 ngày trăng mặt dành cho chủ nhân Tòa Bạch ốc.

Trong bối cảnh thế giới nhiễu loạn, Tân Tổng thống ph'i Æai diĩn cĩc thĩch Æa nghiĩt ng- nhõ n-m 1981 khi nền kinh tế Mp bị suy tr- m n'ng nẽ vj uy tín quốc tÆ töt xuång Æĩy, cæng thãm cuac chiĩn chång không bà chõa ng- ngñ.

Tổng thống Nga Dmitry Medvedev đã nấn gân Obama trong diễn văn quốc dân đầu tiên vào ngày 05/11/08 bằng thái độ thách đố quân sự, chính trị, ngoại giao.

Nga đã ra lĩnh bà trị hpa tín chiĩn thuot Iskander tại vùng Kaliningrad, chen vào giữa Ba Lan và Lithuania, nh±m Æai Æ- u vèi hĩ thång phòng chống hỏa tiễn của Mỹ tại Ba Lan.

Tăng trưởng Nga yếu c- u tu chính Hiĩn phĩp Æĩ kéo dài nhiệm kỳ tổng thống cũng như dân biểu lên 6 năm nhằm gia tăng quyền hạn cho bộ máy Nhĩ nөөc. Cũng cũ thĩ dàn Æóeng cho Sa hoĩng Vladimir Putin nắm lại vị trí số 1 của nước Nga.

Medvedev khuyẢn Obama h-y nhanh chóng tìm cách c' i thĩĩn quan hĩ song phõcng Æ- bĩ Hoa Kü làm thiệt hại.

Phần nhạc mở đầu do Nga đạo có thể sẽ được Iran, Bắc Hàn, Cuba, Venezuela tiếp nối để tạo áp lực lên chính sách ngoại giao của Obama.

Chính phủ Iraq cũ thĩ lĩm cho Hoa Kü trê tay không kịp khi hết hạn được Liên Hiệp Quốc ủy nhiĩm vj o cuai thĩng 12/08.

Thĩnh ph- n cüc t', cĩp tiĩn vj án hĩa trong đãng Dân Chủ, vốn đã góp sức xây dựng hình

tượng Obama, có thể cho phép tân tổng thống thi hình ½oáng lái mạt cỷch ½æc l°p hay kháng thổ hiện vẫn chưa có lời giải đáp rõ rệt. Ở Thượng viện, Obama đã bỏ phiếu thuận với đảng Dân Chủ 94 l·n khiên cho đồ lu°n nghi ngờ về tở cỷch ½æc lập của tân tổng thống.

B±ng cỷch n°o Obama thi hình cỷc chõcng trình chi tiêu đồ sộ khi đứng trước một ngân sách liẢn bang thiẤu hột g·n 1,000 t× USD trong n̄m nay? Kế hoạch giảm thuế lợi tức của Chính phủ Bush sÁ k¼o d°i tời ½· u n̄m 2011 m° Tax Policy Center ước tính Ngân khố sẽ tốn 3,000 tỉ USD trong vÝng 10 n̄m nẾu Ýp dòng Chõcng trỡnh gi°m thuế của Obama. Theo US Budget Watch, cỷc chõcng trỡnh chi tiẤu v° gi°m thuế ki°u Obama sẽ làm cho ngân sách thâm hụt thêm 316 tỉ USD v°o n̄m 2013.

B°o hiẢm y tẾ hẮt tr° nài v°o n̄m 2019, v° t· n̄m 2017 Qup An Sinh X· hời chi nhiẾu hện thu. Hoặ giữ nguyên trạng thì phải tăng thuế; hoặ thay ½ài sÁ g°p châng ½ài của ngõói cao niẢn kháng muân m°lít ph°c l°i, v° kháng ai muân ½Üng thẢm thuế.

Dư luận nhìn nhận sự cải thiện tình hình tại Iraq nên Obama khó rút quân vô-điều-kiện mà không bị chống đối. Ngược lại, nếu bạo động, náo loạn gia tăng khi Mỹ rút quân thì Obama làm sao tránh khi bị buæc tæi l°m sòp ½ã tỡnh hỡnh.

Obama ch× lo buæc tæi Bush ½· l°m cho nỂn kinh tẾ M°p sòp ½ã m° lé ½i c·n b°nh khỦ trỖnh trong nỂn kinh tẾ toÝn·c·u-hỦa chõa ho°n ch×nh.

C·n ph°i cũ gi°i phỖp to°n·c·u chõ kháng th°i sùu chùa riẢng cho nỂn kinh tẾ M°p. Thõ tồeng Võcng quác Anh, Gordon Brown, trong chuyẾn cáng du Trung ½áng cuái thÝng 10/08 ½· nh°n nhủ Hoa Kỳ hây chừng tỏ vai trò lãnh đạo rộng lớn hện trong nỂn kinh tẾ to°n·c·u v° kháng nẢn r°t v°o chõ ngh°a cá l°p.

Hội nghị G-20 gồm đại diện 20 nèn kinh tế lớn nhất thế giới nhóm họp tại Hoa Kỳ vào hôm 15/11/08 có thể tạo chiếc khung hợp tác sâu rộng hện trong mái trõeng to°n·c·u-hỦa. Quan ½iẢm

"m°u dừch tú do" v° "m°u dừch cáng b±ng" cũ th°i ½õi·c ½i·c kẮt cho gi°i phỖp ăn ½ừnh nỂn kinh tẾ to°n·c·u-hỦa.

Do ½Ủ, cỷc chõcng trỡnh cúc t° của Obama hõa hẢn ăn °o trong thúi gian tranh cõ cũ th°i b°t x°n ½° trỖnh vẮt xe của Tăng thâng Bill Clinton trong nhiẢm kü ½· u.

Đi sao, tõcng lai nõec M°p kháng th°i nuái dõeng b±ng "gi°l·c m°", m° ph°i dúa v°o thúc tẾ sinh ½æng!

KINH TẾ THẾ GIỚI TRẢ CHIẾC VÝNG SÁ 8

Người Tàu tin số 8 mang lại may mắn nên nhất quyết chọn lễ khai mạc Thế vận hội 08 đúng ngày 08/08/08.

Tuy nhiên, 3 chiếc vòng số 8 lại vận điều không may v°o tỡnh hỡnh kinh tẾ suy thoỖi trẢn thẾ giới.

NỂn kinh tẾ to°n·c·u nhõ chiẾc xe ½ang phỦng hẮt tặc lúc trẢn con ½õeng trỖng nhúa ph°ng phiu mang theo đám hành khách đủ loại từ phương phi, sang tràng ½én âm ½Ủi, ngh°o h°n vèi nh·n lúc long lanh hướng về phía chân trời tươi sáng. Dù có nghe tiẾng mỖy b°t ½· u nã lỏp bỏp, hình khỖch cõ gióc "tời nua ½i bỖc t°i".

B°lít th·n, khải s°t to°n·c·u-hỦa ½ã sæ ½õng khựng lại. Một phút yên lặng như tờ rồi òa lên như ong về tã. Ngõói n°y ch× tay v°o trỖn kẢ khỖc m° kẮt tæi. Xe kháng nh°c nhích trong khi bỖc t°i v°n loay hoay bẢn cả mỖy chõa m°lly quen thừæc, m° tai kháng k°p thu nh°n nhùng léi ch× giỖo. Ch°i bugie đi! Súc bơm xăng! Châm thêm nước làm nguại ½i chõ! SiẮt ch°t cạc ½iẢn! Canh lỏa cho đúng thì mới được. Xem bình xăng có bị cạn chưa? Nhanh lẢn bỖc t°i ½i kẢo tái lè m°lít c° hời ng°n n̄m mạt thuế! Kháng biẮt cũ bao nhiẤu hình

khÝch lÞnh nghË xe c¸ hçn bÝc tÞi. ¤n j0 nh¸n nhÝo khi¸n cho bÝc tÞi lu¸ng cu¸ng mÞ chi¸c xe c¸ nh¸ kh¸i s¸t bÞt ½¸ng.

HÞnh khÝch ½- qu¸n chi¸c xe toÞn-c- u-h¸a ch¸ được ðem ra chạy ðường trường hơn một thập niên vÞ ch¸a ai dÝm b¸o ½¸m ½¸ hoÞn ch¸nh.

Kh¸i ni¸m to¸n-c¸u-h¸a được phần lớn nh¸n loại chấp nhận về nguyên tắc phân công lao động tr¸n th¸ gi¸i. Ai chuy¸n v¸ ngÞnh nÞo th¸ t¸p trung sản xuất để hạ giá thành phẩm, cải thiện phẩm chất nh¸ vÞo kÞ n¸ng chuy¸n m¸n. Gi¸i ti¸u th¸ ½¸i c¸ h¸ng giÝ r¸ vÞ ph¸m chÞt hÞng h¸a t¸t.

Do thiếu cơ cấu điều hợp hoạt động toàn cầu nên mạnh ai nấy làm, tạo nên thị trường hỗn ðộn. Hàng thật bên cạnh hàng giả, hàng nh¸i s¸nh vai v¸i nguy¸n g¸c, giÝ c¸ kh¸ng-ph¸n-n¸nh ph¸m chÞt sản phẩm, gây thiệt th¸i cho gi¸i tiêu thụ. Ng¸nh xây dựng thi nhau cất gia cư, khu thương mại; gi¸i ng¸n hàng nói l¸ng ðiều lệ cho vay ðã thúc giục lÝng ham mu¸n giÞu s¸i lao vÞo trÝ ch¸i ½¸a ¸c. NhÞ c¸a th¸ng ð¸, thi¸u khÝch mua n¸n ng¸i vay không trả nợ được cho ng¸n hàng. Nhà băng cạn v¸n, si¸t ch¸t ½i¸u ki¸n cho vay, nh¸ng ½- quÝ trÝ. Nhi¸u n¸c v¸ng vÞo l¸i "cho vay th¸ cÞp", nh¸ng m¸c ½¸ phÝt hi¸n lÝ thu¸c vÞo th¸ ch¸ chính tr¸.

MÞy ¸ng ch¸ mÞ d- u h¸a, nguy¸n li¸u ch¸nh ðÞng trong s¸n xu¸t, th¸a n¸c ½¸c ½¸y giÝ nhi¸n li¸u theo tốc độ của hỏa tiễn liên ðại ch¸u, khiến t¸ng l¸p ngh¸o kh¸ tr¸n th¸ gi¸i ch¸ cũ th¸ b¸p b¸ng nh¸n chi¸c phÝo v¸t giÝ th¸ng thi¸n.

V¸i tÞi ti¸n r¸nh, vÞi ¸ng ch¸ mÞ vÞng ½¸n v¸-lu¸ng-t¸m nay nâng giá, mai ðọa cất sản lượng để mua b¸n bè, g¸y ðựng ưu thế chính trÞ, tham gia vào cuộc chạy ðua vũ trang.

Nga ðương ðầu với l¸n bang và Ch¸u ¸u bằng "v¸n kh¸ d- u kh¸", ðÞng ti¸n bÝn d- u ½¸ vÞo s¸n xu¸t v¸n kh¸ ½¸m bÝn cho 61 qu¸c gia. N¸m 2006, Nga chi¸m 28% th¸ tr¸ng v¸n kh¸ th¸ gi¸i so v¸i 36% c¸a MÞ, nh¸ng n¸m 2008, Nga ½- v¸i t MÞ.

Trung Qu¸c tr¸ thÞnh nhÞ mÝy s¸n xu¸t hÞng th¸t, hÞng gi¸, hÞng nhÝi, hÞng nhi¸m ½¸c kh¸ng

l¸o nhất thế giới, nên ðã nâng tr¸ t¸ lên trên 1,000 t¸ USD.

S¸n xu¸t tr¸n th¸ gi¸i th¸ng ð¸, kinh t¸ suy tr- m ð¸n tới tình trạng mất niềm tin của gi¸i ðầu tư c¸ng nh¸ ng¸i ti¸u th¸.

¸¸ng tr¸c nguy c¸ suy thoÝi toÞn c- u ½- xu¸t hi¸n 2 cÝch ¸ng x¸ khÝc nhau.

- ThÝi ½¸ b¸nh t¸nh, gi¸m chi ti¸u, t¸m hi¸u vÞ theo ðÞi cÝc gi¸i phÝp do nh¸ng chuy¸n gia trÝch nhiệm ð¸ ra, c¸ thể làm giảm thiểu tâm lý hỗn loạn trong x¸ h¸i.

Gi¸m bớt chi tiêu ðã làm cho sản xuất chậm lại n¸n giÝ d- u t¸ 147 USD/thÞng r¸t xu¸ng ð¸i 50 USD trong vÝng 3 thÝng qua. CÝc ¸ng ch¸ mÞ vÞng ½¸n mu¸n k¸o giÝ l¸n tr¸n 200 USD/thÞng ½- b¸ ph¸n ¸ng ng¸i c¸. Cu¸c h¸p vÞo gi¸a thÝng 10/08 c¸a T¸ ch¸c CÝc n¸c Xu¸t c¸ng D- u h¸a (OPEC) chi¸m 40% s¸n l¸i ng th¸ gi¸i ½- quy¸t ½¸nh gh¸m giá từ 80-100 USD/th¸ng để c¸ thể cân bằng ng¸n sÝch.

Ý R¸p Saudi, n¸c s¸n xu¸t d- u h¸a l¸n nh¸t th¸ gi¸i, ½- th¸ng xuy¸n cung ¸ng t¸i ½¸a cho th¸ trường quốc tế và chi tiêu hợp lý nên c¸ thể cân bằng ng¸n s¸ch khi giá ðầu từ 50-60 USD/ th¸ng.

Venezuela, Iran c¸ t¸nh gh¸m s¸n l¸i ng ½¸ t¸ng giÝ d- u nh¸m ½¸nh g¸c cÝc n¸c t¸ b¸n bÞt chÞp n¸i kh¸ ðau của ð¸i ða số nh¸n loại. Các món chi tiêu của họ vào kế hoạch xã hội chủ nghĩa để viện tr¸ cho "½¸ng minh" c- n ½¸n giÝ d- u tr¸n 80 USD/th¸ng mới giữ được ng¸n s¸ch cân bằng.

Q¸p Ti¸n tÞ Qu¸c t¸, IMF cho r¸ng Caracas không thể cân bằng ng¸n s¸ch nếu giá ðầu xu¸ng ð¸i 75 USD/thÞng. N¸ng nghi¸p tr¸ tr¸ do ru¸ng ð¸t bị tịch thu, ðầu tư ngoại quốc bỏ chạy vì qu¸c-h¸u-h¸a làm cho lạm phát lên tới 36%, cao nhất th¸ gi¸i. T¸ng th¸ng Hugo Chavez mu¸n l¸i Nicaragua vào phe cũg ðành ho¸n lại kế hoạch xây nhà máy lọc ðầu trÞ giá 4 tÞ USD tại nước này.

Iran kh¸ cân bằng ng¸n s¸ch khi giá ðầu ðu¸i 80 USD/thÞng trong khi th¸t nghi¸p l¸n t¸i 30%. Ng¸n hàng Trung ương Iran cho biết cuối năm 2008, Iran c¸ thể thất thu 54 tÞ USD do giá ðầu hạ.

Nga, Iran, Qatar ½ang tỉnh thịn l°p Tã chóc Cÿc nõec Xuýt c`ng khĩ ½at tõcng tú nhõ OPEC ½l kiĩm soýt gi` c` trẢn thũ trõeng thÆ giעי, cũ thũ lĩm ½au ½- u cæng ½ãng quac tÆ.

Bắc Kinh và Mạc Tư khoa tự tin rằng họ không m¶ly bll`nh hõeng trong cçn b-o tĩi chĩnh hiĩn nay đã đưoc Chủ tịch Ủy hội Châu Âu, Jose Barroso, nh°c nhẽ "Kháng ai ẽ „ u ho`c Ý cũ thũ nghl r±ng sẢ kháng bll`nh hõeng gõ bêu cuæc khõng ho`ng toĩn c- u chõa t-ng cũ nĩy".

Cÿc quac gia chuyẢn sãng nhẽ vĩo xuýt c`ng vĩ ½- u tõ nõec ngoĩi sẢ lao ½ao khi thũ trõeng tiẢu thõ „ u Mp sòt gi`m vĩ tiẢu chu, n an toĩn s`n ph, m đưoc nâng cao.

ThYi ½æ hung h-n cõa Nga, Iran, Venezuela ½- thuc giục các nước có kỹ thuật cao đầu tư mạnh hơn vào các loại nhiên liệu thay thế cho dầu hỏa.

Nhân loại đưoc dịp làm quen với các thứ nhiên liũ mèi vĩ "cçn nghiĩn d- u hpa" sẢ d- n d- n ½õic chũa trũ. "Vñ khĩ d- u hpa" cũ thũ li i vĩo dõ v-ng.

ThYi ½æ hát ho`ng, tích trũ hĩng hũa, a dua theo nhùng lói lÁ khoYc lYc dĩ d`n tòi cYc phYn x½t sai l- m.

Nhùng quac gia phYt trũn bẽn vùng vĩ hĩi hYa trên khắp năm châu đều nhờ áp dụng mô hình tư b`n.

Chõa cũ nõec x- hæi chõ nghlõa hiĩn thuc nĩo, vèi mæt Nhĩ nõec cãng kEĩn, ½æc quyEĩn kiĩm soýt xã hội, mà tạo đưoc phát triển toàn diện và hài hYa.

Nhùng thõcng gia b¶t lõcng, cYc chĩnh trũ gia xõi thĩt thườg lỏi dũng tâm lý bày đõan để thũ lỏi. Cĩng nhân nhYõ, qu- n chĩng cĩng dĩ bll`hà bũp cã vĩ n°m ½- u.

Nhiều nhà lãnh đạo có trách nhiệm trên thế giới ½ang hĩp lúc thiÆt l°p cç c¶lu ½iEũ phai ½l cả mYy toàn-cầu-hóa mang lại phúc lợi cho nhân loại, cần ½Æn thYi ½æ bõnh tũnh vĩ sYng suat cõa dõ lu°n.

Vĩi chuyẢn c- n thanh thpa

Phan Lõ

Từ 1945 đến 1975, đất nước và quốc dân Việt Nam bll`chia thịn hai vĩng, dõei hai chĩnh thũ, ½õic mĩnh danh lĩ: quac gia vĩ cæng s`n.

Cũ m¶ly ½iEũ, ½Æn nay, v`n chõa dõt khoYt, vèi mæt sã ngõei, kẢ binh, ngõei chãng. Do ½ũ, tái thiÆt tõeng chĩng ta nẢn th`o lu°n, nÆu cYn quan tâm đến đất nước. Và hi vọng là có góp ý của độc gi`. Võ nÆu chõa dõt khoYt, thõ vĩĩc nõec cũ thũ chãng dĩ đến đũu.

Xin thõa ngay lĩ tái kháng hE lĩm chĩnh trũ, cũng khõng có gì để phải ân trả oán đẽn. Giãn dĩ là do tõi vãn cho rằng người dân Việt Nam thì xưa nay chx cũ bãn ph°n, ch²ng cũ quyEĩn ½Yi hpi b¶t cú cái gì. Vĩ ngàn xưa dân mình vốn sống dưới chế ½æ chuyẢn chÆ Ý tãng. G`p vua tãt, thõ lĩ may, g`p vua x¶lu thõ lĩ rõi. Chõ oYn gi°n ai?

Cho nên những ý nghĩ dưới đây hoàn toàn kháng ½ũnh kiÆn, hoĩn toĩn trẢn c- n b`n thõeng dân, khõng biết gì nhiều, khõng am hiểu gì về những thâm cung bí sử, những tình tiết riêng tư. Mĩ chx c- n cõ trẢn nhùng ½iEũ tai nghe m°t th¶ly rãi suy dĩĩn theo lõcng tri: vèi tũnh thÆ nhõ thÆ, vèi ½iEũ kiĩn nhõ thÆ thõ ½Yng lũ ngõei l-nh vai trY cai trị dân phải làm gì, khõng nên làm gì. Sự khõng lĩm, sũ lĩm ½- mang ½Æn h°u qu` ra sao.

H-y nữi vE quac gia.

Quac gia, tái thiÆt nghl, chx lĩ mæt danh t- ½õic gài mæt cYch tũnh cẽ.

Chĩnh quyEĩn quac gia lĩ Nam TriEũ, ½õic Nh°t giao lại sau khi đảo chính Pháp ngày 9-3-1945. Nhõng cYc vll`n°m chĩnh quyEĩn nĩy — hoĩng ½Æ Bảo Đai, thũ tướng Trần Trọng Kim, đại diện triều đình miền Bắc Nguyễn Xuân Chũ và phó khâm sai

miền Nam Hà Vn Ng, thiệu sng suât, kháng biêt gõ vễ cæng s'n, hợc thiệu ½m lờic, kháng giỠm gỠnh vỠc trỠch nhiĩm, nhõng quyỄn cho cæng s'n. CỠc ½ng phỠi quốc gia cng rờa, áng chõ tũch liẢn minh Trõcng Tờ Anh ½- ng- án Nguyễn Xuân Tiếu giành chính quyền, bắt nhường cho cæng s'n.

±ĩn 1948, chính phõ do quốc trõeng (củu hoàng) Bảo Đại thành lập trong vùng Pháp tạm chiỄm, lỠy danh xõng lỠ Quốc Gia Viĩt Nam. Mài chuyỄn v'ĩn ẽ trong tay PhỠp, thõ cũ gõ lỠ quốc gia, nhõng gài hoỠi thỠnh quen.

Võy, trong miền "quốc gia" cũ ba vỠ nguyẢn thõ đáng kể. Đó là các ông Bảo Đại (6 năm), Ngô ±ũnh DiỄm (9 n-ĩm) vỠ Nguyễn Vn Thiũu (8 năm). Tuy nhiên, ông Bảo Đại là dưới ô dù Pháp, áng Thiũu lỠ dõei á dĩ Mỗ, ch²ng c- n bỠn ½ĩn.

Duy áng DiỄm thõ cũ rỠt nhiỄu ngõei khen cng nhõ chẢ. CỠn chỠng ta, vèi cã gõng cõa mæt ngõei thường dân không định kiến, thì sao?

Trõec hỄt, dõei thẻi áng DiỄm, ba bãn n-ĩm ½- u phải công nhận là dân chúng có một cuộc sống khá thoải mái. Ông đã mang được hàng triệu người Bắc kháng muãn sãng dõei chỄ ½æ cæng s'n vẢ Nam định cư. Ông đã dẹp được các lực lượng tự trị, tạo nẢn mæt chính quyỄn cũ thỄ giỠ ½ai vèi quốc tỄ.

Nhõng cng ph'ĩ hiũu nhũng ½iỄu nỠy lỠ do sũ viĩn trỠ lờn lao vỄ tiỄn cõa, giỠp ½ẽ vỄ phõcng tiỄn, nhân sự của Hoa Kỳ và đồng minh, và quyết tâm xây dựng đất nước, sau chiến tranh của toàn dân. Trong lễ Song Thất 7-7-1959, đáp từ giáo sư Wesley Fishel, chính ông DiỄm nhấn mạnh rằng "Những sự thực hiện tại Việt Nam trong 5 năm vừa qua là nhờ nỗ lực của nhân dân".

Ông DiỄm không phải là người của quần chúng, ch²ng cũ cãng lao gõ trong viĩc chãng PhỠp, chống cộng trong giai đoạn 1945-54, chỉ giản dĩ là do mæt thỄ lúc nỠo ½ũ ½õa vỄ. Nhõng khi vỄ lỠm thủ tướng, thì ông quyết tâm dẹp các người, các nhũm chãng cæng, chãng PhỠp. Sau ½ũ lỠ ½ĩn viĩc ½jĩn Ỡp nhũng thỠnh ph- n kháng tĩng phõc. Sau

nũa lỠ m°C l- m lải vèi Phõt GiỠo, trong viĩc gi'ĩi quyết chuyện cõ quạt, đáng lý là việc nhỏ. Mỹ là quốc gia ½ẽ ½- u cho áng trong viĩc ng- n ch'ĩn cæng s'n bỠnh trõeng (chx ng- n ch'ĩn thái, chỉnh áng DiỄm cãng nhõn "biẢn cõcng Hoa Kỳ kỠo dĩ t- Alaska tẻi bẻ sãng BẢn H'ĩi"), buæc áng thay ½ai chính sách dùng người, đổi đải cõi mở với dân chúng, với tôn giáo. Ông là người cố chấp, không nhượng bộ, lại còn định thấu cáy, bắt tay cộng sản. Thõ c'ĩ gia ná, quan thỠy, cng nhõ qu- n chỠng b'õt buæc ph'ĩ bP áng. Gi'ĩn dĩ chx cũ thỄ!

Nếu ngược lại, ông dân chủ hóa đất nước, bầu bỠn ngay th²ng, thõ Miền Nam ½- cũ sũ õng hæ cõa quốc dân và việc bắc tiến diệt cộng rất có thể là chuyỄn dĩ dĩng (võ chỉnh ngõei Miền B°C cng chx mong ½i i cũ thỄ). Nhõng dĩ nhiẢn áng chx lỠm cỠi viĩc ½õp ½õp be bẻ cæng s'n (containment) cõa quan thỠy giao phũ vỠ cho ph½p, ½ĩ cõng cã chỄ độ gia đình trị cho ông, cho gia đình, và gia nhân ½jỹ tẻ cõa áng mỠ thái.

Cng lỠ cỠi kháng may cõa ½ĩt nõec, khiẢn thỄ lực nào đó chọn ông, một quan lại khệnh khạng, phong kiỄn, ½- u Ỡc ½'c nhũng quan niỄm lải thẻi "Thiên mệnh, ý Chúa", trong một giai đoạn đòi hỏi người lãnh đạo dân chủ, cõi mở, xõng xáo.

CỠn vỄ ph- n cæng s'n?

Cæng s'n cai trỠ Miền B°C hợc 60 n-ĩm (2008-1945) vỠ c'ĩ nõec hợc 30 n-ĩm (2008-1975), hay dẻ mài ngõei ½iỄu biỄt.

Võy, nhũng ½iỄu nẢu lẢn gãm cũ:

±iỄu 1: Cæng s'n cũ cãng giỠ nh ½æc l'õp, thãng nhĩt ½ĩt nõec

±iỄu nỠy rỠnh rỠnh nhõ hai vèi hai lỠ bãn. Cộng sản đánh Pháp giành lại độc lập, đánh Mỹ thống nhất đất nước. Hay ít nhất cũng lãnh đạo, hò hào quốc dân đánh Pháp, đánh Mỹ, và đũoi đũc c'ĩ hai khỠi Viĩt Nam. Cũ ½Ỡnh ½õic thũc kháng, hay chx lỠ chuyỄn giữa Nga, Tjũ vỠ Mỗ lỠ ½iỄu miễn bàn ở đây.

CỠi ½iỄu c- n bỠn ½ĩ biỄt, r±ng cũ thũc viĩc ½Ỡnh

Phỷp, ½Ỡnh Mậ l; ½ỉ cũ ½æc l°p thâng nh¶t kháng? Lại thực sự là có độc lập thống nhất chăng? Nếu thức cũ thổ l; ½ỉ l; m gủ?

Thổ cng r; nh r; nh l; hà tuyẢn truyỄn vèi quác dân là để có tự do và hạnh phúc, nghĩa là có dân chủ và no ấm. Chính vì thế quốc dân mới đánh Phỷp v; ½Ỡnh Mậ.

Nhông thức tỄ thổ ai cng ½Ễu ½- biỄt. L; hà mang lại một nền độc tài tuyệt đối, thủ tiêu bao nhiêu tinh hoa đất nước, biến cuộc sống quốc dân th; nh vá c; ng bi th; m, ½¶t nêc tan hoang.

Vậy có phải họ phản bội quốc dân, hay không có tài trị quốc? Không! Họ chỉ lường gạt quốc dân m; thái. Chỗ trợng hà nh¶t quỠn, cõu cỠnh cõa hà l; thiỄt l°p thỄ gièi cng s; n. ThỄ gièi cng s; n ½õic tuyẢn truyỄn l; “*phỠ tan biẢn cõcng, lo; i người sống thân yêu*”, không thức sú l; b; nh trõeng ½Ễ quác Nga Xá. ThiẢn ½õeng cng s; n cõa họ thực tế là địa ngục trần gian, ở đâu cũng thế, mæt sú thức quỠ rB r; ng.

Tại Đại Hội Quốc Tế Vô Sản lần thứ 6, ông Hồ Chí Minh kh; ng ½¶nh: “*LiẢn Xá l; tá quác cõa vá s; n*”. Té Thanh NiẢn n; m 1926 viỄt: “*Giai c¶p vá sản không có tổ quốc. Dân tộc chỉ là màu sắc chứ kháng ph; i b; n ch¶t v; chỗ nghỈa Ýi quác l; mæt ½iỄu nguy hiỄm*”. Té Ngõei C; ng Khä (Le Paria) n; m 1931 viỄt: “*Vá s; n ½áng Dõcng kháng cũ tá quác*”. Té Bán SẢ Vích n; m 1934 viỄt: “*V; n cũ người cho rằng phải thực hiện dân tộc cách mạng trước cuộc cách mạng thế giới.... Đây là một sai lầm nghiêm trọng vô cùng độc hại cho đảng. Đó là tàn dư của các đảng Tân Việt và Thanh Niên. Vì tàn dư n; y cỠn hiỄn hũu nç; mæt sã ½ãng chỉ, ½; ng ph; i cũ bán ph°n tiẢu diỄt nữ*”. Trong tăng kỄ tr°n ½iỄn BiẢn Phõ, Hã Chỉ Minh tuyẢn bã: “*Nh°n ch; thũ của Quốc Tế Cộng Sản giải quyết vấn đề cách mạng ê nêc ta, tá; ½- ho; n th; nh nhiỄm vò*”. LẢ Du, n tuyẢn bã: “*Ch; ng ta ½Ỡnh Mậ, l; ½Ỡnh cho Nga Xá, ½Ỡnh cho Trung Cng*”. N; m 1997, Tr; n V; n Gi; u nhắc lại: “*Cng s; n trõec hỄ cũ ù nghỈa l; cỠch mạng triệt để, cách mạng “đến nơi”, không cách mạng “nửa vờ”, nghĩa là không dừng lại ở mức giải*

phóng dân tộc, mà đi lên xã hội chủ nghĩa”.

Xã hội chủ nghĩa (cộng sản) ở đây không có nghĩa l; cõa chung. M; l; gáp t¶t c; v; o tay ½; ng cng s; n Nga Xá. ViỄt Nam l; ngàn cé ½- u cõa cng s; n thỄ gièi (nêc cng s; n lèn thõ ba, sau Nga Xá v; Trung Cng), ðõic viỄn tr; tái ½a ½ỉ l; m nhiỄm vò.

Cho nên những đảng viên ngu ngơ, quốc dân ch¶t phỠ nghe cng s; n nũi chuyỄn yẢu nêc, giành độc lập, tự do, hạnh phúc mà tin là vì không chịu tìm hiểu cng s; n l; gủ, chỗ kháng ph; i cng s; n ph; n bãi.

V°y, ½Ỡnh Phỷp, ½Ỡnh Mậ kháng ph; i ½ỉ gi; nh ½æc l°p thâng nh¶t, m; ch; l; mæt bõec c; n thiỄt trong quỠ trõnh ½uäi Phỷp, ½uäi Mậ ½ỉ gia nh°p ½Ễ quác cng s; n. ½iỄu n; y cng s; n minh ½¶nh sau khi chiỄm ½õic MiỄn Nam, xỠc ½¶nh danh xõng ðảng và mang quân sang xâm chiếm Lào và Campuchia ½ỉ thi h; nh nghỈa vò quác tỄ.

Thế thì, đối với quốc gia dân tộc, người cộng sản chỉ có tội (tiêu diệt các giai cấp xây dựng đất nêc, tũnh nguyỄn l; m chỗ h; u Nga Xá) m; kháng cũ cng lao gủ c; . May m°n l; Nga Xá chõa kíp th; nh mæt siẢu lúc lõ; ng thõ ½- tan r-, nẢn ch; ng ta ch; mèi nỄm sç qua m¶y mũn ; n chç; cõa cng sản: chiến thuật biến người, dân công, tiêu thổ, thủ tiẢu, tũch thu t; i s; n, ½¶u tâ, hã kh; u, tem phiỄu, kiểm soát đi lại, viết lách, kiểm soát dạ dày, tù ngục, t°p trung khã sai,... B; ng kháng, sú khãn khã SẢ cỠn kháng biỄt kỈ sao cho xiỄt. Vò cng s; n chủ trương: ngu dân và bần cùng hóa để dễ trị.

Điều II: Ông Hồ Chí Minh là người yêu nước

V; o thỄ hỈ Hã Chỉ Minh, cng viỄc mõi sinh kháng dĩ. ½ai vèi ngõei hác kháng hay, c; y không biết lại càng khó hơn. Tuy nhiên việc ông Hã l; m bã; t; u l; mæt viỄc ½Ỡng nũ; i, giỠm võit thành kiến, làm cái việc mà thời đó coi là hạ tiện. Kháng rB áng cũ nh°m gủ hçn chuyỄn mõi sinh ch; ng. Không cũ t; i liỄu nũ; i r; ng, trẢn t; u, áng g; p k; sõ B; i Quang ChiẢu khuyẢn nãp ½çn hác tại Trường Thuộc Địa, và ông đã tuân lời. Do đó,

chàng PhYp hay “*ra ½i tòm ½oéng còu nòèc*” ch× l; chuyện huyền thoại hóa.

Kháng ½òic hác ½l l; m cáng chóc cõa PhYp, sâng cç cúc, kháng cũ trìn vàng gò th`ng tiÆn, thõ khi ½òic (Phan V`n Tróeng, Nguy`n ThÆ TruyËn) d'n d'ot v; o ÷`ng X- Hæi, rãi chuy`n sang ÷`ng Cæng S`n l; ½iËu quY vinh dụ cho áng. Chỉnh áng núi, thÆ l; ½òic gia nh'p th; nh ph. n quĩ phYi, trĩ thóc, m; tròèc ½Ù áng kháng hË mç tõeng. ÷Æn khi, vì là dân thuộc địa, được lựa chọn sang Nga, thõ tñt nhiãn l; cç hæi b±ng v; ng, kháng thl b'p qua, xét theo những lời ông thuật lại về việc được ½-i ngæ h'ou hõ.

Ông được học tập, huấn luyện và trở thành một Kominternchik (½`ng viãn, giYn ½iËp ÷I Tam Quác TÆ). Tñt nhiãn áng biÆt thúc tÆ cæng s`n ê Nga nhõ thÆ n; o, nhõng lù thuyÆt cæng s`n c. n tuyãn truyËn ê nçi khYc ra sao.

Tháng 8, 1930 — mười ba năm sau cách mạng Nga — Phan Đức, Lê Văn Kiệt, đại biểu Đảng Cộng Sản Đông Dương, sang Moscow dự đại hội lần thứ 5 Quốc Tế Công Hội Đỏ, tình trạng Nga Xá thã th`m; áng Hã s; hai ngóèi n; y nh'õn ra, viÆt thõ cho cYc hác sinh Viĩt Nam ê Liãn Xá yãu c. u: “*Trong khi đi chơi với các đại biểu, ta phải so sYnh nhùng cYi cũ ê Liãn Xá vèi nhùng cYi cũ ê nòèc chĩng ta* [v; o n`m 1930, thõ Viĩt Nam cũ gõ ½l m; so sYnh vèi bñt cõ ai], *để động viên các đại biãu v; ph`i gi`i thích về t; n dõ nhùng trã em c. u bç c. u bñt ê Liãn Xá ½l trYnh sinh ra nhùng ñn tõi ng kháng tãt*”. Rõ r; ng cYi cung cYch l÷a dãi v; ½ã vñy cõa ½l tở áng sau n; y cñg y chang: dãi trY ½ãng b; o MiËn B'c l; MiËn Nam phãn vinh gi` tạo; tẽ trạng ngày nay là tàn dư Mỹ-Nguy.

V; Hã mang hác t'p, huñn luyĩn ½Ù vË mĩa may. Kháng cũ thl trYch cõ áng: ½ang l; kã cçm không đủ ăn, áo không đủ mặc, ai lại bỏ qua cái cơ hội ngàn vàng, trở thành một nhân vật quan trọng quốc tÆ.

Ông xin về Tàu, về Thái, và thành lập Đảng Cæng S`n Viĩt Nam (thYng 2, 1930).

Ng; y nay, nhùng ngóèi bãn Hã lù lu'õn r±ng

khi ½`t tãn nhõ thÆ, t'p r±ng áng l; ngóèi yãu nòèc. ÷iËu n; y ho; n to; n kháng ½i ng, nÆu ch× xãt theo những điều trên đây về người cộng sản (nói chung).

Cũ thl l; l; c ½Ù áng mèi nghõ ½Æn viĩc l'p ½`ng cæng s`n cho Viĩt Nam kháng m; thái. Cñg l; c ½Ù, chỉnh áng viÆt “*SYch l'ic v'õn t'ot cõa ½`ng*”, ½iËu 4 ghi rB: “*Đảng phải hết sức liên lạc với tiểu tư sản, trí thức, trung nông (Thanh Niên, Tân Việt, phYi Nguy`n An Ninh, vv...) ½l k'õo hà vË phía vá s`n giai cñp... CYn ½ai vèi bàn phĩ náng, trung, tiãu ½la chõ v; t'õ b`n An Nam m; chõa rB m`t phãn cách mạng thì phải lợi dụng, ít nữa là làm cho hà trung l'p*”. ÷ãng thèi áng cñg viÆt: “*Liên lạc tạm thời với các giai cấp phải rất cẩn thận, không khi n; o nhõi ng bæ mæt chĩt lii l'ch gõ cõa cãng náng m; ½i v; o ½oéng lãi th'pã hiËp*”. ÷ñy l; v'õ đường lối lừa bịp “cộng tác” vạch ra ở Đại Hội 5 (Quốc TÆ Cæng S`n) h; p vèi b`n tỉnh gian dãi cõa ông Hồ. Nhưng ở Đại Hội 6, cộng sản tự cho là mạnh, không cần “dung tư bản” nữa, nên Stalin chỉ thõ l'p mæt ½`ng cho to; n ÷áng Dõçng, sai Tr. n Phĩ vË l'p ½`ng cñg nhõ viÆt lu'õn cõçng, trong ½Ù xYc ½l nh viĩc “*½ñu tranh vèi cYc giai cñp, cYc đảng phái khác để giành quyền lãnh đạo của đảng*” v; nh'õn ½l nh “*½`c tỉnh nãi b'ot v; quan trãng nhñt của phong trào cách mạng ở Đông Dương là cuộc ½ñu tranh cõa qu. n chĩng cãng náng ½- cũ mæt ½`c tính đối lập và KHÔNG* [người viết nhấn mạnh] *bñ ảnh hưởng bởi chủ nghĩa dân tộc như trước*” c; ng “*cách mạng Việt Nam là một bộ phận của cách mạng thế giới. Hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng là chống đế quốc và chống phong kiến. Hai nhiĩm v'õ n; y cũ mãi quan hĩ kh'õng khĩt vèi nhau*”. Cũ nghõa l; ÷`ng Cæng S`n Viĩt Nam mæt m`t ph`i xÆp h; ng sau l'õng Liãn Xá ½l chàng ½Æ quác, mæt m`t ph`i phYt ½æng cuæc ½ñu tranh giai cñp ê ÷áng Dõçng ½l tiãu diĩt... phong kiÆn. Kháng hË cũ mæt t'õnh tú Yi quác, Yi qu. n gõ. V; cñg v'õ ½Ù m; liËn cũ v'õ Xá ViÆt Nghĩ T'õnh “*trĩ phĩ ½la h; o ½; o t'õn gác trác t'õn rĩ*” (l; ng ½'p ½. u tiãn th; nh lập tại Võ Liệt, huyện Thanh Chương, Nghệ An

ngi y 12-9-1930). Gi`n dũ ch× cũ thÆ, ch²ng nÆn vÁ rấn thêm chân.

CỦ ngōéi cho r±ng nÆu sau ngi y 19-8-1945 m; Hoa Kũ giĩp Hã, kháng bP rci, thõ áng cũ thĩ th;nh cæng s`n kiũ Tito. B±ng cè l; , trōec ½Ù, áng ½- l; m ½ĩĩp viÆn cho Hoa Kũ (bĩ danh Lucius), Hoa Kỳ đã viện trợ tiền bạc, súng ống cho ông.

Thúc ra, trōec khi “cōep chính quyÆn”, áng l; m viĩc cho Nga, cho M; , gi`n dũ l; vũ khi ½Ù Nga M; l; ½ãng minh trong tr`n chiÆn tiÆu diĩt phe trōc ðöc-Ü-Nhõt. ðãng minh c· n nhũng tin tōc vẾ Nhõt cñg nhõ cõu cYc phi cąg ½Æn ½Ynh phY e ðáng Dõcng. Nhõng Hoa Kũ th÷a biÆt áng l; cæng s`n thu· n th;nh, ch²ng thĩ bao gié l; Tito, nÆn sau ½Ù lYnh xa.

CỦ ngōéi nũi “c`i cYch ruæng ½¶ĩt” l; do Nga, T; u ¾p. Bũ ¾p l; khi mũnh c· n nhẽ v` cYĩ gũ. Trōec Điện Biên Phủ (1954), cần tiền bạc, súng ống, nói l; ¾p thõ cñg xuái. Nhõng sau ðĩĩn BiÆn Phõ (1956), hết đánh đám, mà lại tung ra nhũng ðot chính sách tàn bạo nhất, thì là ai ép? Chưa kể khi đó Nga đã sửa sai, bài bác việc sùng bái cá nhân, chán sáng chung hYá bõnh, cho phYĩ viÆn sang ch× thũ ngõng ½¶ĩu tâ. ðĩĩu n; y ho; n to; n trYĩ vèi b`n ch¶ĩt cõa áng Hã, mæt ngōéi ½am mẢ chuyĩn th· n thánh hóa bản thân đến mức mạo danh, viết sách ½ĩ tú ca tòng. Sàng chung hYá bõnh thõ áng l; m gũ còn uy quyền (súng ống), tiền bạc (viện trợ), danh vàng (bYõ chỉ nh`c nhẽ). NÆn áng cYn câ k¾o d; i, ðeo thêm vụ đánh Nhân Văn Giai Phẩm, chán chỉnh tổ chức, cải tạo công thương nghiệp, tư bản tư doanh, đánh thương nhân. Thì là ai ép? Rõ ràng Hã l; ½ĩ tõ thu· n th;nh cõa hung th· n Stalin, Mao Trạch Đông, mà không tuân phục chủ trương của Khrushhev. B±ng chõng l; áng ½- ½ĩ phe LẢ Du, n- LẢ ðöc Thà b`t bè giam c· m phe Huũnh Minh Chính- ð`ng Kim Giang (theo Khrushhev), kháng mæt léi can thiĩp. Chàng chÆ cho Hã thõ cñg ph`i dúa v; o cYĩ gũ võng vùng mæt chĩt, chõ bæ cõ c- i , u l; xong ½õĩ c ch`ng?

Lại có người cho rằng ông Hồ không chủ trương ½Ynh phY MiÆn Nam, m; l; do LẢ Du, n.

Chõ trõcng n; y áng b`t ½- u t÷ thYng GiÆng n`m 1959, b±ng nghiũ quyÆt 15, l; m sao cũ thĩ l; do LẢ Du, n. M- i ½Æn thYng 9-1960, Du, n mèi ðõĩc Hã cho tạm giữ chức bí thư thứ nhất vì quen thuộc chiÆn trōeng MiÆn Nam.

Hà cYn cho r±ng t÷ 1960, Hã bũ phe LẢ Du, n- Lê Đức Thọ khổng chế, nên trận Mậu Thân không do ông chủ trương. Ông và Võ Nguyên Giáp khi đó ở bên Tàu. Đây chỉ là mảnh khoé để lừa mọi ngōéi r±ng khi hai ngōéi quan tràng nh¶ĩt ½ang e hải ngoại thì ở quốc nội hẳn không có việc gì trọng ðại xảy ra. Nhưng sau đó, trận Mậu Thân bị thất bại nặng nề, Võ Nguyên Giáp phải về gũ rồi. Nên vò th`m sYt e HuÆ t¶ĩt nhiÆn ít nh¶ĩt l; do lĩnh cõa VB Nguyãn GiYp (nÆu kháng l; cõa áng Hã), kháng thĩ ½ã th÷a cho ai ½õĩ c.

Ông Hồ là Kominternchik duy nhất toàn Châu Y, ½õĩ c danh hiũ “cYn bæ trung kiÆn trung th; nh cõa Quác TÆ Ba”. NÆu ch× cũ mæt tĩ tũnh tú yÆu nōec thõ áng ½- kháng l; m cYc cąg viĩc tiÆu diĩt cYc ½`ng phYĩ quác gia, “trĩ phi ½ĩa h; o ½; o t`n gác trác t`n rĩ”, gây hai cuộc chiến vô ích cho quác gia (nhõng ðũ nhiÆn kháng thĩ kháng cũ trong viĩc b; nh trōeng ½Æ quác ½p), quĩ lòy Nga, T; u.

Nũi mæt cYch ng`n gàn, dĩ hiũ hçn c` , kháng gĩ bằng trích dẫn lời dạy của... “cha già” Hồ Chí Minh: “YÆu nōec l; yÆu x- hæi chõ nghĩa”. Kháng biÆt áng b; tã tiÆn mũnh cũ yÆu nōec hay kháng, nhõng vèi thÆ hĩ Hã Chĩ Minh, kháng yÆu x- hæi chõ nghĩa, tōc kháng l; cæng s`n, kháng l; chõ h· u Nga Xá, ½õcng nhiÆn tãi nhẢ nh¶ĩt cñg l; kháng yÆu nōec, n`ng hçn tĩ nửa l; kháng l; m trách nhiệm công dân, hơn tí nữa thì là phá hoại, cYn kháng thõ l; ph`n quác, bYn nōec,... kháng bũ chán sáng, trái sáng cñg tĩ mæt gąg.

Trên đây là những suy nghĩ của tôi, một thường dân chẳng thiên vị bên nào, sau khi thâu tóm các sũ theo dBi, tũm hiũ phía BẮn n; y cñg nhõ BẮn kia, ½ãi chiÆu vèi t; i liũ cõa c` ½ái BẮn. Nhưng tài liệu này ðại ða số là của những người bệnh hay ngōéi chång. H· u nhõ kháng ai l; kháng thiãn vũ.

Theo tái, hà cũ nhiẾu lú do:

- BẢnh cẶng s'ın, vồ hà l; ½'ng viẢn, l; khYng chiẢn, l; gi'i phỪng (m'ít tr'ón), l; c'ım t'ónh viẢn (kháng ph'i ch'ũu c'ınh b'ũc l'et c'ũa ch'Æ ½'æ cẶng s'ın),... H'2n ½'Æn nay, hà th÷a c'Yi tr'ĩ khán tái thi'ũu đ'ể bi'ết c'ộng s'ản là gì. Nhưng vì quyền lợi cá nhân, tú Y'i, vồ ½- ½- u t'õ c'ı cu'ac ½'úi v; o c'Yi chuy'ĩn l- m l'ãn mang lại kh'ốn c'ùng cho qu'ốc gia dân t'ộc, họ kháng ½'đ ½'ım l'ôi c' ½'ỉ nh'ón s'ứ nh- m l'ın (½'ĩng ra l; tái Y'c) c'ũa m'ỏnh.

Lại cũng có người b'ênh c'ộng s'ản vì ch'ảng bi'ết gì về c'ộng s'ản. Như nh'ững người ngo'ại qu'ốc hay người Vi'ệt chỉ s'ống ở ngo'ại qu'ốc cũng như nh'ững ng'ôi Vi'ĩt c'ũ 30 tu'ãi ng; y nay. ½'ĩn h'ỏnh l; nh'ùng Jean Paul Sartre, Bertrand Russel, Simone de Beauvois,... Nh'ùng ng'ôi n; y b'Ảnh v'úc cẶng s'ın chỉ t'ónh, đ'ĩ ch'2ng bi'ết cẶng s'ın l; g'ũ. ½'Æn khi bi'ết cẶng s'ın ½'ỉ ph'ın t'nh, th'ũ ½- qu'Y gi; , qu'Y mu'ỏn. Thi'ệt hại đ'ã xong (the damage is done). C'Yn nh'ùng ng'ôi tr'Ả th'ũ hà (c'ng nh'õ tái v; ph- n l'èn ng'ôi Vi'ĩt Nam h'ám nay) coi vi'ĩc cẶng s'ın c- m quy'En l; ½'ĩu tú nh'Ản (½'Ả ra ½- th'Yy cẶng s'ın c- m quy'En r'ãi), vi'ĩc t'át x'Y'ũ l; ½'ĩu ½'õc'ng nh'Ản ph'i ch'Y'p nh'ón, may nh'é r'õi ch'ũu!

- Ch'ang cẶng s'ın, vồ hà thu'ac ½'ng ph'Yi qu'ac gia bị ti'eu di'ệt, có th'ân nh'ân (hay b'ản th'ân) bị s'át hại, đ'ấu t'ố, giam c'ầm, hành hạ, bị tr'ưng thu tài s'ın, b'ũ ỏc hi'Æp,...

Nh'ùng ng'ôi n; y m; k'Ấu g'ài hà x'ũa b'p h'ón thi, h'Y'a h'ĩp h'Y'a gi'i v'ei cẶng s'ın l; x'v' l'õc'ng tr'i c'ũa con ng'ôi. Ch'x cũ th'ũ x'ũa b'p h'ón thi khi k'Ả cũ tái th; nh th'ot h'ái c'ı, kháng th'ũ v'ın khoe kho'ang tái Y'c, ti'Æp t'óc thi h; nh tái Y'c tr'Ản v'Æt th'õc'ng ½'au kh'ả c'ũa hà.

- B'ênh đ'ệ nh'ất c'ộng hòa, vì họ là th'ân nh'ân, là gia nô, là đ'ồng đ'ạo,... thụ h'ưởng ân s'ủng của ông Đ'ĩm.

C'ng th'Æ, cũ nh'ùng ng'ôi b'Ảnh ½'ĩ nh'Yt cẶng h'Y'a m; ch'2ng bi'ết g'ũ r'ß r; ng v'Ể n'ũ. Hà b'Ảnh v'ũ cho r'ằng nó ch'õng cái t'ệ m'ạt (c'ộng s'ản), vì là đ'ồng đ'ạo v'ới người c'ầm đ'ầu ch'ế đ'ộ, hay vì là con ch'áu nh'ững người thụ h'ưởng ân s'ủng của nó,...

- Ch'ang ½'ĩ nh'Yt cẶng h'Y'a l; v'ũ ch'Æ ½'æ n; y ½'c quyền đ'ặc lợi, t'ự do dân ch'ủ gi'ả hi'ệu, ch'èn ép ½'ng ph'Yi,...

K'Ấu g'ài nh'ùng ng'ôi n; y qu'Ản qu'Y kh'õ, ½'o; n k'Æt quang ph'òc qu'Ả h'õc'ng l; tr'Y gi'ũu đ'ê. L; m sao cũ th'ũ cẶng t'Yc v'ei nh'ùng k'Ả nh'ieu th; nh t'ích nham nh'ỏ, tham nh'ũng, b'ê ph'ái mà v'ãn nh'ang nh'Y'o khoe kho'ang h; o quang ½'om ½'ũm ½'ỉ h'Yng tr'ở lại ăn trên ng'ôi tr'óc?

Vì nh'ững đ'iều nêu trên, người dân thu'ần túy so s'Ynh v; h'2n th'Yy ch'Æ ½'æ n; o h'çn ch'Æ ½'æ n; o. Tuy nh'Ản hà cũ th'ũ v'ın kháng th'ũ ch'Y'p nh'ón ch'Æ ½'æ cẶng s'ın hay "qu'ac gia". V'ũ c'ı hai ch'Æ ½'æ ph- n l'èn chỉ kh'ác nhau về m'ức đ'ộ đ'ộc tài, gian đ'ối, dân ch'ủ gi'ı hi'ũ, th'ái n'Yt, v; tham nh'ũng.

Ch'ế đ'ộ qu'ân ch'ủ chuy'ên ch'ính có th'ể có đ'ủ mài th'ũ x'Y'ũ xa. Nh'õng mài ng'ôi ½'ũu th'Y'ũ hi'ũu r'ng áng vua l; k'Ả l; m ch'ũ mài s'ứ tr'Ản ½'úi, t'õ; n quy'En sinh s'Yt, cho s'ang ½'õi c' s'ang, b'ot ch'Æt ph'i ch'Æt, kháng quy'En b'ın kho'ın. G'p ½'õi c' minh qu'ân là v'ận may của đ'ất n'ước. G'p b'ạo ch'úa là v'ón n'õc ½'Æn h'ái b'ũ c'úc. N'ũ th'2ng th'ón nh'õ th'Æ, và người dân bi'ết như th'ế đ'ể tùy t'ùng tri'ều đ'ại mà sinh t'ãn. C'Yn ch'Æ ½'æ cẶng s'ın v; m'ạt ph- n kháng nh'p ch'Æ ½'æ cẶng h'Y'a th'ũ vá li'Ảm s'x. N'ũi ½'ĩu ngon ng'ọt, làm chuy'ện v'õ lu'ân. Đ'ó là cái mà người lương dân không ch'ấp nh'ận.

Cho n'Ản, ½'ĩu c- n ng; y nay l; ph'i l'op m'ạt t'ả ch'úc có đ'ường lối, k'ế ho'ach, ch'ương tr'ình, nh'ân s'ự r'ành mạch, công khai, có đ'ủ đ'ức đ'ộ và kh'ả năng, người dân có th'ể nh'ìn th'ấy, tin t'ưởng đ'ược, đ'ể thay th'Æ cẶng s'ın m'ạt khi hà s'òp ½'ã. C- n ½'æc t; i, th'ũ n'ũi s'Á ½'æc t; i; c- n h'õeng d'ın, th'ũ n'ũi s'Á h'õeng d'ın; ½'ỉ tú do, th'ũ n'ũi tr'õc s'Á ½'ỉ tú do. V'ũ l'ì i'ch của qu'ốc gia dân t'ộc. Mi'ễn là có công khai t'uyên b'ã, gi'i t'ích. V; r'ãi s'Á thi h; nh ½'ĩng nh'õ lu'ot ph'áp đ'ược qu'ốc dân ch'u'ẩn thu'ận, dù là người cai tr'ũ, đ'ĩ l; ng'ôi b'ũ tr'ũ. Ch'õ kháng th'ũ l; nh'ùng người như ông Di'ệm, ông Hồ từ đ'âu nh'ảy b'ỏ v'ê.

B'ằng không s'ẽ chỉ là h'ỗn loạn, tranh gi'ành, thanh toán nhau, không mang lại lợi ích gì cho qu'ốc gia dân t'ộc.

TỪ ĐỘC TÀI ĐẾN DÂN CHỦ

Mặt HÍ Thàng Ủ Niĩm VỂ Gi''i Phũng

(L^ot ½ả chỂ ½æ ½æc t; i)

(tiỂp theo)

Gene Sharp
(Việt Tân chuyên ngữ)

Chۆng 3

Thế Lực Đến Từ Đâu?

Lẽ dĩ nhiên đạt tới được một xã hội có cả tự do và hoj bõnh kháng ph''i l; viĩc ½çn gi''n. NỮ ½Yi hpi t; i n'ng cao vỂ ½lnh hõeng chiỂn lờic, tã chۆc, v; kỂ hoạch. Nhưng cao hơn hết, nó đòi hỏi phải có thế lực. Các nhà dân chủ không có hy vọng gì lật đổ được ½æc t; i v; thiỂt l'p tú do chính trủ nỂu kháng cũ kh'' n'ng õng ðong mặt cỖch hủu hiũu cỖc thỂ lúc cõa hà.

Nhưng có thật như vậy không? Lực lượng dân chủ đối lập có thể huy động được loại thế lực nào khả dĩ phá tan được chế độ độc tài với mạng lưới quân ðội và công an cùng khắp? Câu trả lời nằm ẩn trong một v;ng kiỂn thۆc vỂ thỂ lúc chính trủ thۆeng bủ quẨn l-ng. Hác hpi vỂ nh'õn thۆc n; y thục sủ kháng khũ. Một vài chân lý căn bản của sự việc rất đơn giản.

ChuyỂn ngò ngán "H· u Cáng"

Câu chuyện ngụ ngôn Trung Hoa vào thế kỷ 14 cõa Liu-Ji phỖc hà v;ng kiỂn thۆc vỂ thỂ lúc chính trủ bủ quẨn l-ng n; y khỖ rB (7):

Tại nước Châu có ông lão sinh sống bằng cách nuái mặt b· y kh× ½l chĩng l; m viĩc cho áng. Ngõei nước Châu gọi ông là "hầu công", tức ông chủ khỉ.

Mãi buái sỖng, áng tồ hạp b· y kh× trong vۆen v; ra lĩnh cho con gi; nhỂt ch× huy c'' b· y lẨn nĩ i hỖi hoa quả. Ông có luật là mỗi con khỉ phải nộp cho ông một phần mười số hoa quả hái được. Con nào phạm lu'ot sẢ bủ ½Ỗnh ½Ỗn kháng thۆeng tiỂc. TỂt c'' lĩ kh×

cay ½'ng chũu ½úng m; kháng dỖm kẨu than. Mặt ngày nọ, một con khỉ nhỏ hỏi chúng bạn: "Có phải ông già trồng tất cả các cây ăn trái trên núi không?"

Đám khỉ trả lời: "Không, cây mọc tự nhiên thôi."

Chĩ kh× nhp hpi tiỂp: "Kháng cũ phỖp cõa áng gi; thủ mỗnh kháng ½õi c hỖi qu'' sao?"

½Ỗm kh× tr'' léi: "Mỗnh v'1n hỖi ½õi c chۆ."

Chủ khỉ nhỏ lại tiếp tục: "Thế thì tại sao mình lại phải phụ thuộc vào ông già; tại sao mình phải cung phòng áng ½y?"

Trước khi khỉ nhỏ dứt câu, cả bầy khỉ ðột nhiên ngẩ ra v; b=ng t×nh. Ngay tãi hám ½y, chẻ khi áng l-o ngõ say, b· y kh× phỖ cñi sẢ lãng. Chĩng l'½y tỂt c'' hoa qu'' áng l-o t; ng trủ , ½em v; o r=ng v; kháng bao giẻ trở lại. Cuối cùng ông lão chết vì đói.

Yu-li zi kỂt lu'õn: "TrẨn ½ei cũ nhùng kẢ cai trủ ngõei b±ng mỖnh kho%, chۆ kháng b±ng nhùng nguyên tắc chân chính. Họ chẳng khác nào hầu công, không biết mình ðàn ðộn. Vì một khi người dân bùng t×nh thủ nhùng mỖnh khũe ½Ủ kháng cỖn hiũu lúc nũa."

Nhùng nguآن thỂ lúc chính trủ c· n thiỂt

NguyẨn lủ cõa v'½n ½Ể rỂt ½çn gi''n. BỂt cõ nh; ½æc t; i n; o cñng c· n trủ giĩ p cõa kẢ bủ trủ. Kháng cũ nhùng hĩ p tỖc n; y, hà kháng thỉ n'õm ch' t v; duy trủ nhùng nguآن thỂ lúc chính trủ trong tay.

CỖc nguآن thỂ lúc chính trủ n; y bao gãm:

- Th; m quyỂn: tۆc niỂm tin cõa qu· n chĩng r±ng ðây là một chế độ chính danh, mọi người ðều có bổn phận phải tuân phục.

- Nhân lực: tức số lượng và uy tín của những người hay nhóm ðang vâng phục, cộng tác, hay trợ giĩ p kẢ cai trủ.

- Tài năng và kiến thức: do những cá nhân hay nhóm ðang hợp tác với chế độ cung cấp. ðây là yếu tố chế độ rất cần ðể tiến hành một số loại việc ðặc biỂt.

- Những yếu tố vô hình: tức những yếu tố tâm lý và ý thức hệ có khả năng thúc ðẩy người dân vâng phۆc v; trủ giĩ p kẢ cai trủ.

- Những nguآن v'ot chỂt: tۆc mۆc ½æ kiỂm soỖt hay phạm vi truy cập của những người cai trị ðối với t; i s'ñ quốc gia, cỖc nguآن t; i nguyẨn thiẨn nhiẨn,

cYc nguān t_i chYnh, h¹ thāng kinh t¹, cYc phōng tiēn thông tin liên lạc và giao thông vận tải.

- Phong tỏa, trừng phạt: dù chỉ đe dọa hay thi h_inh, ½ai vèi nhùng ai b¹tt phòc t_ing v_i b¹tt h_ip tYc, để duy trì tình trạng tuân phục và hợp tác mà chế độ rất cần để tồn tại và thực thi các chính sách.

Tuy nhiên, t¹tt c¹ cYc nguān th¹ lúc chính tr¹ n_iy ½Eu t_iy thuāc s¹ ch¹pp nh¹n ch¹ ½æ v_i s¹ qui phòc v_i tuân thủ của quần chúng, sự hợp tác của vô số dân ch¹ng, v_i nhi¹Eu ½lnh ch¹ trong x¹ h¹ai. Kháng cũ g¹ b¹o ½¹m l_i nhùng ½iEu n_iy kháng thay ½ai.

Sự hợp tác, tuân phục, và hỗ trợ hoàn toàn của dân ch¹ng s¹ gia t¹ng nguān th¹ lúc chính tr¹ v_i do ½U mē r¹ng quy¹En n¹ng c¹ ch¹nh ph¹.

Ngược lại, việc quảng đại quần chúng cũng như những định chế xã hội rút lại sự hợp tác đối với nhùng k¹A hung h¹-n, ½æc t_i s¹ l_im c¹ r¹t hay ½öt l¹oa cYc nguān th¹ lúc chính tr¹ m_i ch¹ ½æ l¹ thuāc v_io. Kháng cũ cYc nguān t_iy, s¹oc lúc c¹ ch¹ ½æ y¹Eu d¹-n v_i cuāi c¹ng s¹ tan r¹.

Hiln nhiên, cYc k¹A ½æc t_i ½Eu r¹tt nh¹o¹ c¹m ½ai vèi nhùng h_inh ½æng hay ù ki¹En cũ kh¹ n¹ng ½e d¹aa m¹oc ½æ t_ung t_u tYc c¹ h¹a. Vô v¹o¹ h¹a r¹tt nhanh tay đe dọa hay trừng phạt những người bất phục tùng, ½lnh c¹ng ph¹n ½ai, hay kháng ch¹u h_ip tYc. Tuy nhiên, s¹ vi¹tc kháng ph¹i ½En ½U l_i h¹Et. Vi¹tc tr¹ng Yp, ngay cả bằng bạo lực, không phải luôn luôn làm người dân trở lại tình trạng v¹ng phục và hợp tác tới m¹oc cũ th¹ gi¹ p ch¹ ½æ ti¹Ep t¹oc v¹n h_inh.

N¹Eu qu¹-n ch¹ng cũ th¹ ch¹u ½úng cYc bi¹tn phYp trấn áp và tiếp tục giới hạn hay cắt đứt các nguồn thế lực chính trị của chế độ đủ lâu, thoát đầu các chỉ dấu v¹ k¹Et qu¹ kháng r¹B r_ing v_i ch¹o¹ ch¹n, nh¹ng sau ½U s¹ xuāng d¹ac quy¹En lúc c¹ ch¹ ½æ s¹ hi¹tn r¹B. Theo thời gian, việc rút lại các nguồn thế lực chính trị có th¹ l_im ch¹ ½æ t¹ l¹tt, b¹tt lúc v_i trong m¹et s¹ tr¹o¹ng h_ip ng¹t ngh¹o, d¹n ½En tan r¹. Th¹ lúc c¹ cYc k¹A ½æc t_i s¹ ch¹Et, d¹i nhanh hay ch¹o¹m, vô b¹ b¹ ½U ch¹nh tr¹.

±iEu tr¹En d¹n ½En h¹ lu¹n: M¹oc ½æ t_u do hay chuy¹En ch¹ c¹ b¹tt k¹ nh_i c¹-m quy¹En n_io ph¹-n l¹en ph¹n ảnh mức quyết tâm tương đối của quần chúng bị trị (so với sự quyết tâm của phía cầm quyền) muốn

s¹ng t_u do, c¹ng nh¹ s¹ s¹n s_ing v_i cũ kh¹ n¹ng kháng cự lại những áp lực buộc họ vào vòng nô lệ.

C¹ m¹et ½iEu m_i thúc t¹ tr¹Yi ng¹oi c¹ vèi suy ngh¹ b¹nh th¹o¹ng c¹ ½a s¹, ½U l_i ngay c¹ nhùng ch¹ ½æ đ¹oc tài toàn trị đều phải c¹y dựa vào khối dân chúng v_i x¹-h¹ai m_i hà cai tr¹.

Nh_i khoa h¹ac chính tr¹, Karl W. Deutsch, ½¹-vi¹Et nh¹ sau v_io n¹-m 1953: "*Quy¹En lúc c¹ ch¹ ½æ t_oj n tr¹ chỉ mạnh khi nó không cần phải đem ra dùng quá th¹o¹ng xuy¹En. N¹Eu l¹ic n_io c¹ng ph¹i l¹ly quy¹En lúc đó ra đ¹an áp toàn th¹ể dân chúng, thì sức mạnh của nó s¹ kháng k¹o d_i i ½¹oi c¹. Vô nhùng ch¹ ½æ t_oj n tr¹ ½Yi h¹oi phải có nhiều quyền lực hơn mọi loại chính trị khác để đối phó với dân, nên những chế độ này lại càng cần tập tục v¹ng phục v¹ng bền và rộng khắp c¹ qu¹-n ch¹ng; H¹çn th¹ n¹ua, cYc ch¹ ½æ n_iy cYn ph¹i d¹ua v_i o s¹ h¹a tr¹i t¹ch c¹ c¹ l_i m¹et kh¹ai l¹en qu¹-n ch¹ng trong nhùng khi h¹u s¹". (8)*

M¹et l¹u thuy¹Et gia ng¹o¹ei Anh v¹ lu¹ot phYp, áng John Austin, vào thế kỷ 19, đã viết về tình trạng một ch¹ ½æ ½æc t_i ½ai ½¹-u vèi kh¹ai qu¹-n ch¹ng b¹tt m¹-n. Ông lý luận rằng nếu đ¹ai đ¹a số quần chúng quyết tâm l¹ot ½¹a nh_i c¹-m quy¹En v_i s¹n s_ing ch¹u ½úng nhùng m¹an đ¹an áp, thì sức mạnh của chính quyền, kể cả nhùng ng¹o¹ei h¹a tr¹i n¹u, kháng th¹ duy tr¹o¹ n¹ai cYi ch¹ đ¹o bị chán gh¹et này, ngay cả khi nó đ¹oc ngo¹ai bang trợ giúp. Ông Austin kết luận: không ai đ¹ay n¹oi một dân tộc ph¹n kháng l¹u trở lại tình trạng v¹ng l¹oi và qui phòc v¹nh vi¹tn. (9)

Niccolo Machiavelli từ lâu cũng đã lý luận rằng m¹et áng ho_ing " ... khi bị toàn th¹ể dân chúng coi là k¹A th¹i th¹o s¹ ch¹ng bao gi¹e cũ th¹ gi¹u ch¹o¹ ng¹ái v¹ c¹ m¹inh; và càng ác đ¹oc thì chế độ của ông ta lại càng suy y¹Eu." (10)

Nhùng ông đ¹ong chính tr¹ thúc t¹ r¹t t¹-nh¹on th¹oc trên đã đ¹oc những người dân Na-Uy anh hùng khYng cú Nazi ½á h¹æ m¹inh ch¹ng. V_i nh¹ ½¹-nh¹oc đ¹en trong chương một, những con người can đ¹am tại Ba Lan, ±¹oc, Ti¹tp, Slovaks, v_i nhi¹Eu n_i khYc c¹ng đã đ¹em ra ứng dụng trong việc kháng cự lại sự hung h¹-n c¹ ½ch cai tr¹ ½æc t_i C¹ng S¹-n, v_i sau c¹ng g¹up ph¹-n l_im s¹op ½¹a t_oj n b¹ ½ch cai tr¹ C¹ng S¹-n tr¹En toàn Âu Châu. Dĩ nhiên, đ¹ay không phải là một hiện

tượng mới: những trường hợp kháng cự bất bạo động ½- x, y ra t- xa xõa, ít l; t- n- m 494 trõec cãng nguyên, khi thường dân rút lại, không hợp tác với các chủ nhân quý tộc La Mã (11). Tại nhiều thời điểm khác nhau, các dân tộc thuộc Châu Ý, Châu Phi, Châu Mỹ, Châu Úc, các quần đảo Thái Bình Dương, và cũng như ở Châu Âu, đã ứng dụng đấu tranh bất bạo động.

Nhõ v°y, ba yÆu tâ quan trãng nhÿt ½l xÿc ½lñh mõi ½æ mæt chính quyËn kiłm soÿt hay mÿt kiłm soÿt thÆ lúc chính trũ cõa hà:

1. Sự mong muốn tương đối của đại chúng (so với sự mong muốn ngược lại của chế độ) trong việc đặt giới hạn về quyền lực của chính quyền;
2. Sức mạnh tương đối của những tổ chức độc lập và các định chế của giới bị trị (so với sức mạnh ngược lại của chế độ) trong việc cùng nhau rút lại cÿc nguãn thÆ lúc chính trũ; v;
3. Kh' n- ng tõcng ½ai cõa qu- n chĩ ng (so vèi kh' n- ng ngược lại của chế độ) trong việc rút lại sự chấp thu°n v; trũ giĩp cho chÆ ½æ.

Những trung tâm thế lực dân chủ

Một đặc tính của xã hội dân chủ là có sự hiện diện cõa mæt sã ½áng cÿc tã chõc v; cç chÆ phi chính phõ, hoạt động độc lập ngoài vòng kiểm soát của nhà nước, như gia đình, tổ chức tôn giáo, hội văn hóa, câu lạc bộ thể thao, định chế kinh tế, công đoàn, hội sinh viãn hác sinh, ½'ng phÿi chính trũ, l;ng x-, hãi khu phố, hội trồng trọt, tổ chức nhân quyền, nhóm văn nghĩ, thõ hãi, v.v... Nhưng ½o; n thĩ n; y rÿt quan trãng, ch²ng nhùng trong viĩc phõc võ nhùng mõi tiãu cõa riãng hà, m; cñg cÿn giũp ph- n tho' m- n nhùng nhu c- u cõa x- hãi.

Hçn thÆ nũa, cÿc ½o; n thĩ n; y cũ ÿnh hõeng chính trị rất lớn. Chúng tạo ra những nền tảng nhóm v; ½lñh chÆ qua ½ũ qu- n chĩ ng cũ thĩ ÿnh hõeng lãn hướng đi của xã hội và kháng cự lại các nhóm khác hay chính quyËn, nÆu cũ sũ xen l; n kháng chính đáng vào những quyền lợi, sinh hoạt, hay mục đích của họ. Những cá nhân riêng lẻ, không là hội viên của tổ chức nào, thường không tạo được ảnh hưởng gì đáng kể lên xã hội, lại càng không đáng kể lên

trãn chính quyËn; v; ch°c ch°n l; con sã kháng lãn trãn chÆ ½æ ½æc t; i.

Chính vì vậy, nếu quyền tự trị và tự do sinh hoạt của các đoàn thể trên bị những kẻ độc tài tước đoạt ½i, qu- n chĩ ng sã bĩ h- u nhõ bũ tay. Tõcng tú nhõ v°y, nÆu nhùng ½lñh chÆ trãn bĩ chÆ ½æ trung õcng kiłm soÿt mæt cÿch ½æc ½oÿn hay bĩ ho; n to; n thay thÆ bèi nhùng ½lñh chÆ do chÆ ½æ trung õcng l°p ra, thõ nhùng bæ ph°n n; y trẽ th; nh cãng cõ khuyñh loÿt c' cÿc th; nh viãn cõa nhùng ½lñh chÆ trãn l' n nhùng l- nh vúc x- hãi liãn hĩ.

Tuy nhiên, nếu người dân có thể duy trì hay lấy lại được quyền tự trị và tự do sinh hoạt của các định chế dân sự độc lập này (ngoài vòng kiểm soát của chính phủ) thõ chĩ ng sã trẽ th; nh rÿt quan trãng cho nã lúc sõ ðòng ph' n khÿng chính trũ. ‡ c tĩnh chung cõa nhùng trõeng hĩ p cÿc chÆ ½æ ½æc t; i bĩ tan r- hay yÆu ½i l; qu- n chĩ ng v; cÿc ½lñh chÆ cõa hà can ðảm áp dụng ðối kháng chính trị ðồng loạt.

Như đã nêu, những trung tâm thế lực này cung cÿp cÿc nËn t'ng ½lñh chÆ m; t- ½ũ qu- n chĩ ng cũ thể tạo áp lực và kháng cự lại sự kiểm soát của chế ½æ. Trong tõcng lai, cÿc ½o; n thĩ n; y trẽ th; nh mæt phần của nền tảng hạ tầng không thể thiếu được của mæt x- hãi tú do.

Sự độc lập và tiếp tục lớn mạnh của các đoàn thể ½æc l°p, do ½ũ, thõeng l; ½iÆu kiłn tiãn quyËt ½l thành công trong nỗ lực đấu tranh giải phóng dân tãc.

NÆu chÆ ½æ ½æc t; i ½- ðãp hay n°m quyËn kiłm soát các đoàn thể xã hội độc lập, thì lại càng quan trãng cho nhùng nh; ½ÿu tranh ph' i l°p cho b±ng ½õi c nhùng nhũm hay ½lñh chÆ ½æc l°p mòi, hay tìm cách đưa trở lại cách điều hành dân chủ vào những ½o; n thĩ cÿn sãng sũt ho' c ch× bĩ chÆ ½æ kiłm soÿt mæt ph- n.

Trong thời gian xảy ra cuộc Cách Mạng Hungary năm 1956-1957, rất ðông các hội ðồng dân chủ trực tiãp nãi ð°y, v; ngay c' liãn ½èi vèi nhau ½õi c v; i tu- n (trõec khi bĩ tiãu ðĩt) ½l thiãt l°p c' mæt hĩ thãng liãn bang cho cÿc ½lñh chÆ v; nËn cai qu' n. Tại Ba Lan, vào cuối năm 1980, công nhân duy trì ½õi c cãng ½o; n ‡o; n Kãt, ðĩ bĩ chÆ ½æ xem l; bÿt

kiến số vĩ; dĩ vỹ chĩa ch°c ½- ½i ng, rñt cũ thỉ áng ta không hề quan tâm đến chuyện bà vợ, mà thực ra đâm khó tính vì bị... tảo bón!).

Ngay cho rằng tác giả là chuyên gia tâm lý, thì khoa tâm lý, cho đến nay, cũng chỉ là một môn khoa học nhân văn, chưa là khoa học chính xác. Mà ngay các nhà phân tâm thì cũng phải có đối tượng ở bên cạnh mình để trực tiếp đo lường, trắc nghiệm, vấn đáp ½đ thõ..., chĩa ch°c ½- ½õa ra ½õic cỖi gõ kh²ng ½lnh. Nếu ch× c°n cõ trẢn nhùng tịi liũ thõ yÆu, rآi ch, n ½lnh hịm thõ mị “gi°i thỉch nhùng gõ tõeng nhõ kháng thỉ nị o hiũ nآi” thì càng là bạo phõi.

Chính tỹc gi°i cñg tú ph°n bỖc vị viÆt: “Tuy nhiẢn lịch sử không thể phán xét trên tâm lý, mà chỉ phán xét trẢn hị nh ½æng vị kÆt qu°i cõa hị nh ½æng, cho dĩ hoị n cảnh có đũa đẫy biến chuyển tâm lý đến mức tàn tệ nhõ thÆ nị o ½i ch°ng nũa”. (T°p thõi ng, trang 518)

Võ thÆ, sỖch cũ khỖ nhĩu dù ki°n sai l- m, tỹc gi°i cũ nhĩu kh²ng ½lnh qu°i ½oỖn. NẢn ½æc xong cuân sỖch, găm 19 bịi “giỖy dòc thúc nghi°m” gi°i tpa “hpa mi”, thỉ thúc tái cỖn bũ “t, u hpa nh°p ma” hçn bao gié hÆt, ch²ng biÆt rB cỖi gõ, ch²ng biÆt ph°i lịm gõ, sẢ lịm ½õic cỖi gõ. Thị nh ra cỖc th°c m°c nẤu ra, đầu vẫn còn hoàn đó.

Ông bà ta cho “ba phải” là tệ rồi. Nhưng đọc xong tái thỖy ½Æn c°i “bản, n°m, sỖy, b°y, tỖm ph°i” lị ãt. Kháng biÆt NẢn chàn cỖi nịo. Thị nh ra tỹc gi°i kháng chỉ là “thày bàn” thôi mà còn là “thày bàn loạn” nữa lị khỖc, lịm sao cũ thỉ hi vàng ½Ỗm ngõei trẢ tú tũm ra ½õeng ½i.

RiẢng tái thỖy r±ng áng b°o: chõ thuyÆt Mỹc quỖ tât, nhõng cũ IẢ LẢ vị Xĩt kháng tât l°m; cỖn áng Hã vị cỖc ngõei cæng s°n Viĩt Nam ½Æu yẢu nõec, muân gi°i nh ½æc l°p, nẢn c- n ph°i cũ khĩ gièi; ai vi°n trì cñg nh°n, nhõng Nga Xá thõ tât hçn vủ vủn quen biÆt lèn.

Tuy nhiẢn tỹc gi°i kháng gi°i thỉch rآi sau ½ũ thõ cái gì, ai làm cho các người cộng sản thành tàn bạo, bắt nhân dân sống dưới chế độ cộng sản trên khắp thế gièi ph°i khã °i. Nhõng chĩ ng ta ch°c ãt ai kháng thỖy r±ng chõ nghĩa Mỹc ch× nhõ cỖi Yõ thị y tu, LẢ vị Xĩt là nhữg tũg cướp. Chúng ta quan tâm đến nhữg

tấn tõeng cõep, chõ lủ gõ ½Æn cỖi Yõ thị y tu.

Dĩ nhiẢn tõeng cõep thõ ph°i lịm nhùng ½iÆu tị n Yc. ±l lịm gõ? Võ b°n chñt, vủ tham vàng. ThÆ thõ LẢ- Xĩt cñg v°y. Hà cũ tham vàng lịm bỖ chõ hoị n c- u, đũng ra, làm thượng đế của nhân loại, bằng bất cứ phương cách nào, nên bất dân của họ phải chịu mọi chết chóc, khổ ải. Đối với nhữg dân tộc chưa rơi vào ngục tù của họ, thì họ chiêu nạp thủ hạ, bảo đảm này mang cỖi Yõ thị y tu huyÆn ho°c cõa Mỹc ra dò dã. Thiên hạ cũng chẳng bao người bị mà mất. Nhưng cái chính là súng đạn và bạo lực. Làm bất cứ cách nào để cõep chính quyÆn, rآi cai trũ b±ng gáng cì m KẾm KẤP.

Ở nhữg nước thuộc địa như Việt Nam, nhữg thủ hạ còn may mắn hơn. Vì có ách thực dân, mang chuy°n ½æc l°p mang ra dò dã. CỖi nịy thõ nhĩu ngõei cũ thỉ bũ l-a. Thúc tÆ ch× cũ v°y. Mæt vò lõeng gat và cướp đoạt vô tiền khoáng hậu trong thời đại chĩ ng ta. Do nhùng tấn bñt bõnh thõeng, b°n chñt lỏu manh, Yc ½æc, nhĩu tham vàng, kháng nhĩ n tay ½ai với bất cứ thủ đoạn gì. Điền khùng không có nghĩa là kháng cũ tịi. CỖi nguy hiũm chính lị cỖi tịi cõa nhùng kẢ nhĩu hoang tõeng.

Cho nẢn hi°n nay thúc sú cũ mæt nhu c- u về nhữg cuốn sách nói về người, về việc của giai đoạn nhĩu nhõcng 1940-1980 v±a qua mæt cỖch trung thúc. ±l ph°n bỖc nhùng sai l- m, nhùng lu°n ½iũu thiên vị của tối đại đa số các tác giả người Việt cũng như ngoại quốc.

Đũng ra chúng ta cần có nhữg cuốn bằng ngoại ngữ. Phần lớn vì cần mở mắt dám ngoại quốc viết nh°m, nhõng cñg c- n cho ngõei trẢ gác Viĩt kháng đọc đợc Việt ngữ. (Để họ hiểu tại sao chúng ta thất bại trong việc chống cộng cứu quốc. Nếu không sử dụng đợc ngay bây giờ, cũng đành làm tài liệu để nhữg thế hệ mai sau biết sự thực là gì và tại sao nhùng thÆ hĩ chĩ ng ta ½- ½l ½ñt nõec rçi vịo tũh trạng như thế: Vì có quá nhiều khó khăn, trở lực: vì PhỖp ngoan câ mæt cỖch ngu xu, n, vủ Mạ ch× muân ½õic vĩc cõa hà, vủ thÆ gièi ngu ½æc mi IẢ thiẢn vủ; nhõng cỖi chính v°n lị nhùng nguyẢn thõ cõa ta thi°n c°n, nhùng l-nh tồ vủ ký, nhùng ngõei cũ õu thÆ tham lam,... Kết cục là người dân không có lãnh đạo, trong

kế hoạch tập trung theo chủ nghĩa găng-tơ, nơi mà các nhà tư bản địa phương được ban phát ân huệ, cÿn vềi nhùng nh; ½- u tō nōec ngo; i ½ang tiĀn triĀn, trōec nhĀt luán bĀ ½e dāa sÁ bĀ ½iĒu tra về nhùng tαι phạm cō ý, trong khi bōn giết người thō ½ōi c che chē... "

Vladimir Vladimirovich Putin tōng ½âi mēi nài lên trên chính trường quốc tế. Ông sinh ngày 7.10.1952 tại Leningrad, bây giờ lấy lại tên cũ St. Petersburg, ĩ con Vladimir Spiridonovich Putin, lính thủy tàu ngầm và Maria Ivanovna, công nhân nh; mÿy, cũ 2 ngōei anh ½Ēu chĀt t- nhĀ, ĩ chÿu nài cōa Spiridon Putin, ½- u bĀp cho Lenin rĀi Stalin. Năm 1970, ông học Luật, đại học Leningrad, là nơi đào tạo nhân viên KGB, công an và công chōc, trong khi hác gia nhōp ½Āng Cāng SĀn Nga. NĀm 1975, tăt nghiĀp Luōt quāc tĀ, ½ōi c tuyĀn v; o KGB, cāng tÿc rĀt th; nh cāng. NĀm 1984, ½ōi c biĀt phÿi sang ½áng ½ōc (1985-90), ng; y 28.7.1983, cōei chiĀu ½-i viĀn h; ng khāng quāc nài Lyudmila Aleksandrovna Putina, sinh ng; y 6.1.1958, tăt nghiĀp đại học Leningrad về sinh ngữ Tây Ban Nha và ngôn ngữ học. Năm 1993, sau khi bị tai nạn xe hĀi bĀ thōcng nĀng tōeng chĀt, Lyudmila theo ChĀnh Thāng giÿo, rĀt ĩt xuĀt hiĀn trōec cāng chĀng. Ng; y 20.8.1991, Putin ngh× KGB vềi cĀp bực trung tá, ra làm cho thầy cũ ở đại học Anatoly Sobchak, nay ĩ thĀ trōeng St. Petersburg, măt nĀm sau bĀ ½iĒu tra về cĀp giĀy phĀp xuĀt cĀng bĀt hĀp pháp, nhưng đưōng hoạn lộ vẫn hanh thông. Tháng 3.1994, áng giũ chōc vō ½Ā nhĀt phŰ chō tĀch UBHC t; St Petersburg v; nhĒu chōc vō phō khÿc. Sobchak mĀt chōc thĀ trōeng nĀm 1996, thÿng 6 Putin về Mạc Tư Khoa làm phó chủ nhiệm Phòng QuĀn TrĀ T; i SĀn TT, ½Ān ng; y 26.3.1997 ½ōi c TT Boris Yeltsin ch× ½Ānh ĩm chÿnh vĀn phÿng TT cho đến tháng 5.1998. Ngày 27.6.1997, tại St Petersburg Mining Institute, ông trình luận án thạc sĩ kinh tĀ, trong ½Ű 16 trong 20 trang mē ½- u phĀn quan trāng nhĀt chĀp nguyĀn vĀn, hay cũ sōa tŰ chĀt, t- b; i nghiĀn cōu "Strategic Planning and Policy" cōa cÿc giÿo sō M; William King v; David

Cleland, do măt bĀ phōn KGB dĀch ra tiĀng Nga. Cả 6 đō thị và đō biểu cũng chép lại từ tác phẩm ng; y. Putin xōng ½Āng ĩ "chÿu ngoan Bÿc HĀ". Ng; y 26.5.1998, áng ½ōi c bĀ ĩm ½Ā nhĀt phŰ ban tham mōu cōa TT cho cÿc vĀng, ng; y 25.7, ĩm giÿm ½Āc Sē An Ninh LiĀn Bang (FSB, măt trong nhŷng cơ quan hậu thân của KGB).

Thÿng 8.1999, TT Boris Yeltsin giĀi tÿn nài cÿc thō tō trong 17 thÿng, ng; y 9, ch× ½Ānh Putin kiĀm thĀm chōc bĀ thō HĀi ½Āng An Ninh LiĀn Bang, ĩm thō tōeng v; ĩ ngōei kĀ vĀ áng. Ngay ĩp tōc, Putin ra ông cō TT. Ng; y 31.12.1999, Yeltsin, nÿt rŷu và bệnh hoạn, bắt ngō từ chŷc, Putin thành quyĀn TT, tĀ chōc b- u cō ngay v; ĩ Ā dĀ nhĀn ½ōc cử ngày 7.5.2000, bắt đầu gây lại chiến tranh lạnh, tuy không nói ra. Gần đây, bang giao với HK cāng thāng khi Nga thử các hỏa tiễn đạo xuyên lục địa và các phi vụ oanh tạc đưōng xa. Nga cũng đòi chủ quyền Bắc Cực, gây ra tranh chấp với Gia NĀ Đại và Đạn Mạch. Tháng 5.2008, Putin nhường ngái TT cho ½; n em Dmitry Medvedev, rĀi ½ōi c tân TT chỉ định làm thủ tướng với sự chấp thuận của Duma (quāc hĀi) m; ½a sĀ ĩ ½Āng viĀn ½Āng Nga Thāng NhĀt (United Russia Party) do chính áng ĩp ra. Ng; y cuối cĀng ĩ ngái TT, áng ½- c; n thōn ban hành một loạt biện pháp cải tổ bộ máy hành chānh ½Āa phōcng ½Ā cÿc tĀnh trōeng t- nay bÿo cÿo trúc tiĀp ĩĀn thō tōeng thay vō TT nhō trōec. VĀn phÿng TT giĀi thĀch rĀng nhùng thay ½Āi ng; y cũ tĀnh cÿch cĀi thiĀn, khāng ĩnh hōeng gō ½Ān cÿc tō thĀ trāng yĀu trong hĀ thāng. QuyĀn th; m ½Ānh tĀnh hŷu hiĀu của hoạt động của chính quyền địa phương vẫn thŷc về TT LiĀn Bang Nga.

Phong thÿi cōa Putin chĀu ĩnh hōeng cōa măt thĀ tiêu khiĀn (hobby) là Nhu Đạo (Judo) mà ông học t- nĀm 14 tuāi cho ½Ān nay, hiĀn ½eo ½Ā ĩc ½Āng huyĀn ½ai, sē trōeng ½ÿn Haraigoshi (harai = quĀt; goshi = háng) ngōei ViĀt thōeng theo Phÿp gài ĩ ½ÿn háng sĀ 5 (cinqui; me mouvement de hanche) cho dễ nhớ. (Gọi là Nhu Đạo nhưng cũng có nhŷng ½ÿn chĀt ngōei trong chēp mōt, nhō trōeng hĀp TT ThĀch Tâm Giác trong một cuộc tÿ thí mà ông từ

châi m-i kháng ½ôi c, vồ t- bi nhốeng ½âi thồ mæt chiÁu ½- ph'i nh'õn c'Yi chÆt. NÆu áng tr' ½Yn thồ c'Yi chÆt ½- ½âi ½âi tõi ng. Ngõói biÆt vB chõng kiÆn ½Æu công nhận điều này. Người gây ra cái chết cho ông cũng biÆt thÆ nẮn ½- ½Æn trõec linh s;ng cõa áng khừc s'Ym hâi. †-ng mong Putin s'Ym hâi). Trong Nhu Đạo, kỹ thuật té và làm cho đối thủ té quan trọng nhất. Năm 1954, tại võ đường Nhu Đạo đại hác H; Nãi, mæt sinh viẢn Y Khoa mèi ra trõeng, ngõói H;nh ThiẤn, vãn tĩnh kiÁu c'ng, mèi hác vB, khi t'p, ½âi phõcng v; o ½i ng ½Yn kháng chũu t¼, câ cưỡng, đối phương giả lơi ra rồi quật lại, anh bác sĩ tân khoa chưa học té nhuần nhuyễn, đập lá lách chết tại chỗ. Putin hay dùng kỹ thuật này trong chính trị. (Vb s' cao thồ cũ th' h'it ½âi thồ lẮn cao quay 1, 2, hay 3 v'ng trõec khi rợi xuông ½'it, nÆu biÆt c'Ych t¼ thồ kháng sao, nhõng nÆu quay 1, 2, hay 3 v'ng rõi thồ rợi i p m' t xuông ½'it, kháng chÆt cũng b' thõcng. Ch× ngõói hác vB kháng cũ tinh th- n thõi ng võ mới giở trò đê tiện này để hạ đối thủ. Không ph'i cõ hác vB l; cũ tinh th- n thõi ng vB. Cũ hay kháng l; do b' n tĩnh, do gi'Yo dòc, do 'nh hõeng ngh' nghi'p).

Tĩnh tũnh cõa Putin, sinh ra dõei chÆ ½æ CS, ½ôi c ão tạo trong những năm lãnh đạo bộ máy mật vụ nãi tiÆng ½æc Yc. Mæt phõcng ph'Yp tra t'ĩn t; n nh' n h'it cõa cãng an Nga gài l; "Phone Call to Putin" ("điện thoại cho Putin") chủ yếu là cho điện giựt tai của nạn nhân, rất phổ biến tại Nga.

Ym s'yt cũng l; mæt phõcng t'ĩn cõa nh; c- m quy'N Nga. Cũ nhi'ũ vồ Ym s'yt nãi tiÆng. Nh; b'Yo, nhà văn và hoạt động nhân quyền Anna Politkovskaya nãi tiÆng vồ nhõng bị i phũng s' v' chiến tranh Chechnya mà bà chống đối. Tại đây bà bị quân đội Nga bắt, giàn cảnh bị hành quyết, dọa bị hiếp dâm, bị bỏ thuốc độc nhưng không chết. Bà cũng nãi tiÆng vồ ch× trích TT Putin trong t'yc ph' m "Putin's Russia", ½ôi c nhi'ũ gi'i thõeng quac tÆ. B; viÆt: "Chúng ta đang nhào lại xuống vực thẳm Xô ViÆt, v; o mæt hõ kháng thãng tin nhõ chÆt vồ ngu dât cõa chĩng ta. Chĩng ta ch× c'Yn internet, n'ci ½'ũ thông tin còn đợc cung cấp tự do. Còn lại, nếu bạn

muân l; m vi'c nhõ mæt kũ gi' thõ ph'i ho; n to; n l; m đầu tó cho Putin, nếu không, có thể chết, viên đạn, thuốc ½æc, hay ra t'Ya, b'it cõ c'Yi g' m; c'Yc cç quan ½' c vồ, chũ giữ nh; cõa Putin, cho l; thĩch h' p". Ngày 7.10.2006, bà bị bắn chết trong thang máy tại chung cõ.

Mæt tu- n l' trõec ½'ũ, trong mæt cuac phõng v'ĩn của đài Âu Châu Tự Do, bà tự nhận là một nhân chứng cho những vụ bắt cóc ở Chechnya chỉ đạo bởi Ramzan Kadyrov, m; b; gài l; "Stalin ng; y nay". Alexander Litvinenko ½- khuy'N bị ½i trãn. Ngày hôm sau, khoảng 500 người tụ tập tại Mạc Tư Khoa ½' tõeng ni' m b; , ph' n ½âi chính phõ v' vồ ám sát này và vụ đàn áp dân tộc thiểu số Georgia mới xảy ra. Tại St. Petersburg, Yekaterinburg, Saratov và Krasnoyarsk, cũng như tại London, Paris, New York v; Washington cũng cũ nhõng cuac truy ½'ĩu nhõ v'oy. Hçn 1,000 (cũ n'ci n'ũ 3,000) người cầm nến, lạng l' tụ tập trước đại sứ quán Nga tại Helsinki, thủ đô Phần Lan, để tưởng nhớ Politkovskaya. Ng; y 10.10.2006, kho'ng 2,000 người biểu tình gọi Putin là kẻ sát nhân khi ông đến Dresden, †oc. Putin bi'ĩn hã: "Nh; b'Yo n; y qu' l; mæt ngõói ch× trích s' c b' n ½õcng quy'N Nga, nhõng ảnh hưởng chính trị của bà trên sinh hoạt chính trị Nga cức kũ kháng ½'Yng kl... B; nãi tiÆng trong c'Yc giới báo chí, tranh đấu nhân quyền ở Tây phương... Theo ý tôi, giết một người như vậy hại cho chính quyền hçn nhõng g' b; ½- viÆt". Gi'Æt hay kháng l; vì lợi hay hại chứ không phải vì lương tâm. Đừng bắt một con gấu phải có lương tâm. Cuộc điều tra vụ này dai dẳng mãi chưa kết thúc, lại lòi ra rất nhi'ũ vồ Yn kh'Yc, trong s' ỹy cũ vồ b'ng ½'ng cõa c'ũ s' quan FSB Maxim Lazosky li' n quan ½'Æn vi'c đánh bom tại Mạc Tư Khoa năm 1994 và đánh bom chung cõ Nga n' m 1999. Cũ dõ lu' n cho r'ng Politkovskaya b' Ym s'yt ½'ĩng v; o ng; y sinh nh'ot Putin cũ th' l; m'ũn qu; sinh nh'ot ai ½'ũ t'ng cho áng. Ai? R'it nhi'ũ ngõói, kl c' Ramzan Kadyrov, ½ôi c TT Putin ch× ½'ũnh l; m TT Chechnya, ng; y 15.2.2007.

(c'Yn tiÆp)

PHỒN VINH GIẢ TẠO

(THÂN PHẬN CÔNG NHÂN
TRONG THIÊN ĐƯỜNG CÔNG NHÂN CSVN)
(Tiếp theo)

Thị Sạn

Giữa Phồn Vinh Dân Oan Khiếu Kiện

Bây giờ thống nhất rồi, thống nhất cả cách ăn cõp "từ Bắc vô Nam nổi lại nắm tay, ta đi vòng tay lên m-i ½ cõp sạn hị" (nhái nhạc Trịnh Công Sạn, ch× ½ai cũ chủ "nãi" thị nh chủ "cõp" cho hì p tũnh hì p c"nh).

Ngoi i B°C cũ dụ Ỗn "vũ má" do cỷc chuyẢn gia VN vj Nam Hjn l°p. Ngjy 18.9.2007, Sê Quy Hoạch Kiến Trúc Hà Nội giới thiệu báo cáo cuối kỳ của "Quy Hoạch Phát Triển Sông Hồng", đoạn qua Hà Nội. Đây là một phần của dự án đầu tư US\$7.99 tỷ, găm 4 khu vuc ven sông Hảng trẢn mæt dĩn tích 4,200ha m' t ½t vj m' t nõc, dĩ 40km: 1. t÷ Chj m ½n c. u Thng Long, 2. t÷ c. u Thng Long ½n c. u Chõng Dõng, 3. t÷ c. u Chõng Dõng ½n g. n c. u Thanh Trủ, 4. t÷ c. u Thanh Trủ ½n làng Bát Tràng. 39,000 hộ dân sẽ phải di dời và ½õc bãi thõng US\$1.564 tỷ. Khu vuc 2 qua Hị Nội, là trung tâm dự án, sẽ là nơi ở của 97,000 hộ dân, chia làm 2 phần, phía hữu ngạn có diện tích 500ha sẽ là trung tâm thành phố gồm những khu phõc hì p quác tể cáng nghĩ cao, khu cõ trĩ cao c'p liên kết bờ sông Hồng và Hồ Tây, phía tả ngạn có dĩn tích 370ha sÁ thị nh khu cõ trĩ, ngh× dõng, giải trí, thể thao và triển lãm quốc tế. Quy hoạch đã xỷc ½nh vũ trĩ khu b"o tân sinh thỹ ê Vbng La, khu hác t°p khỷm phỷ sinh thỹ ê Long BiẢn, khu phõc hã sinh thỹ ven nõc ê T÷ LiẢm, cáng viẢn thĩ thao tãng hì p ê ½áng Anh, khu ngh× dõng ê Ngạc Thụy, công viên ở Tây Hồ. Dự án sẽ khởi công năm

2008 vj hojn thị nh n̄m 2020. Ngõei ta dụ trĩ dụ án sẽ thêm ít nhất 100,000 dân oan khiếu kiện. Thõi thẽ t÷ nay, ngõei Hị Nãi cũ trẽ vỄ cõng ch²ng khác gì như lạc, dĩ đâu không biết.

Ngjy 29.5.2008, QH CSVN thág qua "Nghĩ QuyỄt Mê Rẻng ½la Giẻi Thõ ½á Hị Nãi" g'p 4 l. n, lẢn ½n 3,300 km2, chu, n bũ cho lĩ ký nĩm 1000 n̄m thị nh l°p Thng Long thị nh. Hị Nãi sÁ lĩ thõ ½á rẻng thõ nhũ trẢn thẽ giẻi, ch× sau Tokyo.

Phó Thủ tướng thường trực kiêm Đại biểu Quốc hãi Nguyĩn Sinh Hĩng ½- lẢn tiỄng "ra lĩnh" cho QH, "Tái ½Ễ nghĩ QH, trong kũ hạp nị y, chĩng ta thág qua chõ trõng vỄ ½la giẻi hị nh chĩnh... QH quyỄt ½nh ½õc thõ Chĩnh phõ mèi lị m ½õc. CỖn không thẽ nói là dũng lại".

Tt Nguyĩn T'qĩn Dũng Ỗn dõng dụ Ỗn: "Khi mê rỏng Hà Nội, gồm cả tỉnh Hà Tây và huyện Mê Linh (Vĩnh Phúc) và 4 xã Đông Xuân, Tiến Xuân, Yên Bõnh, YẢn Trung (huyẢn Lõng Sạn, Hỷa Bõnh), thõ Hị Nãi sÁ cũ cỖi thẽ dụa vj o nĩi Ba Vũ vj ½ai dĩn ság Hảng. Thõ ½á sÁ ½õc vũng vj ng trong tõ thẽ rảng bay cạp ngãi". Ông Dũng có luận điệu "phong thõy" (ngjy xõa gài lị ½la lủ) nhũ thẽ lị theo truyỄn thõng đạo vãn của "Bác".

Vua Lũ Thỹ Tã (lị m vua t÷ 1009 ½n 1028) khi thiên đô từ Hoa Lư ra thành Đại La năm Thuận ThiẢn nguyẢn niẢn (1010), ½ai tẢn thị nh lị Thng Long, đã "bắt chước tt Dũng", phân tích, "Thị nh Đại La, kinh đô cũ của Cao Vương (Tướng Cao Biền) ở vào nơi trung tâm của trời đất, ở cái thế rồng cuộn hổ ngồi. Đã đúng ngôi Nam Bắc Đông Tây, lại tỉn hõng nhũn sáng dụa nĩi. ½la thẽ rẻng mị b±ng, ½t cao mị thoỖng... Xem kh°p ½t Viĩt ta, ch× nị nị y lị th°ng ½la. Th°t lị chân hãi tò tràng yỄu cõa bân phõng ½t nõc; cõng lị nị kinh ½á b°C nhĩt cõa ½ Võng muấn ½i". Ông Dũng người nam, quê tại Cà Mâu lậ, nên nói "cõp". Lý Công U, n ngõei b°C, sinh ê lị ng Cã PhỖp, nay lị lị ng ½nh B'ng, huyẢn T÷ Sạn, t÷nh B°C Ninh nẢn dĩ ng chủ "hã". Rẻng cõa áng U, n mèi cuẽn thái, nay ông Dũng cho bay, còn oai hơn. Tóm lại, ông Dũng hçn áng U, n.

Một dự án vĩ đại như vậy mà CSVN hấp tấp thực hién cho kü ½òic khién cũ nhiêu phìn ½ái. Bæ tröeng Nại và Tr-n V-n Tuñn th÷a nhõn: "Chính phủ ðã làm ðúng theo chỉ ðạo của Bộ Chính Trị, tuy nhiên quá trình soạn dự thảo mở rộng ðịa giới thủ ½á cũ mæt sâ nại dung cÝn quy ngõn gån, chõa rB nên ðã tạo ra sự hiểu lầm... tôi xin nhận khuyết ðiểm về viTc ½- kháng soÝt xßt kp ½l cũ nhùng sai sÛt nhõ trẢn, kính mong Quốc hội chấp thuõn".

Sử gia Dương Trung Quốc, ðại biểu QH, phê bình: "Những yếu tố xã hội, nhân văn không ðược tờ trình ðưa Chính phủ ½É cõp tòi, trong tờ trình ðưa Chính phủ về vñn ½É mẽ ræng ½lla gièi thờ ½á H; Nại cũ 3 chi tiết liẢn quan ½Ặn lịch sữ thờ ½Ể sai c" 3... Nhùng kién thõc nhõ thÆ chõng tB r±ng v-n bñn chõa ½òic chu, n bñ kp c; ng".

Ngũy 8.5 kết thíc phiẢn hạp về ½Ể Ýn mẽ ræng ðịa giới hành chính Hà Nội ðến hết tỉnh Hà Tây, UB PhÝp Luõt QH Ýñn th; nh mẽ ræng nhõng ½Ể nghũ li i thúi ½iẢm. Theo ðy viẢn UB Nguyĩn Ngạc t; o, ½Ể Ýn Chính phủ ½õa ra kháng phĩ hì p vủ 2 nhÁ:

- Thõ nhñt l; chõa cũ thág tin, chõa cũ læ trõnh, chõa cũ chu, n bñ trẢn mài phõng ðiẢn m; ½- quyết ½ñnh mẽ ræng, ½'c biẢt l; chõa chu, n bñ về tình th-n của người ðan, lòng ðan. Lòng ðan mà chưa chuẩn bñ thờ bñt cũ cÝi gũ cñg kháng th; nh cáng ½òic.

- Thõ hai, chõa cũ mæt ½Ể Ýn cõ thl. H; Nại sÁ ðược mở rộng bằng cái nhìn như thế nào, ðến ðâu, cũ bao nhiẤu con ½õng, khu n; o l; khu cáng nghiệp... Tất cả thành một mô hình ðể ðại biểu nhìn thñy m; bñm nĩt ½ãng ù hay kháng ½ãng ù. UB PhÝp Luõt ½Ể nghũ thúc hién v; o mæt thúi ½iẢm thích hì p l; khi kh'c phõc ½òic nhùng ½iỂ nũi e trên. Ông nói thêm: "Tôi cho rằng mỗi ðại biểu Quốc hội, trước hết là ðại diện cho ðan, dù là ðảng viên thì mình cũng vì ðan. Hãv vì ðan mà bảm nút".

Những dự án vĩ đại như thế là cơ hội kiếm tiền nhanh chóng, ðĩ ð; ng cho nhùng nh; ½- u tõ biết ½ñn giũ hay ½òic "tay trong" bÝo tin. T÷ cuai n-m 2007, thị trường ðất Hà Tây trở nên sôi ðộng khác thõng, trong 4-5 thÝng, giÝ ½ñt vát lẢn g-n gñp ðoi, ðặc biệt quốc lộ 32 và ðường Láng - Hòa Lạc.

Miền Trung, tại ðà Nẵng, có dự án khu ðô thị mèi tã Phõc, gài l; D City vủ do cty Cantavil thuác tõp ½o; n Deawon Nam H; n thúc hién vềi kinh phí US\$250 triẤu, khi cáng ngũy 29.2.2008, ðiện tích 210ha ở phía tây cầu Thuận Phước, gồm 180ha của vịnh ðà Nẵng, phần còn lại lán ra biển.

Trong Nam cũ ðú Ýn lõp khu ½á thũ mèi Thõ ThiẢm ræng 930ha, kinh phí ðú trị US\$10 tỷ, ðòi chỉ ðạo của Nguyễn Văn ðua và ðương kim bí thư th; nh ðy S; i GÝn LẢ Thanh H'i, ðú tỉnh ph'i ði ðéi 12,000 hộ ðan. ðiện tích nguyên thủy của dự án teo lại còn 737ha, nhưng còn bị thành phố cắt mất 80ha giao cho 28 ðú Ýn riẢng, ch÷ cÝn 657ha, trong ½Ủ cũ 20 ðú Ýn ½- ½òic cñp ½ñt. Trong khu vúc chuyñn tiếp bao quanh khu ½á thũ mèi Thõ ThiẢm cÝn cũ 54 dự án khác cũng ðã ðược giao ðất và ðang xây ðúng. Khu vúc chuyñn tiếp n; y cũ thl bñ tÝi gi'i tã vì quy hoạch do cty Sasaki thành lập không lưu ý ½Ặn chiỂu ræng cũ cÝc tuyẶn ½õng trong v; ngo; i khu ½á thũ mèi (½õng trong ræng hçn), do ½Ủ cũ thể gây tắc nghẽn lưu thông.

Ái chịu trách nhiệm về trở ngại do việc thiếu phối kiểm này? Tại sao? Phải chăng ðã có ai ðó ðã kũ cho phñp thúc hién cÝc ðú Ýn "½ñn giũ" trong v; ngo; i khu vúc ½á thũ mèi? Nhõng ½iỂ ½Ýng quan tâm ở ðây là bất công trong việc bồi thường chủ nh; , chõ ½ñt trong khu vúc. Cho ½Ặn cuai thÝng 8.2007, UBND qu' n 2 mèi thu hãi ½òic 383/930ha của toàn khu ðô thị mới, lý do là nông ðan ðược nhà nõc bãi thõng 330,000½ãng/m2 ½ñt ruæng v; t÷ 3.4-3.6 triẤu ½ãng/m2 ½ñt gia cũ m' t tiỄn ½õng, trong khi chõ ½- u tõ cÝc ðú Ýn kinh doanh gia cũ tại vùng ngoại vi khu ðô thị mới thỏa thuận bồi thõng 1 triẤu ½ãng/m2 ½ñt ruæng v; t÷ 10 -12 triẤu ½ãng/m2 ½ñt thả cũ. Cñg vủ ðú Ýn n; y, giÝ ½ñt qu' n 2 t' ng gñp ½ái trong 1 thÝng. ðĩ nhiẢn, chẢnh lĩch giữa giÝ nh; nõc bãi thõng v; giÝ thúc c; ng xa, số ðan oan khiếu kiện càng tăng

CÝn cũ nhùng m; n chác cũi ra nõc m' t do chính quyỄn ðiẢn xuñt rñt ½æc ½Ýo.

Phần lớn vỉa hè thị xã Cần Thơ, ðặc biệt là tại phường Tân An, quận Ninh Kiều, ðược sử dụng làm

b-i ½ou xe hay mê hịng quỠn cũ giỠly ph¼p do... mạnh ai nấy cấp, UBND phường, phòng Quản Lý ấ Thũ qu°n, ban Giao Tháng Cáng ChỠnh qu°n, ban Qu°n Lũ Chũ...Cuái thỠng 4.2007, UBND phõng CỠi KhÆ gọi cáng v°n cho cỠc cty Minh Hìng, Hång An v; C, m Vinh tháng bỠo vxa h; trõec trõ sê 3 cty n; y trẦn ½õng Tr. n Phũ ½- ½õic giao cho Ban B°o VÍ khu ph¼ 3 khai thỠc l; m b-i giữ xe, rồi ký hợp ðồng giao cho ông Lâm Thanh Hoàng thuê. Giám ðốc cty Minh Hùng khiêu nại thì ðược cho biết muốn sử dụng lại vỉa hè trước trụ sở cty thì phải thuê lại của ông Hoàng với giá 700,000 ½ång/thỠng, h; p ½ång cũ hiỂu lúc t÷ ½- u thỠng 6.2007, ½õic UBND phõng CỠi KhÆ thũ thũc. LỠy tiền rồi, ông Hoàng lại cho người khác thuê. Cty Minh Hìng th°c m°c thõ áng Ho;ng cho ngõei rồi t ½Ỡnh b; phũ g½ cty Tr. n Thũ Nhan. Phũ ct qu°n Ninh Kiêu hứa sẽ cho ðiều tra lại nội vụ, bao giờ ½iỂu tra thõ kháng biỂt.

Tại Bạc Liêu, mới hơn một năm trước đây, UBND huyện Phõec Long v°n ½æng phong tr; o chính trang ðô thị, ép dân xây hàng rào, trồng cây xanh, có người phải vay tiền ngân hàng để thực hiỂn, cũ ngõei chõa thũc hiỂn, khi ½Ả con kháng xin ½õic giỠly khai sanh. ấ Æn cuái thỠng 9, cñg UBND Phõec Long cho tiỂn h; ng gi°i tpa ½Ỡt ½ỉ thi công ðoạn ðường Cầu Sắt nối với quốc lộ 1A, 200 hộ dân bị ảnh hưởng. Kinh phí ðấu thầu thi hành dự Ỡn l; 8.4 tỷ ½ång, UBND phõ trỠch gi°i tpa m°t b±ng. Ng; y 8.10.2008, khi nh; th- u Duy Anh (H; Nội) bắt ðầu thực hiện công trình thì bị dân cản trở, x, y ra xá xỠt, nhiỂu ngõei bũ thõcng ph°i nh°p viỂn. Cáng An huyện ½Æn b°t mæt sâ ngõei.

N°m thõ mõi hòa, khiỂu kiỂn ½õic Nh; Nõec giải quyết, thì lại có những màn chõc cười ra nước mắt. Vấn tất vụ bà Nguyễn Thị Sứ, ngụ tại ấp Phú Tân, xã Phú Cường, huyện ðịnh Quán, tỉnh ðồng Nai kiỂn ½Ỡi lá ½Ỡt 270m2 gia ½õnh b; NguyỈn Thũ Ngạc ChỠnh ½ang sõ ðòng. N°m 1995 UBND ấnh QuỠn BỠc ½çn, b; Sõ kiỂn lẦn t÷nh. Ng; y 5.8.1996, UBND t÷nh ấng Nai ra quyỂt ½õnh sâ 3819/Q±-UBT ghi nhận nội dung khiêu nại của bà Sứ, kết

lu°n giao GiỠm ½ác Sê ấlla chính (nay l; Sê T; i nguyẮn - Mái trõeng) cáng bà, gi°i thũc kÆt lu°n n; y ½ỉ áng Hý PhỠt SỠng biỂt v; chỠp h; nh. Nhõng áng Hý PhỠt SỠng chõa bao gié liẦn quan tòi vò tranh chỠp ½Ỡt ½ai cõa b; Sõ, b; ChỠnh ã t°n x÷ Phũ Vinh, cách xã Phú Cường cả chục cây số. Dĩ nhiên vò thÆ, quyỂt ½õnh n; y kháng thi h; nh ½õic. B; Sõ tiếp tục làm ðơn khiếu nại, chõ mãi vẫn không thấy kÆt qu° gũ. ThỠng 4.2005, b; Sõ gọi th°ng cho cç quan Thanh tra Chính phõ. Sau 10 n°m khiỂu kiỂn .....½- cũ kÆt qu°. Nhanh kháng ngé! Cáng v°n 103620/HD-TD&XLDT ng; y 13.4.2005 cõa Vò Tiếp Dân và Xử Lý ðơn Thư, thuộc Thanh tra Chính phõ, tháng bỠo ½- nh°n ½õic ½çn cõa b; v; hõeng ð°n: "Sau khi xem xẮt nại dung, c°n cũ Lu°t Khiêu nại tố cáo Thanh tra Chính phủ gửi lại ðơn và hõeng ð°n áng (b;) trõnh ½çn ½Æn UBND t÷nh ấng ThỠp, l; cç quan cũ th, m quyỂn v; trỠch nhiỂm xem xẮt"! ấng ThỠp hay ấng Nai thõ cñg l; ½ång c°, tại sao lại kỳ thị? Kiến thức ðịa lý Việt Nam của Thanh Tra Chính Phõ kháng ½õic khỠ, nhõng cũ thõ cỠc ng; i khỠ hçn.

Thanh cha, thanh mã, thanh gõ

HỈ cũ phong bõ, thõ nữ thanh kiu (thank you)

ĐiỂn tích ½Ỡt ch× cũ thÆ, nhu c- u cũ t°ng, ½õcng nhiẮn giỠ t°ng nhanh, lỠng tham cõa nh; chõc trỠch còn tăng bạo hơn nữa.

"BỠc Hã" ½- "Chỉ Minh", di huỠn r±ng khi bỠc chết ðem thiêu xác, tro chia làm 3 rải tại 3 miền b°c, trung, nam, ½÷ng chán chõn ½Ỡt vá ỉch, ½ỉ bán cho ngoại quốc ðược tiền hơn. Ai còn lạ gì tính ðạo ðức giả của "Bác", nói thế nhưng thừa biết "các chỠu ngoan" vò nhiỂu lũ do, trong ½Ủ kháng cũ lũ do kính yêu "cha già dân tộc" ðâu nhé, sẽ ðem bác "lõng kiểng", triển lãm trong lãng tại quảng trường Ba ấnh, "ho;nh trỠng" kháng k¼m l°ng LẦ Nin ã Quảng Trường ðỏ ở Mạc Tư Khoa từ 1924. Năm 1999, Yeltsin kháng muãn mãi n°m tân US\$1.5 triỂu phĩ b°o trõ cỠi xỠc tẦn ½ã tì ½p, l; vÆt á nhõc cõa lầch sõ nõec Nga, ½- cũ ù ½õnh ½em chán, chõa kịp thì bị hạ bệ. Nay ðảng Nước Nga ðoàn Kết của TT Putin cñg ðú ½õnh ½em chán chã khỠc. XỠc

Stalin đặt cạnh xác Lê Nin đã bị Krushchev năm 1961 cho đem đi chôn ở chân tường điện Cẩm Linh rãi (theo Thúi Bÿo Vancouver sã 544 ngjy 21.3.2008, trg 81). Mæt ngjy njo ½Ù, khi "læng kiÆng" thjnh "liTng cãng" thõ lTng Hã Chĩ Minh ½em ljm c-u tiẤu cãng cãng lj hĩp lũ nhTt, gi'i quyết vấn đề "cực kỳ bức xúc" cho dân Hà Nội. Cãng Tõ Hj ãng ½- sũu t- m ½õic mæt bõc hũnh phổ biến trên tạp chí Saigon Nhỏ Seattle, số 589 ngjy 28.3.2008, trang 36, vèi phõ ½E: "Ngjn nTm vTn vTt ½Tt ThTng Long. Trãn ½õéng Cãng An bTt chõ xe nãp tiEn m-i læ. Dõei b-i cP, chũ Phĩn ["phõ nũ" ½àc nhanh], ChYũ Ngoan Bÿc Hã gi'i tpa b- u tâm sự" ("Hà Nội Đe Ô"). Ai khãng ½õic xem bõc hình này thì chỉ cần đọc câu ca dao tân thời dưới đây cũng mừng tượng ra được:

*Trên trời mây trắng như bông
Ở giữa cánh đồng bông trắng như mây.*

Nhân tiện cũng xin nói, tp St Petersburg trước là thõ ½á của Nga, khi Lenin lãn c- m quyEn thiãn ½á sang Mạc Tư Khoa, và đổi tên cố đô thành Leningrad từ năm 1924. Ngày 6.9.1991, theo ý dân, tp này lấy lại tên cũ St Petersburg. CSVN đã thấy cYĩ gõcng áng th- y chõa? CYN ½i i gũ mĩ khãng tr' lại tên cho Sài Gòn?

Lại nữa, Lenin đã bị đào thải ở ngay chính quê hõcng hTn, thE mĩ giũa nçi nghõn nTm vTn vTt ViTt, hTn vTn cYN vãn h vỹo ½õng trc trc:

*Ông Lê Nin ở nước Nga
Sao ông lại đứng vườn hoa nước này
Ông uốn ngực, ông chỉ tay
Ông xem như thể nước này của ông
Ông Lê Nin quê ở nước Nga
Có sao lại đứng vườn hoa nước này
Ông vênh mặt, ông chỉ tay
Tự do hạnh phúc, lũ mày còn xa
Kìa xem gõcng của nõec Nga
B' y mõi nTm lã, cũ ra ½Ech gũ!*

Cè sao? Võ hTn lj áng câ tã của Tã Hũu, lj cõ nãi Hã Chĩ Minh. Ch=ng njo Hã Chĩ Minh cYN n±m ½Tly thõ Lã Nin cYN ½õng ½Tly ½l ljm chõng tích cho tội ác chống quốc gia dân tộc và nhân loại.
(cYN tiÆp)

T · u d · u tsõn

(tiÆp theo)

Nguyễn Trần Ai

Léi tYc gi'': Bji nji y bTt ½- u viÆt cYch nay ½õic g- n mæt nTm nãn nhiEũ chi tiÆt ½- mTt tĩnh cYch thúi sũ, nhõng tYc gi' vTn muãn giũ, ½l viTc trũnh b- y ½õic liãn tõc, chx thãm nhũng dù kiTn mèi.

Lìi tõc chính của Brunei lj d- u vj khĩ thiãn nhiãn (1/2 GDP vj 90% xuTt cTng). Trũ lõing d- u 1.35 tỹ thĩng, sTn xuTt 219,300 thĩng/mæt ngjy (t/n), tiẤu thõ 14,900 t/n, xuTt cTng 205,600 t/n, nhõp cTng 660.1 t/n. Khĩ thiãn nhiãn cũ trũ lõing 374.8 tỹ thõec khãi (ttk), sTn xuTt 11.03 ttk, tiẤu thõ 2.254 ttk, xuTt cTng 8.776 ttk. Brunei lj nõec sTn xuất đầu hàng thứ ba tại Đông Nam Y. D- u xuTt cTng ½i Nhõt (19%), Nam Hj n (29%), ãji Loan (6%), cYc quãc gia ASEAN (27%), HK (17%), Tj u (5%).

D- u nãi lãn nhiEũ nçi ê Borneo t- tk XIX. NTm 1866, ½- bTt ½- u tũm d- u ê Labuan. NTm 1899, giẽng đầu đầu tiên được khoan tại Ayer Berkunci ở vi ng Sungai Kebun Kampung Ayer, nTm 1911, khoan tại Labi và Bukit Puan ở quận Belait, năm 1923, tại Tutong cho đến khi tìm được dầu tại Seria nTm 1929. Seria, lĩc ½Ù gài lj Padang Berawa (berawa nghĩa là một thứ chim như chim bồ câu r=ng), gãm mæt vi ng ½ãng l- y nõec ½P giũa Sungai (sáng) Seria vj Sungai Bera, miã mõi hojn tojn bũ ngõp. Khi tũm thTly d- u, tãn Padang Berawa biÆn mTt. Chx tãn con sáng nhP Sungai Seria cYN ½õic giữ lại. Năm 1926, Mariott và Cochrane (sau thành Lord Cochrane of Cults), nhân viên của Sarawak

Oilfields Ltd (SOL), trn ong i thm mt nh lla cht học tại vng Sungai Tali/Lumut, gh Kuala Belait, lúc ấy chỉ có một vài tp lu của dn chi lui. Ngh tại Sungai Seria, Cochrane ngi thy mùi du, tho lun vi nh lla cht hc, quyt llnh phi xung tn Seria tm du. Nm 1929, io xung 974 b, tm thy du. Hi i nhiu hng du n Brunei tm du: British Borneo Petroleum Syndicate Ltd, hip hi Tn Gia Ba Shanghai Langkat Company, Nederlandsche Koloniale Petroleum Maatschappij ca Hy Lan, Anglo-Saxon Petroleum Company Ltd, v 2 cty ca Shell l Asiatic Petroleum Co. Ltd. (M Lai), British Malayan Petroleum Co Ltd, Cty ELF Aquitaine của Pháp (by giờ đi tn là Total), di tn Elf Petroleum Asia BV, t 1987 khoan 4 ging th 3 ging cũ du cũ th khai thực thcng mi. Hợp doanh Total E&P Borneo BV sn xut khong 35,000 t/n v 13% kh thin nhin.

Nm 1959, cty Brunei Shell Petroleum (BSP) Co. Ltd, khi s khoan du ngoi khi. BSP, h p doanh 50/50 với chnh phủ Brunei v nhm cc cty Royal Dutch/Shell, l cty sn xut du khi ln nht, ng thi iu hnh nh my lc du duy nhất của Brunei. Nh my lc du cũ cng st 10,000 thng mt ngy, io cung ông cho nhu cầu ni lla. BSP v 4 cty con, k c BLNG sn xut khi thin nhin dung ha (LNG=Liquified natural gas), thu dng nhiu nhn cng nht sau chnh ph.

Brunei sn xut LNG hng th chn trn th gii, hng th tư tại Đng Nam y, sau Nam Đng, M Lai v c. Hu ht khi thin nhin của Brunei io c dung ha tại nhà máy Brunei Shell, bt đu hoạt động t 1972, l mt trong nhng nh máy LNG ln nht th gii. Theo một kh c đi hạn đc ti tc nm 1993, Brunei bn cho 3 c s Nht - TEPCo (Tokyo Electric Power Co), Tokyo Gas Co. v Osaka Gas Co - khong 90% LNG (trn 5 triu tn mt nm). Cty Mitsubishi hn vi Shell v chnh phủ Brunei trong Brunei LNG, Brunei Coldgas v Brunei Shell Tankers io sn xut v cung cấp LNG cho Nht. T 1995, Brunei cng cung cấp trn 700,000 tn LNG cho KOGAS (Korea Gas

Corporation).

Brunei cng cho đu thu đ dò tìm du kh tại vng bin su. Ngày 2.6.1997, Unocal Borneo Utara, Ltd., mt b phn ca UNOCAL (Union Oil Company of California, nm 2005 bán lại cho Chevron), k vi Fletcher Challenge Energy Borneo, Ltd của Tn Tây Lan hp đng cho Unocal mt na phn ca Fletcher gm 53.9 % trong các dự án khoan dò tìm du tại các Khi A và C/D ngoi khi Brunei rng 2,410km² (931 đm vung). Nm 2003, Brunei cp giy php tm du  Khi J cho Total v Khi K cho Shell, b M Lai tranh chấp, t đo đnh chỉ mi hoạt động khoan dò, ch hai nc thng lng với nhau. Nm 2007, hai nc đ đạt io c thp thun sc b c v bin gii trn it lin gn Limbang v vng kinh t c quyn ngo nghip m Brunei lp ra năm 1984, bao gồm c bi y ngm Louisa  nam qun io Trng Sa. Vic thăm dò tìm du lại tiếp tục.

Trong it lin, Brunei cp giy php tm du cho một tp hp Gia N Đi cầm đu và cho một tp hp khác do c c m u. Tr li ng du ca Brunei ch io io khai thực trong 25 năm, tr li ng khi thin nhiên trong 40 năm, nn nm 2003, Hi ng Pht Triển Kinh T Brunei loan báo nhng k hoạch đng du khi io thit lp nhng ngnh kp nghi pho thuc. Cty Brunei Methanol, mt hợp doanh ca Petroleum Brunei vi Mitsubishi v Itochu, thnh lp nm 2006, năm 2007 khi cng mt nh my đng khi thin nhin sn xuất methanol với kinh phí \$400 triu, d tr bt c sn xut nm 2010. Chnh phủ cng c k hoạch kin thit nh máy phát đin  vng Sungai Liang io cung cấp điện cho mt nhà máy nhum do vn ngoi quc đầu tư. Một đề án khác với vn đầu tư ngoi quc là một trung tâm phn phi container v đi tại cng Muara.

Ngày t ngày 1.1.1984, HK io chc mng Brunei Darussalam hoàn tn độc lập và đt ta đi s tại th đ Bandar Seri Begawan. Thng 3, Brunei khai trng ta đi s tại Hoa Thnh Đn. Qun lc Brunei tham gia tp trn v cc chcng trnh hun lyn qun s, cng tc vi HK theo một gic th

kù ngjy 29.11.1994 giữa hai quốc gia. ThYng 12.2002, vua Brunei công du HK.

Hội chợ Tjư-ASEAN (CAEXPO) lần thứ 5, năm nay tổ chức tại Nam Ninh từ 22 đến 25.10, có gian hàng Kỹ Thuật Ứng Dụng cho việc canh tác và chăn nuôi gia súc... Công chúa Hajah Masna đã dự buổi khai mạc Hội chợ, nơi có gian hàng Brunei, được Sheikh Jamaluddin, ½ Hội Trưởng Du Lịch Brunei, giới thiệu mô hình Trung Tâm Du Lịch và Văn Hóa Kampong Ayer tại Kampong Lorong Sikuna, Brunei, vua khi công ngjy 12.7 năm nay, cuối năm họp nh vj ½ u 2009 sẽ mở cửa ½ ùn công chi ng.

Công chúa Masna, lần ½ y ½ ð lj Yang Teramat Mulia Paduka Seri Pengiran Anak Puteri Hajah Masna binti Al-Marhum Sultan Haji Omar Ali Saifuddin Sa'adul Khairi Waddien, sinh 1948, lj em gđi vua Sultan Haji Hassanah Bolkiyah Muizzaddin Waddaulah, là phu nhân của giám đốc Triều Nghi Yang Amat Mulia Pengiran Lela Sahibun Najabah Pengiran Haji Abdul Aziz bin Pengiran Jaya Negara Pengiran Haja Abu Bakar. Bà là đại sứ tuần du Bộ Ngoại Giao kiêm quyền ngoại trưởng, thường cầm đầu phái đoàn Brunei dự thõi ng ½ nh APEC, ASSEM vj ASEAN.

Nhân dịp Hội chợ CAEXPO, trên báo điện tử Catitec ngjy 22.8.2008 của Tjư cũ bji "China-ASEAN Expo Paves the Way for Brunei-China Cooperation in Agricultural Applicable Technology", nội dung tóm tắt như sau: "Lj mæt trong nhùng nhõc năng nghiĩp chính trẢn thÆ giềi, Tjư cũ nhùng lĩ i thÆ rB rĩt trong c¶u trĩc canh năng và kỹ thuật nông nghiệp hiện đại, từ đó chúng ta có thĩ rĩt ra nhùng kinh nghiĩm ½ yng giY. Thĩ ð, trong viĩc c¶y lĩa, "lĩa lai giãng siẢu chõng" (super hybrid rice) do áng Yuan Longping, mæt khoa hác gia Tàu, tạo ra, ðã ðược ðem vào các nước ASEAN và hàng chục các nước Phi Châu và Mỹ Châu, góp ph- n to lèn vj o viĩc s' n xu¶t lõng thúc thÆ giềi. Việt Nam, trước kia nhập cảng gạo thóc rất nhiều, năm 1993 b' t ½ u trắng lĩa lai giãng Tjư trẢn 40,000 ha. vj t'ng s' n lõi ng lĩa lẢn 100 triĩu kg trong cĩng n' m kháng c- n ½ u thẢm. Hiĩn nay, VN trắng lĩa lai giãng trẢn 650,000 ha vèi n' ng xu¶t

t'ng 40% trẢn mãi ½ çn vũ dĩn tích, khiĩn nhõc nj y trở thành nước xuất cảng nhiều thứ nhĩ tại Y Châu sau ThYi Lan.

Các nhà lãnh đạo của cả Brunei và Tàu đều lạc quan về sự cæng tYc năng nghiĩp song phõçng. Ngj y 31.10.2006, ngài thủ tướng Tàu Ôn Gia Bảo nói ở Nam Ninh r'ng Tjư coi r¶t trãng sú hĩ p tYc trong khoa hác vj k'p thu' t năng nghiĩp vèi Brunei, vj Tjư s' n s' ng cung c¶p cho Brunei nhùng k'p thu' t vj tĩ n' ng liẢn quan cho m'c tiẢu nj y. ThYng 10.2007, áng Niu Dun, thõ trõeng Canh Năng Tjư, công du Brunei cĩng vèi mæt phYi ½ oj n, ½ ãn th' m ngj i thYi t' o Al-Muhtadee Billah...

Khu Tự Trị Quảng Tây Trãng, nhìn qua biển là thấy Brunei, khoe các kỹ thuật hiện đại trồng và truyền bá lúa lai giống với vài chủng loại do các khoa hác gia ½ lla phõçng trãng, ½ òi c tiếp nh' n năng nghiĩt bêi năng gia cYc nhõc ASEAN nhõ Viĩt Nam và Quảng Tây cũng là một trong những nơi xuất cảng lúa giống dẫn đầu tại Tàu.

Một Phái đoàn Quảng Tây viếng Brunei vào thYng 4.2008, khi ngj i Guo Shengkun, trõeng phYi ½ oj n vj bĩ thõ ½ 'ng Cæng S' n Tjư t'nh ðy Qu'ng Tây, ðề nghị rằng, ðể tiến xa hơn nữa sự cộng tác hữu nghị và thực tiễn giữa Quảng Tây và Brunei, hai bên cùng tăng cường nỗ lực trên những địa hạt ưu tiẢn nhõ trãng lĩa vj rau, trao ½ ai k'p thu' t canh tYc, ½ u t' vj m' o dũch trong năng nghiĩp. ½ iẾu nj y ½ ynh d¶u sú hĩ p tYc năng nghiĩp giữa Brunei vj Tjư ½ ði c' c' thĩ hũa trong nhùng l- nh vức ½ ' c thi t- nhùng ½ Ë nghi trẢn gi¶y t'".

Dĩĩn tích võçng quốc Brunei kháng b'ng dĩn tích một trại nuôi bò, lấy đất đầu mà ưu tiên trên địa hạt trồng lúa và rau? Nhưng Tàu muốn tán thõi Brunei thõ kĩ hà. Duy viĩc nũi v' VN thõ kháng thĩ ½ lĩ yẢn ½ òi c. Bji bY o trẢn bĩp bì m r'ng nhẽ giãng lúa lai của Tàu mà VN ðang từ nhập cảng gạo thóc rất nhiều nay ðã trở thành nước xuất cảng gạo nhiều thõ nhõ Y Châu, sau Thái Lan [và thứ ba trên thế giềi sau HK vj ThYi Lan].

(cYn tiẾp)

CÚT QUỶ

(tiếp theo)

Mp Lạc

Năm 1994, chiến sự leo thang. Hai phe lâm chiến dùng đủ thủ đoạn để tranh thắng. Trâu bò húc nhau ruồi muỗi chết như ngã rạ.

Tháng 1, TT Eritrea Afeworki phin njin rưng "cực nghèo đói Hải gĩa quĩ khĩch" ½- tuyền chiến vèi nòc ông khi 20 quân xâm lãng Sudan bị giết. Tổng giám mục Canterbury bay sang Nam Sudan, hõy chuyến thăm miền bắc. Anh và Sudan đũoi đại sứ của nhau. Cuối tháng, chính phủ chuyển quân đội và quân trang quân cụ đến Wau và Juba bằng xe hỏa và xà lan để tưng cõng lúc lồing ê Nam Sudan. ðòng ½æ vèi SPLA x,y ra ê nhiếu nçi. Lúc Lồing Quac PhÝng Nhân Dân của NIF giết người hàng loạt, hãm hiếp ½jn bị con gÝi kháng ch-a ai, ½ât nhj vj hoa m-u ngoj i ruæng, bP thuộc ½æc vj o gi/eng nòc. Phò nù vj trẻ em bị đõn vào các "trại hòa bình", còn đũc gọi là "trại lấy giống" để "Ả Rập hóa" các thế hệ tương lai. Con trai đũc đem đến các trại đặc biệt để đũc truyền đạo và huấn luyện quân sự. Trên 1,000 người chạy trốn lập nhũng trại tỵ nạn dọc biên giới Uganda vj Zaire bll mÝy bay t- trẢn cao đæi bom. L-nh tồ gÝo phÝi thiũu sã Ansar al-Sunna al-Muhammadiya chx trích chÆ ½æ Bashir cing hçn 20 tĩn ½ã ½ang c-u nguyĩn trong ½En thè bll sĩng liẢn thanh b'õn chÆt.

Tháng 2, Lam Akol, thjnh viẢn Shilluk cõa SPLA-United, bị trục xuất. Tháng 3, ngày 7, tại Nairobi IGAD khai mạc việc hòa giải tranh chấp Sudan. Tháng 4, tĩn ½ã Ansar al-Sunna ngãi biũu tĩnh ½Ýi th' l-nh tồ Sheikh Abu Zeid Muhammad Hamza vj tr' ðền thờ của họ bị chính quyền tịch thu. Ai Cập lo ngại về loan báo của SPLA-Torit về một "Tân Sudan" và bác bỏ việc Nam Sudan ly khai. Sinh viên đại học Gezira biểu tình, 1,000 bị bắt. Theo Cao Ủy Tỵ Nạn

LHQ, trong 2 thÝng 4 vj 5, mải thÝng cũ trẢn 1,000 dân tỵ nạn Sudan vượt biên giới Ethiopia vào Gambela, ThÝng 5, Arok Thon Arok, mæt thjnh viẢn Dinka cõt cÝn cõa SPLA-United vj mæt sÝng l'op viẢn SPLA, t- chõc vũ Riek Machar cũ khuynh hõeng ½æc tji. ThÝng 6, phÝt ngán viẢn cõa SPLA-United John Luk bị đẩng của ông bắt giữ tại Waat vì vè phe với Lam Akol. Kajo-kaji thuộc vjng Equatoria bll chính phủ tÝi chiÆm. Mjtt mĩa vj chiÆn tranh ½e dầa vjng Bahr al-Ghazal. CÝc chx huy trõeng Faustino vj Kerubino thuộc SPLA-United tiÆn vj o Wunrok, miỄn b'c Bahr al-Ghazal, ½òng ½æ vèi SPLA-Torit, 1,000 người, đa số thường dân, chết. Cả 2 phía hõi của dân, hơn 50,000 dân bị đũoi khỏi Khartoum trong 2 tuần lĩ lỏc sũyt ban ½Ăm. CÝc vjng Haj Yusif, Kalakla vj Umm Bedda bll "tÝi c'jũu trĩc".

Tháng 7, Sadiq al-Mahdi ½õi c th'. CÝc phe trong SPLA-United ½Ýnh nhau, hjng tr' m ngõei chÆt. Rieck Machar ra lĩnh tâng giam Gordon Kong, mæt trong 3 l-nh tồ Nasir ½- u tiẢn.

Tháng 8, Sudan t,y chay Hæi Nghĩ Quac TÆ vỄ Dân Số và Phát Triển tại Cairo. Bashir gọi đó là một "kêu gọi mạnh mẽ phá hoại luân lý". Pháp phổ biến kháng ònh cÝc vũ trĩ SPLA-Torit ê Nam Sudan. Nghĩ Hội Beja tại Cairo báo cáo chiến dịch "khủng bố" của chính phủ đang tiến hành chống lại dân Beja ở Đông Sudan. Sudan nhắc lại không nói chuyện với tiến sĩ Gaspar Biro, đặc phái viên LHQ, về Nhân Quyền. Hai tân tông Ki tồ giáo bị đánh đòn nhưng đũc tha tæi tở hõnh.

Tháng 9, Qup TiỄn Tĩ Quac TÆ thu hãi lĩnh trõc xujtt Sudan. Uganda tâ cÝo vũ chx huy SPLA ly khai William Nyuon giĩp chuyĩn vñ khĩ t- Khartoum cho Quân Đội Thiên Chúa Kháng Chiến của Joseph Kony ê b'c Uganda. Bashir kh'ng ½ĩnh vj i nòc trong IGAD "kháng trung l'op". Garang ch'p thu'õn tuyền ngán quy t'c cõa IGAD. Lam Akol thÝch thõc sũ l-nh đạo của Riek Machar, ðòi nhân danh SPLA-United, chỉ huy các lực lượng trung tây Nile Thượng. Riek Machar c'ĩ tẢn ½'ng thjnh SSIM, trung gian hÝa gi'ĩ cÝc phe Nuer, Lou vj Jikany, ê Akobo ½ang ½Ýnh nhau. Cảnh sát chống nổi loạn phá các trại định cư ở

Gamayir và Khuddair tại Omdurman, bắn chết 5 người và làm bị thương nặng 14 người. Quân chính phủ bao vây Núi Nuba do SPLA-Torit giữ, không cho dân làng đi lấy nước, bắn giết bừa bãi. SSIM của Riek Machar tấn công Akot, giết hàng trăm thường dân và khiến 5,000 người kháng nghị. SPLA-Torit khi ấy chiếm Akot lại gỡ trò hôi của.

Tháng 12, Eritrea đoạn giao với Sudan vì 300 quân "thánh chiến Hồi giáo" đang được huấn luyện tại Sudan. Sudan ủng hộ bàn ly khai Beja ở vùng phía bắc Eritrea để luyện quân. Umma và SPLA-Torit đồng ý trong thỏa ước Chukudum về quyền tự quyết của miền nam, tán thành đường ranh giới hiện hữu.

Cho đến bây giờ, mới chỉ là chiến tranh nam bắc, chỗ yếu lại giữa các phe phái miền nam với chính phủ, với nhau. Năm 1999, đường biên giới cũ của vùng phía bắc miền nam ra hàng loạt điểm xung đột, đầu bắt đầu, tiền bán đầu vào nhiều đến đâu, chiến tranh leo thang đến đó và lan sang Darfur ở miền tây, gây khác biệt hơn nữa.

Tháng 3.1996, tiến sĩ al-Turabi rời Sudan. Tháng 4, Thủ tướng Hài đang Hứa Bành của chính phủ đưa ra một Hội đồng Chính Trị cho một giới pháp luật mới chi tiết. Ngày 29.7, quân chính phủ tấn công các đồn SPLA tại Delal Ajak, tây nam sông Nile, mục đích là để cho các xe tải chở đầu thò trên sông Nile Trắng từ bãi Adar-1 tại Melut về Kosti ở miền bắc phía đông. Từ Kosti, đầu sẽ được chở bằng xe hỏa lên nhà máy lọc tại al-Obeid. Hai lực lượng SPLA phía bắc, Riek Machar và Kerubino Kuanyin Bol, thỏa thuận với nghị viện ở phía bắc giữa các lực lượng của SPLA với của chính phủ, trục xuất bộ đội của vùng phía bắc. Cuối tháng 8, Kuanyin Bol chuyển quân khỏi thị trấn Gogrial về quận Twic, bị SPLA phòch kích. Tháng 11, John Garang của chính phủ SPLA sáng lập ở vùng phía bắc Adar Yale.

Năm 1998, loạn lạc bùng lên ở bắc Darfur, hơn 5,000 người Massaleit phía đông. Tháng 9, SPLA tiến công quân chính phủ nhưng bị đẩy lui. Năm 1999 chiến sự miền nam khác biệt hơn, hàng trăm người chết. Chính phủ đem quân xuống dẹp, sau một hội nghị hòa giải, đồng ý bồi thường nhưng lại tấn công

vùng phía bắc Massaleit. Nhiều trí thức và thanh niên ở Massaleit bị bắt, bị tra tấn. Một số trí thức và thường dân ở Bắc cũng bị sát hại trong các cuộc đụng độ. Không phải chỉ có người Phi Châu ở Darfur mà có cả những làng nông dân ở Bắc xen kẽ. Các làng ở Bắc thường không bị phá hoại khi có đụng độ. Cũng có nhiều người, ở khắp các tỉnh nhỏ nói dưới đây.

Tháng 12.1999, al-Turabi và al-Bashir tranh chấp quyền lãnh đạo. Al-Bashir lật đổ al-Turabi, giới thiệu Quốc Hội, Hội đồng Hiến Pháp, ban bố tình trạng khẩn cấp. Năm 2000, một nhóm người ở Darfur xuất hiện ở vùng phía bắc của vùng phía bắc miền bắc của miền bắc của miền nam. Họ giúp thành lập Phong trào Cách mạng và Dân chúng (JEM). Tháng 12.2000, Sudan bắt đầu TT và QH. Al-Bashir ở TT. Tháng 2.2001, al-Turabi bị bắt và đưa ra khỏi đất nước để SPLA. Ngày 27.7.2002, TT al-Bashir và thủ lĩnh SPLA Garang gặp nhau ở vùng phía bắc, không thông qua việc giải quyết. Tháng 9, SPLA chiếm lại Torit. Ngày 15.10, chính phủ và SPLA ký thỏa thuận ngừng bắn ở vùng phía bắc trong thời gian dài ra vùng phía bắc phía đông cuối cùng.

Đầu năm 2003, SPLA tố cáo Chính phủ vi phạm thỏa thuận ngừng bắn, tiến công chiếm thủ phủ ở miền Nam. Một Trùm Miền đông, chỗ thủ lĩnh là Musa Mohamed Ahmed, là một liên minh các nhóm phiến loạn đông bộ Sudan dọc biên giới Eritrea, nhất là tại vùng phía bắc Kassala và Red Sea. SPLA là thành viên của liên minh của một Trùm không phải là một Trùm ở vùng phía bắc của CPA. SPLA rời thay thế bên liên minh Hồi giáo Beija của các tộc Beija và Sô Tô Tú Do Rashaida của các tộc Rashaida, sau việc của JEM gia nhập. Tháng 2.2003, Mặt Trận Miền Đông nổi loạn vì chính phủ bắt công trong việc phân phối lợi tức dầu. Họ đòi phải có tiếng nói mạnh hơn trong chính quyền quốc gia, đưa chính phủ của vùng phía bắc trung-nam phía đông ra Chính phủ và Býn ra ngoài quốc gia. Một nghị quyết của vùng phía bắc chính phủ dự định xây dựng gần Cảng Sudan cũng bị hủy bỏ.

(còn tiếp)

**Vị i Hiều Biết Sợ Sĩ i Về
Coe D ,, N
VÙNG ĐÔNG NAM Á
(Tiếp theo)**

Thi c Nguyễn

Thế Chiến Thờ Hai bùng nổ. Ngày 14 tháng 6 năm 1940, quân Đức vào Paris. Thống chế Pétain ký hàng đầu hàng về Hitler. Ngày 18, tướng de Gaulle ở London kêu gọi người Pháp kháng chiến. Nhật chiếm Việt Nam ở Đông Dương. Ngày 5 tháng 9, quân Nhật từ Hoa Nam tràn vào Lạng Sơn. Chính quyền thuộc địa nhượng bộ. Năm 1942, Nhật có 35.000 quân đóng ở Việt Nam. Ngày 25 tháng 8 năm 1944, tướng Minh gửi phóng viên Paris. De Gaulle tiến hành kế hoạch tái chiếm Pháp. Tháng 11, tướng Minh, cử cán bộ về Pháp, thành lập Mặt Trận Giải Phóng Miền Bắc Việt Nam. Tháng 9 năm 1945, Nhật đầu hàng. Ngày 23 tháng 8 năm 1945, Nhật đầu hàng. Ngày 23 tháng 8 năm 1945, Nhật đầu hàng. Ngày 23 tháng 8 năm 1945, Nhật đầu hàng.

Ngày 15 tháng 8, Nhật đầu hàng. Ngày 15 tháng 8, Nhật đầu hàng. Ngày 15 tháng 8, Nhật đầu hàng. Ngày 15 tháng 8, Nhật đầu hàng. Ngày 15 tháng 8, Nhật đầu hàng.

Ngày 19 tháng 12, chiến tranh Pháp-Việt Minh bùng nổ, mở màn cho cuộc chiến tranh Đông Dương I. Trong suốt cuộc chiến tranh này, Việt Minh luôn luôn yểm trợ cho Lào Issarak. Pháp ủng hộ mìn kháng chiến của cựu hoàng Bảo Đại, bên tìm cách khôi phục chế độ quân chủ. Ngày 5-6-1948, hiệp ước Vịnh Hạ Long ra đời: Việt Nam độc lập, thống nhất trong Liên Hiệp Pháp. Bên cạnh đó, Lào và Cao Miên cũng ký hiệp ước. Ngày 8-3-1949, hiệp ước Auriol-Bảo Đại thừa nhận độc lập, thành lập nhà nước Việt Nam, quốc gia liên kết (Etat associé) trong Liên Hiệp Pháp. Lào, rồi Cao Miên cũng lập nhà nước quốc gia liên kết trong Liên Hiệp Pháp ngày 19 tháng 7 và 8 tháng 11 năm 1949.

Giữa năm 1949, Hồng Quân Tàu của Mao Trạch Đông thắng ở Hoa Lục. Phe Quốc Dân Đảng của Tưởng Giới Thạch lánh sang đảo Đài Loan. Cộng Hòa Nhân Dân Trung Hoa ra đời, làm đảo lộn cán cân lực lượng ở Đông Dương. Năm 1950, chiến tranh Triều Tiên bùng nổ. Mỹ tham gia, ủng hộ phe Nam Việt (Tự Do) chống lại phe Bắc Việt (Cộng Sản). Để được rút tay, Mỹ viện trợ cho Pháp lập Military Assistance Advisory Group (MAAG) mở ở Sài Gòn, viện trợ tài chính 800 triệu Mỹ Kim cho các năm 1950-1952, và đạt tới 1.800 triệu Mỹ Kim cho các năm 1953-1954, bằng 80% chi phí của Pháp ở Đông Dương.

Tháng 11 năm 1950, quân Trung Cộng vượt sông Yp Lóc (Yalu) tràn vào Triều Tiên, giết hại Bắc Việt. Địch bên đánh nhau, bắt phân thắng bại, cuối cùng đình chiến ngày 27-7-1953, ranh giới vĩ tuyến 17, là quặng vật tuyến số 38.

Năm 1950, hoàng thân Souphanouvong tiếp tục cuộc đấu tranh vũ trang ở Lào-bắc Lào, qui tụ Lào Issarak (=Lào Tự Do) và Pathet Lào (=Tân Quốc Lào) thành Mặt Trận Neo Lào Hát Xát (=Người Gốc Lào Yêu Nước), trở thành lực lượng Lào Cộng, mở đầu cho cuộc đấu tranh vũ trang. Phoumi Vongvichit làm thủ lĩnh, Kaysone Phomvihane tổ chức lực lượng vũ trang.

Quân Trung Cộng tiến đến sát biên giới Hoa-Việt, chi viện vũ khí cho Việt Cộng. Về mặt chính trị, Việt Cộng chuyển từ chiến đấu du kích sang chiến

thu^ot tr^on ½lla. T÷ ngjy 3 ½En ngjy 8 thYng M^oei n^m 1950, Pháp đại bại ở trận Cao-Bắc-Lạng. Tháng 10 - 1952, Việt Cộng đánh Síp Song Châu Thái ở thượng l^ou sáng ½j. PhYp l^op khu phYng th^o ê Nj Sⁿ gⁿ tỉnh l^y Sơn La, gọi là "Con Nhím". Việt Cộng thất bại. Vj^o thYng 3 vj thYng 4 n^m 1953, ViIt C^ong vj Lj^o C^ong chia thjnh hai g^ong k^om ½Ynh Sam Neua vj Luang Prabang. Pháp v^oi xây phi trường dã chiến ở Cánh Đ^ong Chum để tăng phái quân cơ động. Tháng 9, Pháp và quân hoàng gia Lào giải tỏa Luang Prabang vj C^ong ½ng Chum. Ngjy 19 thYng 12, ViIt C^ong vj Lj^o C^ong phải hì p ½Ynh Thakhet (=BEn ...n: th^oe xưa là nơi thuyền Ấn Độ và Ả Rập đậu lại buôn bán), th^o ph^o c^oa t^onh Khammouane ê Trung Lj^o. PhYp triIt th^oi vj^o cⁿ c^o Seno (=Sud+Est+Nord+Ouest).

Ngjy 26-4-1954, h^o ½j m Genzve b^ot ½ u, Anh vj Li^on Xá ½ng ch^o t^oa. C^o m^t PhYp, M^op, ViIt Nam Qu^oc Gia, Cao Mi^on, Lj^o, Trung C^ong, ViIt C^ong. Việt Cộng đòi tạm chia đôi đất nước tại vĩ tuyến thứ 13, phía trên là thuộc Việt Cộng, phía dưới sẽ do dân ch^ong tú quy^ot, sau hai n^m s^o th^ong nh^ot b^ong tăng tuy^ol^on c^o. Cao Mi^on vj Lj^o trung l^op. Trung C^ong kháng mu^on cũ m^ot n^oec ViIt Nam (đi l^y ViIt Nam C^ong S^on) mạnh ở phía nam, nên ép Việt Cộng nhận v^o tuy^oen 17, lui l^on phía b^oc. PhYp mu^on ph^oi tay. M^op mu^on ng^on ch^on C^ong S^on.

Ngày 7-5, quân Pháp đầu hàng ở Điện Biên Phủ. S^o h^ong binh l^on ½En tr^on 20.000 ng^oei, gⁿ h^ot l^y Pháp, Bắc Phi, Phi Châu Đen và Lê Dương. Ngày 21-7, hi^op òec Genzve ½^oi c^o k^ot. M^op vj ViIt Nam Qu^oc Gia kháng k^o. Ngjy 9-8 n^m 1954, M^op thjnh l^op T^oa Ch^oc Hi^op c^oec ½ng Nam Y (South-East Asia Traitment Organization: SEATO) nh^om b^oo v^oi nh^ong n^oec ½ng Nam Y vj c^o ½j i Lo^on n^oa. Lj^o tr^oe thjnh m^ot n^oec ½^oec l^op vj trung l^op. Tuy v^oy, ViIt C^ong ch^o rút khỏi Lào một phần rất nhỏ, phần lớn ở lại để gây đ^ong Lj^o C^ong. Cho n^on n^oec Lj^o kháng ½^oi c^o y^on.

ThYng 12 n^m 1957, m^ot chính ph^o li^on hi^op ½^oi c^o thjnh l^op, g^om ba thjnh ph^on: ½^ong C^ong Ti^on (trung lập) của hoàng thân Souvanna Phouma, đ^ong Hòa B^onh (Santiphale) vj ½^ong Lj^o C^ong (Neo Lj^o Hat S^ot). Đ^ong Cấp Tiến yếu thế cho nên tháng Sáu năm 1958, đại sứ Mỹ ở Lào là Pearson gợi ý thành lập Hội

½ng PhYng Th^o Lj^o g^om tojⁿ nh^ong thjnh ph^on ch^ong C^ong. Ngjy 23 thYng 7, Souvanna Phouma t^o chức, đ^oc thay thế bởi Ph^on Sananikone thân Mỹ. Ông này bắt giam người của Lào Cộng. Bon Lào Cộng chi^om giữ ngay Houaphan vj Xieng Khouang. Bàn ViIt C^ong chi^om h^ot nh^ong t^onh Lj^o d^oc bi^on gi^oi Lj^o-ViIt vj y^om tr^oi Lj^o C^ong trong cu^oc n^oi chi^on.

Ngày 9 tháng 8 năm 1960, đại úy Kong Le của quân Hoàng Gia làm đảo chính ở Vientiane, lật đổ chính phủ phe hữu, ra lệnh cho quân ngoại quốc phải r^ot kh^oi Lj^o. ½^ong m^ot tu^on sau, áng m^oi Souvanna Phouma l^op chính ph^o "trung l^op tuy^ol^on ½^oi vj kháng c^o C^ong S^on". Ở Savannakhet (khi xưa, tỉnh này là một ph^on c^oa v^ong qu^oc Sikhottabouli, c^ong g^oi l^y Souvannaphoum, cũ ng^o h^oa l^y X^o Kim), t^ong Phoumi Nosavan vj áng hojng Boun Oum, ½^oi c^o Trung c^ong Tỉnh Báo Mỹ (CIA) ủng hộ, chống lại cuộc đảo chính. Thái Lan ủng hộ tướng Nosavan. Quân Hoàng Gia ở Luang Prabang và quân M^o của tướng Vàng Pao (=V^ong B^oY) ê Xieng Khouang c^ong v^o t^ong này. Ngày 13-12, quân của Nosavan tiến chiếm Vientiane. Chính ph^o Boun Oum thjnh l^op, ½^oi c^o vua Sisavang Vong vj M^op c^ong nh^on.

Ngjy 20-12-1960, ViIt Minh thjnh l^op M^t Tr^on Giải Ph^ong Miền Nam Việt Nam, b^on lãnh đạo bù nh^on l^y Nguy^on Hữu Th^oa, Hu^onh T^ong Ph^ot,... nh^on ch^o th^o c^oa ViIt C^ong ngojⁱ B^oc l^y ph^oi ½^ong ê mi^on Nam. Bàn ViIt C^ong kháng t^op k^ot ra B^oc n^m 1954-1955, lúc này m^oc s^ong lên gây rối ở Việt Nam lẫn cả ở Mi^on, Lj^o. Ngay t^o ½ u n^m 1961, phe hữu n^om quyền ở Vientiane lại thua ở ngoài mặt trận. Gần hết c^oc t^onh b^o ½e d^oa r^oi vj^o tay ViIt C^ong vj Lj^o C^ong.

Vào tháng 3-1961, C^ong S^on hoạt động mạnh ở Hạ Lj^o ½^oi b^oo v^o ½^ong m^oyn H^oa Ch^o Minh (t^oc ½^ong Trường Sơn 559A), con đường huyết mạch về tiếp liệu h^ou c^on vj chuy^ol^on ng^oei t^o B^oc vj^o Nam. Sau th^oa òec n^m 1962, x^o Lj^o t^ong ½^oi y^on t^onh ½^oi c^o m^ot thời gian. Cuối năm 1963, Souvanna Phouma lại lập chính ph^o li^on hi^op. ThYng 11 n^m 1964, phe hữu, ½^oi c^o M^op òng h^oa, nh^ong c^ong kháng l^y m^ot c^om ch^o g^o, v^o kháng cũ g^ong m^t nj^o s^ong gi^o. (C^o l^o cũ ½^oy, nh^ong c^ong ½ u kháng ch^o nh^om m^ot ph^oc t^ong M^op n^on M^op kháng "đi ng").

ISSN # 1065 6871

Đại Diện : Ban Phụ Trách Người Dân
Chân bệ : Vương Đạo
Thúc hiệ : Tộc & Mạ
Phân phối : Mai V-n & „n

Thì Lĩ Chung

Xin gởi b; i ½Æn NgD b±ng Email ho c floppy disk (tất nhất là đĩa CD để tránh hư hại dọc đường, và xin cho biết đã dùng loại tiếng Việt nào, cùng loại program nào). Trôngg hì p việ tay ho c ½Ynh mYy, xin ch× đĩng mạt m t giĩy. TÝc gi t Cũ thì đĩng nhiEU bĩ t hĩ u, nhõng phải cho biết tên thật, địa chỉ, số điện thoại để tiện liên lạc khi c-n.

B; i gởi cho NgD xin ½±ng gởi cho cÝc bYõ khÝc v; i ngược lại. NgD không trả lại bản thảo, floppy disk.

B; i muãn ½-ng klp sá, xin gởi tẻi trõc ng; y 15 thÝng trõc.

Ngoài trừ những bài ½-ng chủ vuáng (Swiss/Helvetica), mại ù kiÆn l; cõa ngõéi việT, kháng nhĩt thìÆt l; cõa NgD.

B; i trích ½-ng t± NgD, xin nẤu rB xuĩt xõ.

GiY BÝõ

Tại Hoa Kỳ: \$US 2.00/sõ, hay cho 12 số:
gõi Bulk Rate \$US 18.00
gõi First Class \$US 30.00
(xin vui lÝng ghi rB First Class)

Tại Canada, Au châu: \$US 34.00
(12 sá, gõi Air Mail)

Tại Úc, Y và Phi châu: \$US 40.00
(12 sá, gõi Air Mail)

Sau khi nhõn ½õĩ c chi phíÆu, NgD sá gõi sá bYõ ½-u tiãn v; i o l-n phÝt h; nh kẾ tiÆp. NẾu kháng nhõn ½õĩ c bảo trong vòng một tháng, xin vui lòng liên lạc với Ban Phụ Trách để tìm nguyên nhân.

Khi ½áĩ ½la ch×, xin vui lÝng tháng bYõ trõc tại thì l u 30 ng; y ½ĩ klp ½iEu ch×nh danh sÝch cho l-n phÝt h; nh kẾ tiÆp. NẾu kháng nhõn ½õĩ c bYõ sau khi ½Æn ½la ch× mòi, xin bYõ cho NgD ½õĩ c rB.

Chi phiếu, thư tũ, liên lạc xin ðe:

Người Dân

PO Box 2674 - Costa Mesa, CA 92628, USA
Tel: 1-714-549 3443 - Fax: 1-714-549 3443

C M ỒN

BPT thành thật tri ân các thân hữu/độc giả nhiệt tình ủng hộ, mua, hoặc mua tặng báo dài hạn dưới đây: Có những trường hợp chi phiếu đến lúc báo đã lên khuôn hoặc phát hành rồi, nên nếu các bạn không thấy liệt kê tên mà vẫn nhận được... hồng thiệp, xin vui lòng xá tội và bỏ qua cho.

Trinh Mai, Sugarland, TX, 1 n-m 20.00

Le Tung Linh, San Jose CA, 2 n-m 36.00

Nguyen V. Thang, Philadelphia PA, 1 n-m 20.00

Dang Duc Minh, Phoenix AZ, 1 n-m 50.00

Nguyễn Hằng Nhung, Santa Ana CA, 2 n-m 50.00

Nguyen Khac Quang, Malvern PA, 1 n-m 25.00

Do Hung, Columbus GA, 1 n-m 30.00

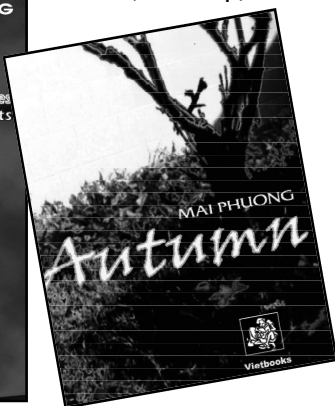
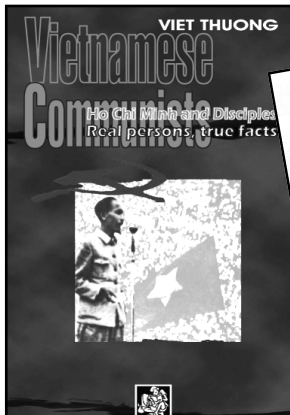
Phan Thuan, Forth Worth TX, 2 n-m 50.00

L-n Ho;ng Trung, Westminster CA, 100.00

Tr-n ThÆ Kiĩt, Los Angeles CA, 100.00

BPT cũng thành thật mang ơn các đồng nghiệp và thân hữu gửi cho NgD các tài liệu, bản tin, bYõ: Ti Vi Tu-n San 1178-9 mại sá 1\$50/2\$00 t c (49 Victoria Parade, Collingwood, Vic 3066, t c); Florida Viĩt BÝõ 216-7 kháng ½Æ giY (P.O Box 277625, Miramar, FL 33027-7625).

(CÝn tiÆp)

SÝch Mòi

tũ sách Người Dân

VIETNAMESE COMMUNISTS

Viet Thuong, 500 pages,
\$20.00

AUTUMN

Mai Phuong, 300 pages,
\$10.00

Tạp chí Người Dân ra đời với mục đích tạo phương tiện cho những người dân bình thường nói lên sự suy nghĩ của mình về những mong ước, ưu tư đối với bản thân, đất nước.

Từ bao lâu nay, người thường dân chưa hề có tiếng nói. Ch× cũ cYc nhj bYô, nhj v~n chuyAn nghiĩp, cYc vll khoa b~ng, cYc tã chóc, ½~ng phYi nUi giĩ m.

Những tiếng nUi trAn kháng sai, không kháng ½õ. Ph~i cũ sự lên tiếng của người dân ở mọi thành phần, để tạo một sự ½ãng thu^n cho tọcng lai ½~t nõec. Nêu kháng, mài vĩc sÁ lại diễn ra như cũ: một thiểu số lãnh đạo lại vẫn quyết định số phận của dân tộc, bất chấp những đòi hỏi thiết thực của ½a sã.

Biến cố ngoạn mục nhất của năm 89 là sự tan rã liên tục của khối cộng s~n. Cao trj o ½Yi gi~i phũng con ngõei ½l ½õi c tự do dân chủ của những người cùng khổ trong các nước cộng s~n ½ang t~n cãng vj o thj nh trl chõ nghlã Mỹc.

Sự tan rã của cộng sản tại Việt Nam là điều tất yếu. Vấn ½E ch× cYn lj thúi gian. Khi cãng s~n ½ã, v~n ½E lèn lao c~p bách cho Việt Nam là làm sao hồi sinh được một dân tộc mỗi một, nghèo đói, mất niềm tin. Và, từ đó, tạo dựng một đất nước ấm no, tự do, dân chủ.

Trong lĩ c nj y, những ù kiEn khYc nhau của mài t- ng lèp ẽ kh~p nci c- n ph~i ½õi c trao ½ãi vj th~o lu^n mæt cYch nghiAm trang, trong tình th- n thj nh kh~n, tán trãng l~n nhau, nhằm đạt sự đồng thuận về một mẫu mực tốt đẹp cho x~ hãi Viĩt Nam mai sau.

Núi cYch khYc, chỉ ng ta muân nghe t- nhau, muân nUi vùi nhau về những khYt vàng: Lj m sao thĩ c ½y lã hcn tiEn trlnh sòp ½ã của cãng s~n? Lj m sao ½l ½~t nõec t~m no, ½l tự do được tôn trọng, để dân chủ được thi hành?

Cũng xin thõa:

Những người khởi xướng tạp chí Người Dân chưa bao giờ cũ kinh nghiĩm lj m bYô nAn nhùng trãng ½i i ẽ mæt té bYô chuyAn nghiĩp sÁ lj ½iEu mài ngõei kháng th~y ẽ Ngõei Dân,

Vì mục đích là tạo tiếng nói cho mọi tầng lớp, nên nội dung cYc bji vè kháng nh~t thiEt cũ ng mæt quan ½il m. Người Dân không có chủ biên, trợ bút, ban biên tập mà gồm bài vở của bạn đọc khắp nơi.

***

Rõ là Người Dân đang làm việc ngược đời: làm báo mà kháng chuyAn nghiĩp, kháng sáng b±ng qu~ng cYô, kháng

cả triển vọng sống bằng tiền bán báo, lại không có chủ biAn, trl bĩt, ban biAn t~p!

Thói thường, người viết báo phải thuộc loại tài năng, học rãng biEt nhiEu, mang sê tróeng ra ½l mua vui ho ́c ch× d~n ngõei ½ãc. Ngõei ta kháng ché ½i i nhùng ngõei t- m thóeng vĩt nhùng cYi t- m thóeng.

Người Dân không nghĩ thế. Sự lầm lẫn to lớn của những ngõei b~nh thóeng lj ½- kháng phã biEn nhùng ous, th~c m~c, nhùng mong õec, ½Yi hpi b~nh thóeng nhùng vá cũ ng thiEt ½Yô, khiEn mài vĩc ½- ½õi c gi~i quyEt mæt cYch xa véi, không liên quan đến đa số, đúng hơn, luôn luôn thiệt hại cho ½a sã.

Đó là tình trạng chung của đất nước và dân tộc trong giai đoạn lịch sử gần đây: một nước nông nghiệp mà nông dân kháng cũ tiếng nUi. Cho nAn, nêu ẽ trong nõec, t~t Ngõei Dân là của nông dân chất phác. Nay ở hải ngoại, Người Dân lj cũ ngõei trã hãc t~p, lj m ~n, ½~ng gũp cho xõ sê cõu mang vj hõeng vE vĩc quang phóc quã hõcng.

Vũ:

Khi ra ½i, mài gia ½~nh ít nh~t cũ mæt vj i em, n~m, mõi tuãi. Nay tuãi trã lj thj nh ph- n ½a sã của cãng ½ãng di t~n. Hà cYn cũ mæt chĩt quY khõ, cYn ½õi c sú kEm c~p cũ phõ huynh ½l cũ ½ãng lúc cũ g~ng vj m~n nguyĩn vèi sú th~ng tiEn tọcng ½ãi.

Lèp ½j n em hà, sinh tróeng nci xõ ngõei, sÁ kháng cYn nhùng ½iEu kiĩn tọcng tú, trong khi thu nh~n mæt nEn v~n hũu b~n xõ mj kháng thl xoY bP nhùng kũ thl ½õcng nhiAn. Sẽ có những khó khăn và dãn vật nếu không ngay tự bây giờ tạo nổi niềm hãnh diện về nguồn gốc, ý thức được phải lj m gũ, lj m nhõ thE nj o.

Cho nên Người Dân hiện diện, làm diễn đàn chung để cũ ng nhau trao ½ãi ù kiEn, kinh nghiĩm, tri thóc trong mài ngj nh nghiE, phYc hà mà thóc tọcng lai. Vll thE, nũ kháng tr~u tõi ng, mj nám na thiEt thuc giĩp ½e nhau hãc t~p.

Vj sú tích cức tham gia vE mài m~t cũ ngõei ½ãc lj ½iEu mà Người Dân thiết tha mong đợi. Vì Người Dân là của Bác, cũ Chi, cũ Anh, cũ Chl, cũ Em vj cũ chĩ ng ta.

Vậy xin mời. Người Dân là diễn đàn của Bạn. Nó tùy thuộc Bạn để tồn tại.

Người Dân

Người Dân
P. O. Box 2674
Costa Mesa, CA 92628
USA

PRESORTED STANDARD
U. S. POSTAGE PAID
SANTA ANA, CA
PERMIT NO. 4085